

fuzinar

Leto XXII

Ravne na Koroškem, 15. novembra 1985

St. 11

Najlepši praznik

29. november, dan republike, je najlepši in najprisernejši praznik, kar jih praznuje naša država, ker je njen rojstni dan. Seveda pa sta lepota in prisrčnost vsakega praznika odvisna od praznujočih. Od tega, koliko jih je in kako iskreno voščijo domovini.

Po ljudeh se vidi, da je mogoče najbolj brez zadržkov praznovati rojstne dneve otrok. Enako so rojstni dnevi republike vse navduševali v letih, ko je nova domovina rasla iz ruševin, porojena iz milijonskih žrtev za svobodo, za enotnost in enakost med narodi, ki jih združuje. Bila je revna, toda uspehi graditve, ki so se nizali dan za dnem, so dajali ljudem moč in upanje, da bo kmalu bolje, saj delajo vsi za vse.

Zdaj smo v času, ko je SFR Jugoslavija že prestopila v zrelostno obdobje. Sadovi njenega življenja in boja so jasno vidni, vidne so tudi napake. Zato danes nismo mesto sadov in uspehov mnogo-

krat vidimo samo bremena in obveznosti, ki se vse bolj večajo in nas ovirajo na poti hitrejšega razvoja. Včasih menimo, da bi bil lahko razvoj v naši republici enak kot v kateri zahodnih držav, kjer nimajo manj razvitih območij. Sprejemali bi bratstvo med jugoslovanskimi narodi, ko bi nam dajalo več ugodnosti kot obveznosti. Ker pa ni zmeraj tako, go-drnjamo.

Drugič ne damo kaj prida na drugo dragoceno pridobitev naše revolucije, na samoupravljanje. Tarnamo, da je neučinkovito, pa sami ne storimo nič za njegovo uresničevanje. Skrivamo se za plot ob lastni »hišici in njivici«, vse drugo nam ni mar. Res pa je tudi, da krila samoupravljanja kdaj komu polomijo taki, ki se postavljajo v vlogo graščaka 15. stoletja, ki vpije na rajo: »Delaj, delaj!« a drugih pomembnih sestavin v življenju delavca ne vidijo in ne poskrbijo najprej za

take delovne razmere in medsebojne odnose, da bi se ljudje nujnosti zavzetega dela sami zavedali.

Naš čas je seveda že zdavnaj prerasel graščaka in tlačana; tudi veliko krvi je preteklo za to. Bilo bi lahkomišlno in podlo, ko bi zametovali sadove žrtev naših

prednikov. Čas je, da z domovino dozorimo tudi mi in spoznamo, da nam ne more dajati sadov, če jih ne ustvarimo sami. Bremena časa so težka, toda v nas je dovolj moči, da jih premagamo in obdržimo tok zgodovine v smeri, v katero jo je okrenil naš starejši rod. To pa je dovolj, da kljub težkim razmeram zaznamo in priznamo tudi uspehe, ki jih dosegamo s skupnimi močmi, in tudi dovolj za lepo in prisrčno praznovanje rojstnega dne naše domovine.

Mojca Potočnik

Naše delo v septembru

Predvideni plan skupne proizvodnje smo v septembru dosegli 99,0 odst., v kumulativi 98,1 odst. Odpremo smo dosegli 97,1 odst., v kumulativi 109,6 odst. Fakturirana realizacija je bila presežena 49,4 odst., v kumulativi 25,3 odst., prav tako tudi prodaja na domačem trgu 65,0 odst., v kumulativi 33,4 odst. Za planom smo zaostali

pri izvozu v dolarjih za 25,7 odst., v kumulativi 9,8 odst., pri dinarski vrednosti pa smo zaostali 13,8 odst., v kumulativi 7,3 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

JEKLARNA je dosegla predvideni plan skupne proizvodnje 103,1 odst., v kumulativi 99,6 odst. Neredno odzemanje jekla v Jeklolivarni in Valjarni povzroča v Jeklarni večjo specifično porabo materiala in energije (predvsem porabo elektrod in električnega toka na enoto proizvoda). Sedaj, ko ima Jeklarna na zalogi dovolj jeklenih odpadkov in Fe-legur, bi lahko dosegli ob zadostnem odvzemu jekla še bolj ugodne rezultate.

JEKLIVARNA je tudi v septembru delala v izjemno težkih pogojih, saj še vedno ni zaključena rekonstrukcija strojne kaluparnice. Vzrok za takšno stanje so skrajno nesolidne in nepravčasne dobave delov in sklopov domačih dobaviteljev. Livarna dela zaradi tega z znatno manjšo kapaciteto, to pa povzroča poleg gospodarske škode še veliko neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti do kupcev litine.

Dodatni problem pa je tudi hiter prehod na visoko zahteven asortiment izdelkov, ki v začetnih fazah povzročajo izmeček in preveč defektne litine. Na povečanje slabe kakovosti vpliva v veliki meri zamujanje rekonstrukcije ter dobava ulitkov od koope-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Ruševine Španarjeve domačije pod Brinjevo goro, ki jo je med vojno zažgal okupator

Od 24. do 29. septembra je bil v Skopju mednarodni sejem tobačne in kmetijske industrije SKOMESA. Zelezarna je na njem razstavila rezalno orodje za lesno industrijo, industrijske nože za papirno, grafično, tobačno in kovinsko industrijo, nerjavne armature za živilsko industrijo ter krožne žage. Naš razstveni prostor si je ogledal tudi podpredsednik ZIS Janez Zemljarič.

(Vir: informacija vodja propagandnega oddelka)

(Nadaljevanje s 1. str.)

rantov, ki kakovostno niso najbolj zadovoljivi.

Ob izredno slabem stanju in vzdrževanju težke proge so v VALJARNI presegli predvideni plan proizvodnje gredic za 3,9 odst., v kumulativi zaostanek 0,6 odst. Na srednji progi so zaostali za 4,4 odst., na lahki pa 48,0 odst. Razlog je predvsem v valjanju drobnega asortimenta in povečanem deležu legiranih jekel.

Vzrok nižji proizvodnji v KOVAČNICI (zaostanek za planom znaša 7,9 odst., v kumulativi prekoračitev 0,3 odst.) je predvsem v izpadu 1200 t stiskalnice, prav tako nekaj dni ni obratovala tudi 1800 t stiskalnica. Izmeček je v delnem porastu, vendar je vse v mejah normale. Bolj zaskrbljujoča je slaba površina ingotov, katere posledica je večja neuspešna proizvodnja in s tem dodatno delo.

OSKRBA Z ENERGIJO

V septembru je bila dobava primarne energije redna. Prav tako je bila redna tudi proizvodnja sekundarne energije. Tako so bili redno oskrbovani vsi porabniki s primarno in sekundarno energijo.

Poraba energetskih medijev

— elektro energija	21.045.429 kWh
— zemeljski plin	3.922.165 Sm ³
— butan-propan	15.200 kg
— mazut	522.760 kg
— koks	21.230 kg
— karbid	12.690 kg
— acetilen	378 m ³ n
— hladilna voda	1.474.720 m ³
— dušik-čisti	23.770 m ³ n
— argon	6.797 m ³ n

Po daljšem času je bila količina vložka v JEKLOVLEKU zadovoljiva, primanjkovalo pa je delavcev (vzrok fluktuacija in bolezn). Proizvodnja je bila dosežena 87,4 odst., v kumulativi 81,7 odst. Plan je bil presežen pri brušenem in lučenem jeklu, zaostala pa je proizvodnja vlečenega jekla in žice.

Od mehansko predelovalnih tozdov so predvideni plan presegli: ORODJARNA za 25,9 ods., in TRO za 32,1 odst. STROJI IN DELI so dosegli mesečni plan 90,6 odst., INDUSTRIJSKI NOŽI brez gredic 78,1 odst., PNEVMA-

TIČNI STROJI 90,7 odst., VZMETARNA 78,4 odst., KOVINARSTVO 81,6 odst., ARMATURE 84,3 odst. in BRATSTVO 84,3 odst.. Stroje in dele pesti slabši asortiment pri strojogradnji ter prepočasno popravilo ulitkov v čistilnici. Pnevmatičnim strojem primanjkuje votlosvedrnega jekla. V TRO je prišlo do zmanjšanja naročil za krožne žage, prav tako pa primanjkuje brzoreznega jekla za rezilno orodje. V Armaturah so imeli težave s pomanjkanjem vložka in izpadom nekaterih strojev.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V septembru je znašal izkoristek delovnega časa 80,35 odst., odsotnosti 19,65 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	9,73 %
— izredno plačani dopust	0,73 %
— službena potovanja	0,48 %
— bolezni	7,42 %
— druge plačane odsot.	1,07 %
— neplačane odsotnosti	0,22 %

Ure v podaljšanem delovnem času pa so znašale 1,68 odst.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

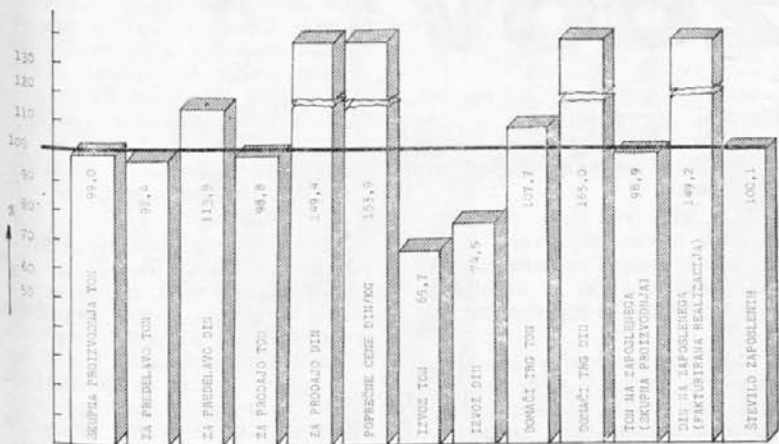
Prodaja na domačem trgu je bila uspešna tudi v septembru, saj je bil količinski plan presežen za 7,7 odst., v kumulativi 16,3 odst., vrednostni plan pa za 65,0 odst., v kumulativi 33,4 odst. Za količinski planom so zaostali Jeklolivarna 14,1 odst., Jeklovlek 11,7 odst., Stroji in deli 3,0 odst., Ind. noži 4,3 odst., Pnevmatični stroji 11,1 odst., Vzmetarna 21,7 odst., Kovinarstvo 18,0 odst. in Bratstvo 32,8 odst. Za vrednostni planom pa je zaostalo Bratstvo 30,7 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva razen pri stiskalnicah. Industrijski noži pa imajo težave z izpolnjevanjem dobavnih terminov.

UVOZ

S ferolegurami, elektrodami in ognjevzdržnim materialom smo bili v septembru oskrbljeni. Dodatno pa smo morali naročiti Fe surafine, ker ga Ruše niso zagotovile v zadostni količini. Zaradi kasnitve ladje iz Kitajske je primanjkovalo tudi jedavca, vendar smo manko premostili s posojilom iz Jesenic in Stor.

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ §		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	septem.	kumul.	septem.	kumul.	septem.	kumul.	septem.	kumul.	septem.	kumul.	septem.	kumul.
JEKLARNA	103,1	99,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	74,3	85,2	81,2	93,2	127,9	112,9	79,3	113,9	91,0	117,1	133,1	112,3
VALJARNA	99,2	98,6	99,4	117,6	154,9	137,5	84,6	92,2	98,0	94,5	170,9	149,7
KOVAČNICA	92,1	100,3	100,9	108,2	167,0	133,4	73,9	93,4	85,2	94,3	184,5	141,7
JEKLOVLEK	87,4	81,7	89,0	83,8	149,3	102,9	86,6	84,8	100,8	86,4	157,3	105,6
ORODJARNA	125,9	128,1	194,4	140,7	202,8	154,7	-	-	-	-	198,4	151,1
STROJI IN DELI	90,6	91,0	94,5	93,0	153,8	131,5	71,6	116,9	83,7	120,1	175,5	135,0
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	78,1	87,0	70,4	79,7	110,2	101,4	73,2	73,2	71,6	77,6	132,9	115,4
- GREĐICE	-	64,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	41,8	76,6	94,9	90,7	120,2	105,4	73,2	81,0	84,5	82,9	141,0	118,5
PNEVMATIČNI STROJI	90,7	97,2	89,3	96,0	152,5	146,8	110,0	109,3	117,8	112,3	153,0	147,3
VZMETARNA	78,4	80,4	76,5	81,2	121,5	103,9	89,3	106,5	65,5	82,7	128,7	106,6
T R O	132,1	121,2	171,1	120,2	119,9	111,0	59,6	85,5	67,3	87,4	134,8	117,7
KOVINARSTVO	81,6	88,6	81,5	88,6	144,3	90,0	33,6	56,8	39,0	61,1	149,7	91,5
ARMATURE	84,3	86,5	48,9	70,9	83,5	94,1	23,3	24,5	29,9	28,3	167,9	197,7
BRATSTVO VARVARIN	84,3	80,5	67,2	59,5	69,3	65,7	-	-	-	-	69,3	65,2
KALILNICA	-	-	-	-	280,6	206,1	-	-	-	-	280,6	206,1
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	182,6	105,8	-	-	-	-	182,6	105,7
DELOVNA ORGANIZACIJA	99,0	98,1	97,1	109,6	149,4	125,3	74,3	90,2	86,2	92,7	165,0	133,4

DOSEGANJE PLANSKIH OBEZVEDNOSTI V SEPTEMBRU 1985

Velik problem je nastal pri dobavi livarskega peska, saj smo morali naročila prek kooperacije »Schmidt« stornirati, ker od firme Schmidt ni bilo dovolj izvoznih naročil. Nabavo smo delno preusmerili na maloobsejni promet z Italijo, delno na lastne prilive, delno pa bomo poskusili prek TAM Maribor.

Ker vse več menjave poteka v vezanih poslih, nam je primanjkovalo devizne gotovine za plačilo najemnine IBM, nerealizirana pa so ostala tudi nekatera druga naročila.

manjkanja določenih reprofoterialov v velikih zaostankih pri dobavi elektro motorjev za naš program preoblikovalnih strojev. Pri tem podjetju smo ukrenili vse potrebne intervencije za dobavo.

Delno primanjkuje tudi sive in nodularne litine, včasih je problematična tudi dobava modelov. Težave nastajajo predvsem zaradi zahtev po izredno kratkih dobavnih rokih. Imeli smo tudi težave pri dobavah raznih gumijastih izdelkov, in sicer predvsem zaradi nepravočasno prijavljenih potreb.

NABAVA

Zaradi izredno velikih zalog smo ustavili vse dobave jeklenih odpadkov z domačega trga. Kljub popolni ustavitvi prevzemanja starega železa z domačega trga pa še vedno prihajajo velike količine uvoženega surovega železa (blumsi, gredice) iz vzhodnih držav.

Na področju ferolegur se je situacija delno normalizirala pri oskrbi masovnih ferolegur. Težave pa ostajajo zaradi še vedno neustrezne granulacije Fe Cr carbureja in Fe Si.

Od ostalih materialov je največ težav pri izpolnjevanju pogodbenih obveznosti podjetja SEVER Subotica. Podjetje je zaradi po-

IZVOZ

Tudi v septembru so se vsi tozdi izredno trudili, da svoje napovedi, ki so si jih zastavili na začetku meseca, tudi uresničijo.

Izvozili smo tudi prvi tiskalnici na ameriško tržišče, eno direktno s sejma v Hannoveru, kjer je bila razstavljena, drugo pa iz naše luke.

Skupna 9-mesečna realizacija na konvertibilni trg tako znaša 89,8 odst., na klirinškega 93,9 odst. Za doseg predvidenega letnega načrta bi glede na skupno zasedenost z naročili bilo to sicer izvedljivo, vendar glede na dosežanje težave pri mesečnih realizacijah težko izvedljivo.

NEKATERE AKTUALNE NALOGE VODILNIH DELAVCEV DO KONCA LETA 1985

Ocenjujemo, da smo v letu 1985 dosegli nekaj pomembnih rezultatov. Dvig proizvodnje, kvalitete, varčevanja itd. ima za posledico boljši ekonomski rezultat in višje osebne dohodke. Tako so npr. v SRS v sedmih mesecih letošnjega leta realni osebni dohodki narasli za 6%, v Železarni Ravne pa za 16%. Če pa hočemo obdržati takšne trende, moramo v zadnjih mesecih letošnjega leta in tudi v prihodnje dosegati še boljše rezultate. V ta namen je opredelil poslovodni odbor nekatere aktualne naloge, ki jih moramo uresničiti delavci na reelekciji.

- 1. Vodilni delavci moramo prispevati k mobilizaciji kolektiva za doseg boljših rezultatov, tako da:**
  - obveščamo delavce o stimulacijah, ki so v tem obdobju aktualne (»13. plača«, inovacije, predlagaj kaj koristnega, krožki kvalitete, osebni prispevek, mesečna stimulacija, sistem tekmovanj, ki jih organizira sindikat, dohodkovna stimulacija),
  - posebej se moramo angažirati za hitrejši razmah inovativne dejavnosti in krožkov kvalitete,
  - odgovorno pristopimo h kadrovanju pospeševalcev inovativne dejavnosti,
  - obveščamo delavce o rezultatih dela, problemih, odklonih in jih mobiliziramo za odpravo slabosti,
  - krepimo oz. vzpodbujamo delo samoupravnih delovnih skupin in drugih oblik uresničevanja samoupravljanja,
  - negujemo tovariške in pravične odnose v delovnem procesu,
  - ustvarjamo pogoje za delo DPO.

- 2. Vodilni delavci moramo organizirati zlasti strokovne službe za hitrejšo prilaganje novim tržnim razmeram. Potrebno je hitrejšo oz. pravočasno prilaganje trgu z novimi proizvodi, novim asortimentom,**

višjo kvaliteto, večjo solidnostjo, manjšimi stroški itd. Potrebni so nam večji prodori na izvoznem področju itd.

3. Vodilni delavci moramo učinkoviteje organizirati delovni proces, tako da:

- dosledneje uresničujemo organizacijo dela,
- dosledneje uresničujemo svojo kadrovske vlogo,
- od slehernega delavca zahtevamo predvideni rezultat, sicer kadrovske ukrepanje,
- zlasti v strokovnih in administrativnih službah zahtevamo višji tempo dela,
- dosledno izvajamo racionalno politiko zaposlovanja,
- delujemo razvojno, mobiliziramo delavce za nove rešitve, za izobraževanje itd.

4. Vodilni delavci smo odgovorni za izvajanje reda in discipline, tako da:

- prenehamo ščititi slabo delo, nedisciplino itd.
- dosledno izvajamo samoupravne splošne akte in usmeritve delavskega sveta DO.

5. Razvoj organizacije dela v Železarni Ravne je v prihodnjem obdobju ključna razvojna naloga vodilnih in strokovnih delavcev. Zato se mora vsak vodilni delavec vključiti v oblikovanje in realizacijo novih rešitev. Podobno angažiranje zahteva tudi revizija časovnih normativov in dograjevanje sistema osebnih dohodkov.

6. Začenjamo sistematično obnavljati znanje za posamezne strokovne profile in vodilne delavce. Udeležba je obvezna, spremljati moramo učinke in jih upoštevati pri kadrovanju.

7. Politika zaposlovanja za leto 1986 predvideva stagnacijo zaposlovanja. V ta namen se moramo lotiti racionalizacije delovnih procesov, eventualnega premeščanja delavcev itd.

8. Vodilni delavci se moramo močno angažirati pri pripravi referendumov za združitev DO TSD in tozda Monter Dravograd v DO Železarno Ravne. V obeh primerih gre za programski, kadrovski in ekonomski interes Železarne Ravne.

Poslovodni odbor

Da bo držalo

S SEJE DELAVSKEGA SVETA SLOVENSКИH ŽELEZARN

Delavski svet sozda Slovenskih železarn je na svoji 7. seji, ki je bila 24. 9. 1985 na Jesenicah, sprejel naslednje pomembnejše sklepe:

- Sprejel je poročilo o poslovanju sozda v 1. polletju 1985. Ugotovil je, da sta količinska in blagovna proizvodnja pod planiranimi vrednostmi. Zato si morajo vse DO in sozd v zadnjem kvartalu čimbolj prizadevati, da bi dosegli načrtovane cilje.
- Rast OD ni v skladu z doseženimi rezultati, zato se morajo do konca leta uskladiti z rezultati dela.
- Ker je vsa oskrba z devizami le na ramenih del. organizacij (sozd kljub novemu deviznemu režimu ni pridobil deviz), naj storijo vse za čim večji izvoz in si tako še naprej omogočajo nemoteno oskrbo z uvoznimi materiali.
- Delavski svet je sprejel poročilo o izvajanju investicij v sozdu v 1. polletju 1985. Skoraj pri vsaki so ugotovljene prekoračitve. Izvajati jih bo treba bolj kakovostno in pravočasno.
- Še zmeraj ni uresničen sklep o analizi doseženih rezultatov zaključenih investicij v sozdu s predvidenimi rezultati po elaboratih in o vzrokih za odstopanja. Podati jo bo treba ob letnem poročilu.
- Gradnja Jeklarne 2 na Jesenicah poteka po načrtu in prvo šaržo pričakujejo v februarju 1987.

(Vir: zapisnik 7. seje delavskega sveta sozda)

Beseda tozdo

STEFAN VOVK:

SPREMENJENO POVPRŠEVANJE PO ORODJIH TOZDA TRO

V zadnjem času so zaloge nekaterih izdelkov v našem tozdu precej porastle. Poglejmo, zakaj je tako in kako najti izhod iz te situacije.

Mi smo z lesarji tesno povezani. Kakor dihaajo oni, tako dihamo mi. Če imajo težave, jih čutimo tudi mi. Človek bi rekel, po njih se nam da otipati pulz. To navsezadnje ni čudno, saj sedemdeset do osemdeset odstotkov proizvodnje prodamo ravno njim.

Prodaja stavbnega pohištva in notranje opreme je pri lesarjih v zadnjih dveh letih zdrknila navzdol za deset, ponekod pa tudi za trideset odstotkov.

Zaradi izredne podražitve lesa so se precej podražili tudi izdelki iz tega materiala. Vsi ugotavljamo, da povprečno globok žep tega gladko ne prenese. Poleg tega pa so se ugodni kreditni pogoji zmanjšali, to pa je precej napolnilo lesna skladišča.

Naročila orodja so v zadnjem letu padla za 10 do 20 odst., za nekatere skupine orodij pa celo do 50 odst.

Nas sicer to v tako veliki meri ni prizadelo. Zmerom smo trdili, da moramo poleg osnovnega programa (orodje za obdelavo lesa) imeti tudi stranski program, da z njim lahko ublažimo določena nihanja.

Tako sedaj poleg ostalega delamo še tobačne, usnjarske, papirne in nože za tekstilno industrijo. S to proizvodnjo zmanjšujemo vpliv manjšega povpraševanja lesne industrije.

Nastale situacije ne dramatiziramo, ampak smo samo pravočasno začeli opozarjati, da zaloge gotovih izdelkov rastejo.

V preteklosti smo sprejemali nekatere, po našem mnenju napačne odločitve, na kar smo opozarjali. V zadnjem času smo po-

večevali izvoz in prav je tako, vendar ga ne bi smeli na račun manjših dobav orodja lesni industriji. Izvoz bi smeli povečevati le s pomočjo novih zmogljivosti.

Lesni industriji bi morali in moramo dati toliko, kolikor želi in ne bi smeli dovoliti, da zgubljamo dolgoletne naročnike. Ta kupec je bil do sedaj namreč navajen, da je pri nas na primer poleg svedra dobil tudi rezkar. Najbrž mu je bilo neumno reči, da sveder lahko dobi, rezkar pa, ki ga tudi potrebuje, moramo dati v izvoz. On se je sicer z našimi prizadevanji za večji izvoz strinjal, kljub temu pa je po ta rezkar odšel k domači ali tuji konkurenci. Potem mu je novi dobavitelj, ki smo ga spustili v hišo, prodal poleg zelenega rezkarja še tudi sveder, ki smo ga pa mi tudi želeli prodati.

Opozoriti želimo na majhno, toda vztrajno zmanjševanje naročil, ki se nadaljuje že drugo leto. Čudno se nam je namreč zdelo, da komercialna služba ne opazi in osvetli nastopajočega problema in ne poskusi ustaviti negativnega trenda.

Zavedamo se, da je povpraševanje za orodji v zadnjem letu zmanjšano in da se bo nekomu zaradi tega nujno zmanjšal dohodek. Toda popolnoma gotovi smo, da to ne smemo biti mi, če se bomo znali vsi skupaj, od komercialne do osnovne proizvodnje, hitreje obrniti in ukrepati.

Od naročila pa do časa, ko potrditev tega pride v tozdo osnovne dejavnosti, nikakor ne sme preteči kar 20, včasih pa tudi 30 dni. V tem času v prenekateri sposobnejši lesni industriji izdelajo celotno manjše naročilo za tujega kupca. Seveda ne z našim, ampak s tujim orodjem, ki pa je prispelo čez državno mejo po takšni ali drugačni poti tudi v enem tednu.

V lesni industriji se razmere bistveno spreminjajo in morale se bodo tudi pri nas, od komercialne, RPT pa do tozda osnovne dejavnosti.

Tisti, ki se res ne bo mogel prilagoditi novim razmeram, bo navsezadnje moral poklekniti in izginiti kot slon, ki se ni bil sposoben prilagoditi spremenjeni klimi.

Menimo, da smo v preteklosti pametno nalagali svoje znanje v kakovost orodja. V zadnjih dneh, ko smo obiskali več najbolj pomembnih slovenskih proizvajalcev stavbnega pohištva in notranje opreme, smo se ponovno prepričali, da naše orodje cenijo. Nikjer nismo slišali kritike, da to orodje ni dobro. Poslušali pa smo očitek, da prenekatero orodje od nas ni mogoče dobiti tudi po pol leta in več.

Moramo položiti roko na srce in ta očitek sprejeti. Lani in predlanskim smo na račun povečane in marsikdaj nenadno sprejete naročila za izvoz večkrat podaljšali roke dobav domačim kupcem. Nekaterim smo pomaknili že obljubljene roke dobav tudi za nekaj mesecev.

FERDO GNAMUŠ:

PRED KOMERCIALO SO VELIKE NALOGE

Letošnja tržna gibanja — tako v prodaji kot v nabavi — se postopoma umirjajo. Ponekod celo ponudba presega povpraševanje.

Za tuje trge je značilna rahla rast konjunktura, pridobili smo tudi nekaj več naročil za proizvodnjo višje stopnje predelave, kot smo si začetali za našo dolgoročno izvozno strategijo, na nekaterih trgih pa smo zaznamovali zastoje v povpraševanju.

Močno so se spremenile razmere na klirinškem področju. Na **ruskem tržišču**, kamor smo pred leti izvažali že za okrog 15 milijonov klirinških dolarjev naših končnih izdelkov, bomo letos prodali manj kot za 1/3 te vrednosti.

Bolgarski trg obvladujemo pretežno z metalurškimi izdelki: prodaja dveh paketirk sicer pomeni prodor navzven, a žal z neželenimi učinki.

Romunski trg smo z velikimi mukami odprli našim oblikovalnim strojem, tja prodajamo tudi brušena jekla, a ta izvoz je vezan na zamenjavo. Za preoblikovalne stroje dobivamo iz Romunije zvarjence in odkovke, za metalurške izdelke, nože in valje pa nam nudijo blago, ki ga mi ne moremo uporabiti in tudi ne prodati na našem tržišču.

Poseben problem trgovanja z državami SEV je, da so posamezna ministrstva zaprta v svoje okvire in povezave med njimi skoraj neizvedljive. Tako se je ustavila prodaja industrijskih nožev in armatur v Bolgarijo. Začasno je ustavljena tudi prodaja nožev v Ameriko, vendar je kupec obljubil, da bo naročene količine do konca leta prevzel.

Na **domaćem trgu** je v glavnem dovolj naročil, razen za vlečeno jeklo, pile, krožne žage in orodja

Trenutno imamo v naši tovarni pred sabo postavljena dva glavna cilja. Zmanjšati nakopičene zaloge krožnih žag in povprečni rok dobave orodja za začetek skrajšati vsaj za en mesec. Želimo pa, da se v to prizadevanje ustrezno vključi tudi komerciala.

Na kraju pa še samo nekaj besed tistim, ki s problematiko niso v celoti seznanjeni.

Ne želimo in niti ne bomo plat zvona, ker ni treba. V akcijo smo šli zaradi tega, da še pravčasno ustavimo rahlo negativen trend padanja naročil in večanja zalog. Da preokrenemo tok v želeno smer, dokler je še majhen in je to mogoče brez posledic. Določene službe so se v reševanje te problematike vključile res malo pozno, toda zadnji čas intenzivneje. Sami pa smo del svojega namena s tem dosegli, posebno zaradi tega, ker ob večjem prizadevanju vseh pričakujemo pozitiven preobrat.

Kljub zmanjšani prodaji lesne industrije mora ta delati še naprej. Če se ji je zaprl en trg, si bo pač morala razširiti drugega.

Tisti, ki dobro poznajo proizvodni program tozda TRO, kvaliteto njegovih izdelkov in tempo dela v tem tozdu, pa vedo, da se bo ta tovarna v kratkem času sposobna prilagoditi spremenjenim zahtevam lesarjev.

za izvrtine. Na podlagi odprtih naročil do konca leta pa bi proizvajalci teh izdelkov načrtovano realizacijo in s tem letošnje poslovne cilje vseeno morali doseči.

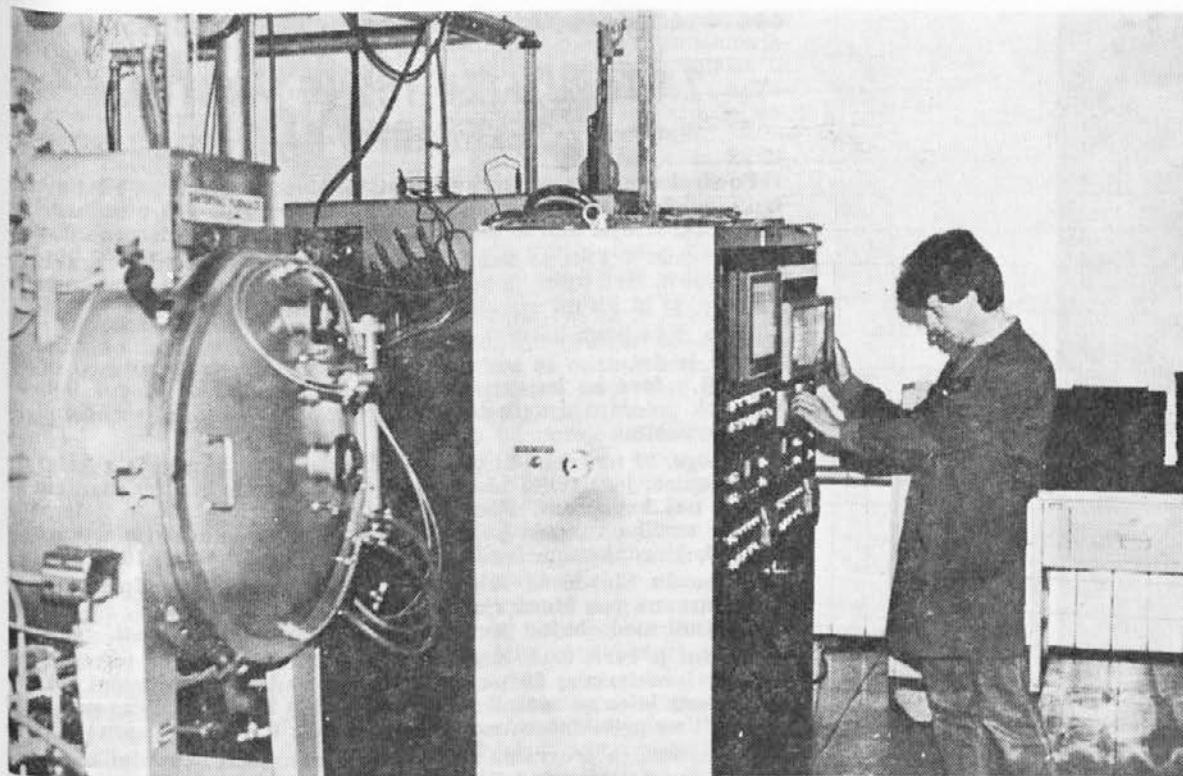
Problem prodaje **vlečenega jekla** povzročajo prevelike zmogljivosti jugoslovanskih jeklovlekov, in ga tudi v prihodnje ne bo mogoče rešiti.

Pile ne gredo v prodajo tako, kot bi želeli, ker proizvodnja v Varvarinu ni sledila tržnim potrebam. Pile so prišle na trg prepozno, v začetku tudi zelo slabe kakovosti, zato so se trgovci založili s pilami iz uvoza. Te so še danes na zalogi in ob vseh ukrepih prodaje (vezana prodaja, nudenje na vseh sektorjih prodaje) jih ni mogoče prodati več kot 20.000 do 30.000 na mesec. Predvidevamo pa, da bo zasičenost tržišča s pilami skopnela do 3. kvartala prihodnje leto. Za premostitev krize v Bratstvu Varvarin iščemo nadomestne programe — v teku je akcija za razrez materiala.

Zastoj v prodaji **krožnih žag** tozda TRO je nastal v glavnem iz dveh vzrokov: 1. zmanjšala se je prodaja in proizvodnja pohištva, 2. zmogljivosti tozda TRO in tovarne Kordun Karlovac so enkrat večje od jugoslovanskih potreb. V času, ko so te žage v tozdu TRO izdelovali na zas'areli opremi in je bilo po njih veliko povprašanje, se je Kordun opremil z novo, sodobno linijo in s svojo ponudbo zapolnil potrebe domačega trga, medtem ko smo mi del proizvodnje izvažali. Z agresivnejšo ponudbo zdaj poskušamo povečati našo prodajo, v največji meri pa je uspeh odvisen od oživitve povpraševanja, ki ga v prihodnosti pričakujemo.

Lotanje

Vakuumska peč za sintranje v oddelku karbidnih trdin. Delovni proces je voden računalniško.

PREGLED NAROČIL DO KONCA LETA PO TOZDIH

V Valjarni bomo najbrž poslovno leto zaključili z okrog 1000 tonami zaostanka, v Kovačnici je prav tako dovolj naročil in bo tudi približno 1000 ton zaostanka. Presežke bomo stornirali in presneli v prihodnje leto.

V Valjarni je problem kvalitete ZF, ki je kljub modernizaciji Jeklarne ne dosegamo, ter tudi več kot 50% slabih šarž, ki močno vplivajo na doseganje rokov in povzročajo nezadovoljstvo kupcev.

Jeklolivarna je letos v rekonstrukciji, ki se nenadejano vleče in to močno otežuje naše tržne aktivnosti. Ker smo del proizvodnje prenesli h kooperantom, ki naše kakovosti ne dosegajo, imamo veliko izmečka in pritožb zaradi slabe kakovosti.

Minilivarna, ki je premagala začetne težave, je sposobna narediti več, kot ima sedaj naročil. Storili bomo vse, da bomo prodajo njenih izdelkov povečali.

Jeklovlek bo imel 200 ton zaostanka pri luščenem jeklu.

Stroji in deli imajo za letos naročil dovolj, tako za obdelane odkovke, litino, kakor za strojegradnjo. Močno si prizadevamo še za večjo prodajo valjev.

Industrijski noži imajo dovolj naročil, otepajo se še s precejšnjimi zaostanki.

Pnevmatični stroji imajo toliko naročil, da vseh do konca leta ne bodo mogli realizirati, še posebej, ker nimajo vsega vložnega materiala, predvsem cevi za podporne noge, votlosvedrnega jekla in ulitkov.

Orodjarna ima do konca leta dovolj naročil, razen za orodne plošče, za katere jih bomo poskušali pridobiti v začetku prihodnjega leta.

Vzmetarna pride vsake toliko časa v krizo zaradi zmanjšane povpraševanja po listnatih vzmeteh. Letos je močno upadlo povpraševanje po vzmeteh za kmetijsko mehanizacijo. TAM Maribor, ki je največji kupec naših

vzmeti, ni pripravljena priznati naših cen in se o tem pogosto pogajamo. Posebej je boleče, ker je tudi struktura izvoznih naročil cenovno in količinsko neugodna. V celoti gledano ima Vzmetarna za letos še dovolj naročil, vendar je njihova struktura neugodna, povpraševanje pa pada.

Kovinarstvo Ljubno ima v glavnem dovolj naročil, zastoj je le v prodaji njihovih krožnih žag, vendar posrednik obljublja, da bo letošnje zalogo do konca leta prodal. Kljub temu smo si že sami začeli prizadevati za neposredno prodajo teh izdelkov doma in v tujini.

Armature Muta predstavljajo specifičen problem. Naročil za domači trg je dovolj, morali pa bi cene armaturam znižati na ceno konkurence, ki se prav tako oskrbuje z ulitki v naši Jeklolivarni.

Inozemski partner je obljubil, da bo zalogo (vrednost 500.000 \$)

do konca leta prevzel, dovolj je tudi naročil za Zahodno Nemčijo. Če bo dovolj ustreznega vložnega materiala, ni bojzani za plan v letu 1985.

NAROČILA ZA LETO 1986

Naročila z domačega in tujega trga prihajajo. Inozemski kupci naročajo kvartalno, domačim partnerjem pa kvartalnih dobav, čeprav jih v glavnem tudi želijo, zaradi optimalizacije proizvodnih programov in zasedenosti kapacitet ne moremo vedno zagotoviti.

Stroji in deli so s preoblikovalnimi stroji zasedeni za vse leto, potruditi se bodo morali le, da bodo sprejete obveznosti redno izpolnjevali.

V Orodjarni bo primanjkovalo naročil za orodne plošče, prav tako si bomo morali močno prizadevati za vsaj minimalna naročila za Vzmetarno.

Količine za Pnevmatične stroje so v glavnem razdeljene. Prihodnje leto bomo poskušali zagotoviti kontinuiran uvoz aluminijastih cevi za podporne noge in votlosvedrnega jekla, tako da bo proizvodnja redna.

Pri izvozu metalurške proizvodnje kakih večjih težav ne pričakujemo, saj imamo prodajo večine izdelkov dogovorjeno z dolgoročnimi kooperacijskimi pogodbami. Vse kaže, da bodo v Jeklovleku dobili luščilni stroj, in bo morala prodaja iskati dodatna naročila za luščena jekla.

Prihodnje leto je v veliki meri odvisno od zunanjih pogojev gospodarjenja, zlasti od deviznega zakona. Ker z izvozom ne pokrivamo uvoza v celoti (del deviznega priliva moramo oddajati za splošne družbene potrebe), bosta uvoz in s tem zanesljiva oskrba v največji meri odvisna od deviznega režima.

Na domačem trgu povpraševanje že rahlo upada. Kupci želijo čim krajše dobavne roke, večji pa bi radi, da bi jim omilili plačilne pogoje. Vse to bo od komercialistov zahtevalo še dodatne napore, da bomo prihodnje leto poslovali enako dobro kot letos, oziroma da bomo dosegli še boljše poslovne rezultate. Za to pa je nujno, da bi končno že rešili prostorski problem Komerciale.

Pripravila Mojca Potočnik

MODROSTI

Malce dobrote od človeka do človeka je boljše kot vsa ljubezen do človeštva.

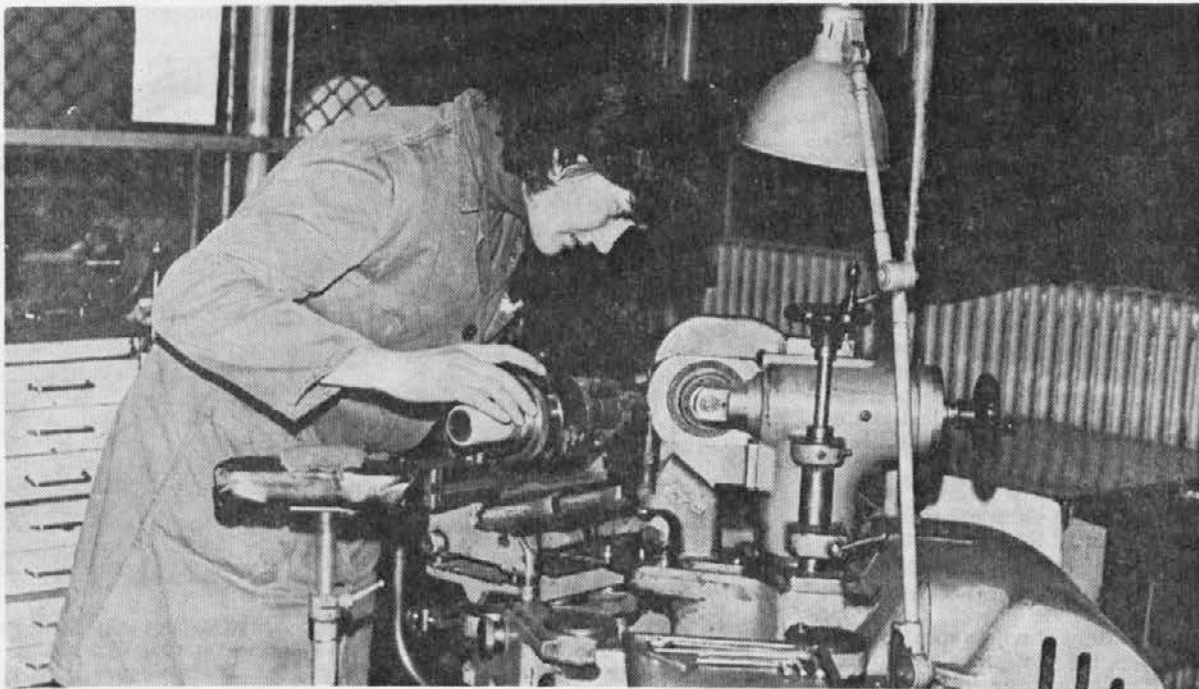
R. Dehmel

Dojenčki spreminjajo svoje očete v može, dedke pa v otroke.

N. N.

Nobene znanosti ni brez domišljije in nobene umetnosti brez dejstev.

V. Nabokov

Profilno brušenje

Jedrarka

Pristopi k spodbujanju inovativne dejavnosti

Če želimo doseči drugačno ravnanje zaposlenih, moramo v delovni organizaciji ustvariti spremembe na področjih nagrajevanja, organizacije in vodenja.

Ze pred petdesetimi leti so v ZDA dosegli trajne uspehe pri povečevanju inovativne dejavnosti s tako imenovanim SCANLONOVIM PLANOM. S sočasnim uvajanjem sprememb na področju socialnega sistema, vodenja in nagrajevanja, so dosegli množično drugačno obnašanje delavcev. Med te spremembe spadajo:

— Boljša vloga sindikata, ki je ob zavarovanih interesih delavcev vzpostavil sistem zaupanja.

— Sodelovanje sindikata pri nadzoru nad finančnimi učinki inovativne dejavnosti in delitvijo le-teh: dve tretjini sta pripadali delavcem, in sicer tretjina predlagateljem, druga tretjina pa ostalim v oddelku. Tako so omilili razlike med delavci in preprečili bolečo zavist. Predlagatelji pa so pridobili ugled.

— Ustanovili so proizvodne komisije, ki so jih sestavljali predstavniki sindikata in vodstva ter tedensko pregledovali izboljšave. To se je boljše obneslo v majhnih in srednje velikih podjetjih.

— Uvajali so spremembe v stilu vodenja, od avtokratskega (usmerjenost na delo) k demokratičnemu (usmerjenost vodje k človeku). Pri tem niso bili uspešni, kar je počasi pripeljalo do nezaupanja in s tem oslabelosti sistema, ki je sicer prinesel 0,66 predloga na delavca.

Nekoliko mlajši je drugi pristop iz ZDA, ki so ga imenovali PLAN SUGESTIJ. Njegove značilnosti so:

— Večjo pozornost so posvetili organizaciji in vlogi sindikata. Na določeno število zaposlenih so zaposlili tri profesionalce za zbiranje in uvajanje predlogov in za pomoč delavcem pri formuliranju problemov.

— Strokovni in vodstveni delavci niso smeli sodelovati kot predlagatelji, kar je pomenilo zaščito podrejenih. So pa lahko napredovali, če so uspešno spodbujali inovativnost v svojem okolju.

— Pritegnili so sindikat za skupno reševanje problemov. Tako so imeli enega zastopnika na

200 delavcev, ki je imel zadnji dve uri v izmeni režijsko plačani. Tako so dnevno reševali okrog 80 % konfliktov.

Primer z omenjenega področja je inovativna dejavnost vzdrževalcev v neki letalski industriji, ki predstavljajo sistem povratnih informacij v razvojno službo za potrebne izboljšave.

Na Japonskem so razvili tako imenovane krožke kvalitete JI-SHU KANRI, kar bi lahko prevedli: samoupravne delovne skupine. Preneseni so iz ZDA v okolje, kjer je ob stalnejši zaposlitvi večja navezanost in skrb za delovno organizacijo. Takšne značilnosti najdemo tudi na Ravnah.

ZA ZDRUŽITEV TSD IN MONTERJA Z ŽELEZARNO RAVNE

Po strokovni in samoupravni plati so stvari razčiščene, zdaj moramo samo še na referendumu glasovati za združitev DO v ustanovljajnu Težki strojni deli in tozda Monter Dravograd z Železarno Ravne.

Proizvodnja TSD se širi in v zadnjem času precej del opravljajo kooperanti. Med njimi je posebno pomemben Monter, saj ima ustrezne hale, ki bi jih mi morali šele začeti graditi.

Tako je to jesen dozorelo hkrati več stvari.

TSD je dejansko že sestavni del železarne in se po njegovi organizaciji v tozda ne bo spremenilo kaj bistvenega. Le njegov položaj bo enak položaju drugih tozdov z vsemi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi.

Razloge, ki so pred leti privedle do združitve Monterja z Železarno Jesenice, je v veliki meri prerasel čas. Ker je Monter medtem že postal naš kooperant, stara pa je tudi usmeritev, da je Železarna Ravne nosilka razvoja kovinsko predelovalne industrije v koroški krajini, je zdaj samo logično, da Monter postane naš tozd.

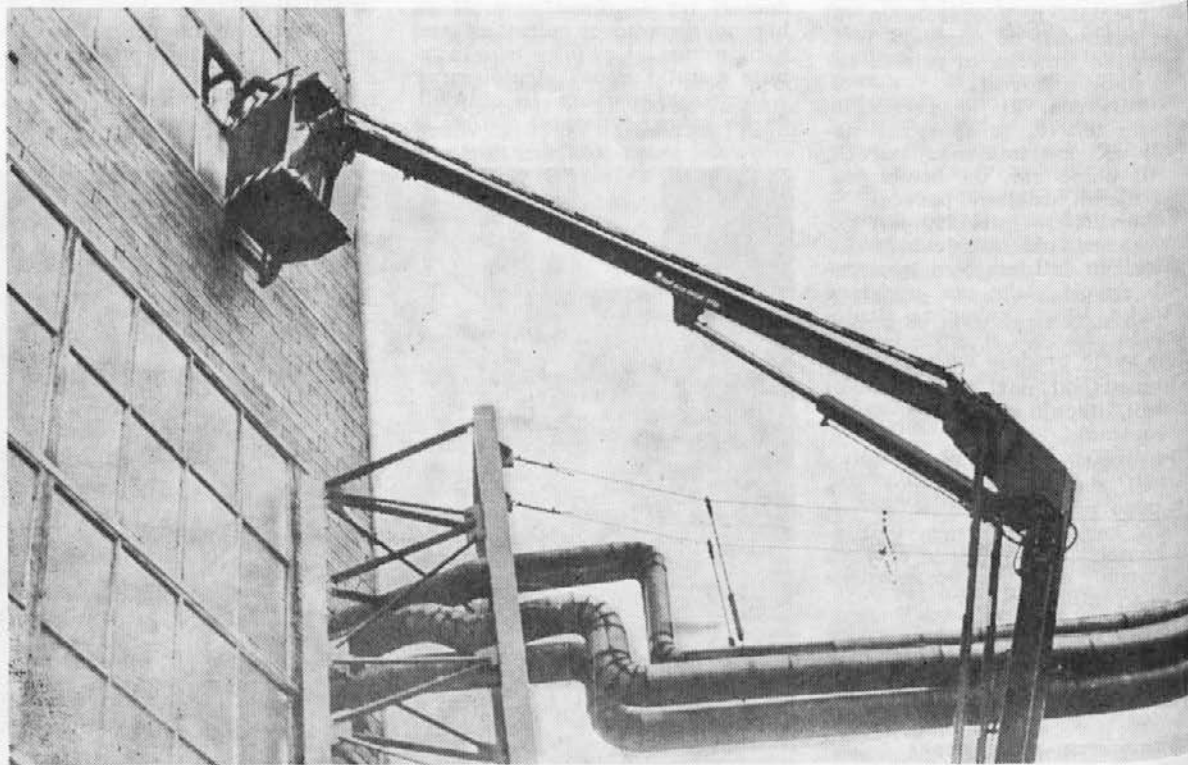
Na sozdu Slovenske železarne so tako združitev podprli. Res je bolj naravna vez Monterja z Ravnami kot z Jesenicami, razčiščene pa so tudi medsebojne programske in finančne obveznosti.

Monter je čvrst tozd. Zaposlenih ima 292 delavcev, od tega 223 pri obdelavi materiala, 69 pa pri obdelavi podatkov. Poprečni OD za 9 mesecev letos so znašali nekaj nad 41.000 din, zadnji čas pa so jih dvignili na približno raven OD mehanskih tozdov Železarne Ravne.

Proizvodnega programa ne bo težko prilagoditi skupnim koristim. Razen omenjenega sodelovanja s TSD pridejo v poštev še črpalni drogovci, deli za vilničarje, zvarjenci za stiskalnice in rudarska oprema.

Za združitev so se izrekle tudi vse družbenopolitične organizacije v železarni. Zdaj smo na vrsti delavci, da glasujemo ZA.

TOZD SGV KUPIL DVIGALO KOBRA

Dvigalo KOBRA za vzdrževanje v višinah, izdelek Olge Meglič iz Ptuja, je velika pridobitev za Železarno Ravne. Ima samostojni akumulator in svojo komandno ploščo za dviganje in spuščanje, s katero upravlja delavec v kabini sam. Največ se stegne do višine 14 m.

H. M.

Značilno je, da vodstvo usmerja vsebino (kvaliteta, stroški, roki itd.) dela krožkov. Nagrajevanje je skromno in ni pogoj uspešnosti krožkov. Imajo pa zelo dobro usposobljene vodje krožkov (7 metod), nadalje stalno izobražujejo na osnovi letnih planov za vsa področja vse nivoje zaposlenih. Za kvaliteto pa je angažirano vse, od vodstva dalje.

Težave v japonskem sistemu:

— skupina, ki daje predloge, je ločena od uresničitve

— ta dejavnost ne vpliva na napredovanje, ki poteka v glavnem glede na starost oz. delovno dobo ter

— velika podrejenost vodji, kar je v nasprotju s povečanim zadovoljstvom in drugačno vlogo v delovnem procesu ob inovativni dejavnosti.

V državah vzhodnega bloka prav tako razvijajo skupinsko inventivno dejavnost. Poznane so tri oblike:

— Delovne brigade (Češkoslovaška, Madžarska). Gre za proizvodne sestanke celotne skupine (dekadne, mesečne — kot zahteva proizvodni cikel), kjer se dogovarjajo o samoiniciativnih izboljšavah. Dohodek iz tega naslova se skupinsko deli.

— Inovativne brigade so podobne krožkom.

— Inovativne skupine mladih inženirjev. Dejavnost je usmerjena v zaščito mladih inženirjev in v čim večji izkoristek znanja. Vodijo jih inženirji iz razvoja, kamor mladi tudi prehajajo.

V Kanadi je gibanje za kvaliteto delovnega življenja. Po obliki je podobno samostojnim delovnim skupinam (za katere je značilno, da precej nalog delovodje opravljajo delavci sami, delovodja se tako lahko bolj posveča stroki in organizaciji) in krožkom. Cilj je izboljšati delovne pogoje. Njihov moto je: če ne bodo izboljšali delovnih mest (pogoji dela, težavnost dela, odnosi, nagrajevanje), ne morejo pričakovati večjih efektov pri isti energiji in surovinah. To pa zahteva večjo porabo pameti!

Tudi v Jugoslaviji so se razmahnile skupinske oblike inovativne dejavnosti:

— projektne skupine, kjer imajo člani boljšo izobrazbo in je tudi večji finančni efekt, ter

— krožki, primerni za vse izobrazbene nivoje, z nižjim finančnim, a večjim socialnim učinkom. Odvisno od problema se uporabljata dva različna pristopa: USOMID in KIP (japonska varianta).

(Vir: predavanje dr. Veljka Rusa)

Samo Šave

Zdravo!

UREJANJE DELOVNIH NORM

Iz posnetkov stanja področja normiranja v delovni organizaciji je ugotovljena velika razdrobljenost. Tehnologi, ki se ukvarjajo s področjem študija dela in časa imajo različne pristope. Ni obveznega sistema ugotavljanja časovnih normativov in centralno odgovorne službe.

Argumenti

Po reorganiziranosti delovne organizacije v več tozdov tehnologij za študij dela in časa v pripravah dela niso delali po enotnem sistemu. Edina glavna skrb oz. težnja jim je bila, da so se prilagajali najvišjim doseganjem norm, ki znašajo poprečno za šest mesecev v 1985. letu 122,5 %.

Zaradi neenotnega pristopa ugotavljanja normativov je rezultat današnjega stanja nerealen.

Da je to res, vidimo iz diagrama, kjer imamo prikazano produktivnost in doseganje norm za več obdobj, ki pa med seboj nista usklajena.

— V šrafiranem področju »A« vidimo visok porast produktivnosti v letu 1976 in 1977, ki znaša 13 %, kar je rezultat urejenosti delovnih norm.

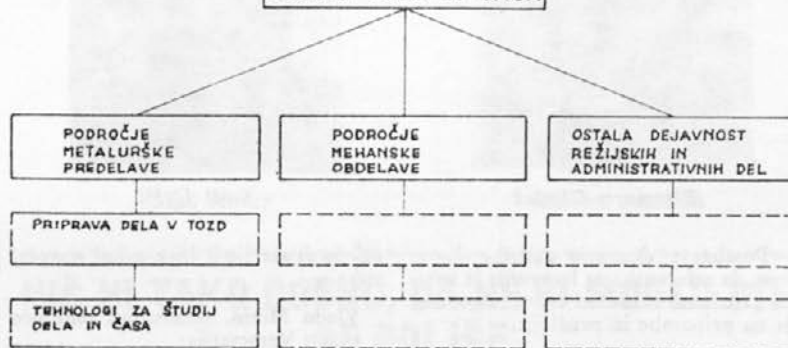
— V šrafiranem področju »B« vidimo padec, oz. stagnacijo produktivnosti od leta 1977 do 1982. Doseganje norm pa se je v tem času kljub temu povečevalo. Tu pa se vidi nedoslednost sistema

ugotavljanja normativov, ker povečanju doseganja norm ni sledilo tudi povečanje produktivnosti dela.

— V šrafiranem področju »C« pa zasledimo normalizacijo sta-

in istočasno njeni člani. Vodje priprav dela s svojimi tehnologi za študij dela in časa, bodo strokovno odgovorni vodjem področnih timov in istočasno člani področnega tima.

CENTRALNA SLUŽBA ZA ŠTUDIJ DELA IN ČASA

nja, ki je rezultat politike nagrajevanja, kar je odraz v večji produktivnosti dela. Vendar pa je še vedno prevelik razkorak med doseganjem in produktivnostjo dela.

— Z uvedbo tega projekta urejanja delovnih norm lahko pričakujemo ponovitev dviga produktivnosti in istočasno normalizacijo doseganja normativov.

Organizacija

Za realizacijo projekta je potrebna ustrezna organizacija centralne in področne službe, kot je razvidno iz sheme.

— Organiziranost bi naj potekala v dveh fazah: v prvi fazi v obliki projekta in v drugi fazi na osnovi rezultatov centralne službe.

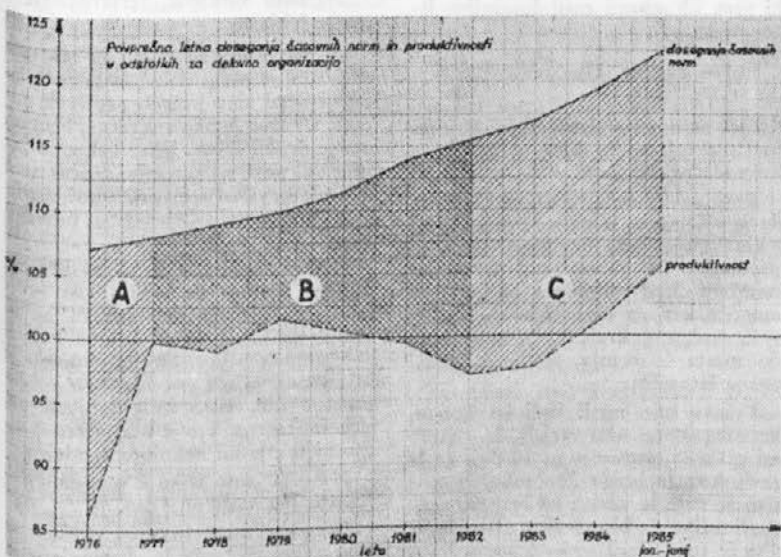
Nadalje iz sheme vidimo, da bodo formirani področni timi, ki bodo odgovorni centralni službi

— Centralni tim bo skrbel za postavitve enotnega sistema vzdrževanja za ugotavljanje vseh normativov v delovni organizaciji. Potrjeval bo vsak normativ, ki bo predložen po trimesečni spremljavi v proizvodnji.

Skrbel bo tudi za izobraževanje vseh tehnologov za študij dela in časa, zbiral racionalizacijske predloge in dajal iniciativo za izdelavo časovnih standardov.

— Z osebno zadolžitvijo tehnologov za določevanje časovnih normativov, ki bodo strokovno odgovorni področni in centralni službi za študij dela in časa, bomo dosegli pravilno ugotavljanje normativov, katerih doseganje bo poprečno 100 %.

Vodja centralnega tima za urejanje ŠDC
Aleksander Ristić

DELAVCI IMAJO BESEDO:

O morju po morju

Znate reči, da je november nor mesec za pogovarjanje o dopustih, saj je letošnje letovanje za nami, na novega pa še ne mislimo. Prej diši po snegu kot po morju.

Tudi delavci, ki govorijo, so najprej po izraženi želji, da javno ocenijo svoje letovanje, belo pogledali, a so se potem v poletje nazaj zelo hitro vživeli.

Sicer pa so to končne ocene, in počakali smo, da se je zadnja izmena vrnila z Jadrana. Potem smo iz večine krajev, kjer ima železarna mesta, dobili sogovornika.

Zavedamo se, da je ena ocena nekega letovanja lako zelo osebna in je ni posploševati, more pa biti nazorna. Morda vas bo pripravila k odločitvi za prihodnji dopust.

Z anketo smo želeli ugotoviti, ali ste bili s svojim letovanjem zadovoljni. Pa ne toliko, koliko so vaše (ne)zadovoljstvo povzročali gostitelji druge delovne organizacije, dež, meduze, ali žene, temveč predvsem, koliko tozdr Družbeni standard. Z drugimi besedami: ali stori naš tozdr dovolj za dober dopust ali ne, če ne, kje se zatiha in kaj predlagate, da bi bilo boljše.

našim Družbenim standardom je bil v redu.»

Emil Uršič, lanser v tozdu Stroji in deli:

»Letovali smo v Vinodolu, kjer je dom Tovarne dušika Ruše. V starejšo hišo pride naenkrat okrog 70 ljudi. Tudi restavracija je v njej. Kopalnica in WC sta skupna za štiri sobe, čistijo med izmenom ne. Toda nas to ni motilo.

Odlično hrano kuha neka starejša ženska. Pijača je bila regresirana, pivo je bilo po 100 din, ora 30, vino 350 din. Dom je sicer zaprtega tipa, a so stregli tudi drugim. Upravnik je ambiciozen. Ob prihodu nismo imeli težav, tako da je stik med našim Družbenim standardom in ruško tovarno dober.

Mi smo že veliko letovali prek Družbenega standarda in reči moram, da sem z njegovo organizacijo kar zadovoljen. Navadno je bilo vse v redu, le na vrsto nisem prišel vedno. Da ima železarna pri letovanju stike z drugimi delovnimi organizacijami, se mi zdi prav. Dobro je, da nisi tudi na dopustu med samimi znanimi, da sre-

ke z upravnikom. Tako bi imel tudi ta lažje delo, saj sedaj ne more biti sam za vse.

— Da ne bi mogel vsak v dom, kot je sedaj mogoče, in da bi bil zagotovljen nočni mir, bi morali imeti vratarja (če tega ne, pa občasno izvajati policijske kontrole).

— Pri prehodu čez cesto bi predlagal semaforje.

— Plažo naj bi vso zbetonirali, da ne bi bilo več stalnega boja za deske.

— Sladolec naj bi prodajali na plaži, in bi otroci manj letali čez cesto.

— Da ne bi bila ob obali vsa svinjarija, naj bi v morje nastavili mreže.

— Nujni bi bili privezi, saj se rekviziti s stalnim vlačanjem v vodo in iz nje uničujejo.

— Vozovnico za Korošico naj bi prodajali v recepciji. Čigav je sploh denar, ki ga voznik pobere?

— Dovolj bi bila dva dobro usposobljena rektorja, saj dela za tri ali štiri, kolikor jih je bilo v naši izmeni, ni. Mogoče bi mu pomagal kakšen praktikant.

— Cene za uporabo športnih rekvizitov so tako nizke, da bi prihranili več, če ne bi plačevali tistega, ki po-

Nerodno je tudi bilo, ker v hišicah ni tople vode. Drugače je bila hrana v domu dobra, zelo raznolika, pijača ne pretirano draga, saj je bilo pivo po 90 din, zunanjih gostov, ki bi motili, ni bilo. Za rekreacijo ni posebno poskrbljeno, je le kegljišče, ni rektorjev, vse je odvisno od tebe. Razumeli smo se dobro, in mislim, da bi lahko bilo še več takšnih menjav.

Pripomnil pa bi rad še, da bi lahko tozdr Družbeni standard pri razdeljevanju ugodnosti za letovanje bolj upošteval socialni položaj delavcev.»

Erna Kotnik, vodja ogljika in žvepla, tozdr Kontrola kakovosti:

»Letos sem kot 30-letna jubilatka dela letovala v Portorožu in reči moram, da mi je bilo na splošno zelo všeč. Nimam pripomb, vse je bilo v redu. Povedati pa moram, da je za nas jubilate tozdr Družbeni standard pripravil poseben program. Imeli smo rezerviran plavalni bazen v Bernardinu, saj vreme v prvi izmeni še ni bilo poletno, tekmovali smo v kegljanju, balinanju, imeli smo piknik na Korošici itd. Mogoče je škoda le, da ni bilo še kakšnega kulturnega večera.

Hrana je bila enkratna, sobe so nam v redu pospravljali, punce so bile prijazne. Če si jih kaj poprosil, so ti rade ustregle.

Mislim, da lahko v Portorožu res dobro preživiš dopust. Ne utegne ti biti dolgčas, saj so stalno neke dejavnosti. Otroke zaposluje morje in igrišče ne pogrešajo.

Eleonora Gladež

Emil Uršič

Vlado Mihin

Stefan Pesič

Posebnost današnje rubrike je v tem, da referentka za letovanje iz tozdr Družbeni standard takoj odgovarja na pripombe in predloge.

Eleonora Gladež, psihologinja, Delovna skupnost KSZ:

»Prvič smo letovali prek Družbenega standarda, prvič na Ugljanu. Za kraj smo se odločili, ker smo računali na stalnejše vreme, za način letovanja, ko si sam kuhaš in pospravljaš, pa zato, ker nas zelo moti red.

Toda ne vem, če se bomo še kdaj odločili za ta kraj. Montažni hišici Uniorja iz Zreč, v katerih stanuje po šest družin, sta sicer v redu, vendar smo imeli smolo, da smo dobili podstrešno sobo s strešnim oknom, v katerem se je upiralo sonce. Tako je bila v sobi noč in dan neznozna vročina.

Nezadovoljni smo bili tudi s ponudbo v trgovini in v najbližjo, a 15 minut oddaljeno mestno plažo, ki je sicer pečena, a se stekajo v morje ob njej odplake. Zato smo se hodili kopat drugam, kar pa predvsem zaradi otrok ni najboljšo.

Drugače se da na Ugljanu dobro preživeti čas. Pred hišicami so različni igrišča za otroke, za zabavo pa poskrbiš sam. Pijačo lahko dobiš v bližnjem bifeju, kjer tudi z upravnico urediš vse formalnosti. Pri tem mi nismo imeli težav, stik med njo in

čas še druge ljudi in z njimi navežeš stike.»

Vlado Mihin, samostojni tehnolog v tozdu Vzmetarna:

»Letos smo letovali v Portorožu, a pohvalnega o njem morem reči zelo malo. V resnici samo to, da je bila kvaliteta hrane v redu.

Ne bi rad kritiziral kar tako počez, za tozdr Družbeni standard bi imel nekaj konkretnih predlogov.

— Ker je pijača glede na hotele in druge restavracije v našem domu poceni, in se zato gostje v njem vse preradi opijajo, naj bi uvedli sistem, kot sem ga videl v Biogradu: domači gostje naj bi imeli pijačo na bone. Tako bi lahko bila red in pregled nad gosti večja.

— Steklenic in drugega inventarja naj ne bi odnašali iz doma. Zanima me, iz katerih sredstev se krijejo stroški za tisto, kar manjka?

— Brezalkoholne pijače bi morale biti cenejše.

— Po obrokih naj bi pobirali prte, kadilo in pilo naj bi se za golimi mizami. Potem bi človek z večjim zadovoljstvom sedel k mizi.

— Nad osebjem bi moral biti večji nadzor, saj svojih nalog ne opravljajo zadovoljivo. Za vsako skupino delavcev (sobarice, strežajke itd.) naj bi določili vodja, ki bi potem imel sti-

bira denar, rekvizite pa dajali zastoj. Kakšna je računica?

— Tozdr Družbeni standard bi moral večjo skrb posvetiti tudi organizaciji prevoza, saj se je del 8. izmene vračal domov z veliko zamudo.

Ker bi želel, da bi portoroški dom še dolgo služil svojemu namenu in da bi se ljudje v njem dobro počutili, sem s predlogi pokazal na napake, ki sem jih opazil med letošnjim letovanjem.»

Stefan Pesič, ključavničar v tozdu SGV:

»Mi smo letos letovali v Montenegro pri Umagu, kjer so hišice in dom Uniorja iz Zreč.

Kraj smo komaj našli. Rečejo ti, da je v Umagu, je pa v resnici skoraj 7 km stran, bliže Savudriji. Zato bi predlagal, da bi te tozdr Družbeni standard pred odhodom opremil — mogoče kar na razmnoženih lističih — z načrtom kraja z vrsono potjo do mesta letovanja, sploh za manj znana letovišča.

Težave smo imeli tudi na koncu, ko nam skoraj niso verjeli, da imamo mi plačano letovanje za 10 dni, ne le za 9, kot ga imajo Zrečani. No, potem so nam le verjeli na besedo, vendar mislim, da bi moral te stvari urediti že tozdr Družbeni standard.

Portorož je naša velika pridobitev, in moramo jo čuvati. Vsak bi se moral zavedati, da je to last nas vseh.

Imela bi še eno pripombo. Zelo krivično se mi zdi do tistih, ki dobijo penzijo v starem domu, saj se ga zdaj res ne da primerjati z novim. Predlagala bi, da bi taki za letovanje plačali manj.»

Avguštin Viskovič, žerjavovodja v tozdu Jeklarna:

»V Biogradu na moru je bilo super. Res je malo daleč, a se je splačalo iti, saj smo krasno preživeli dopust. Družba je bila enkratna. Najbolj nas je družil šport. Ilija, Kekec in jaz smo bili prvi v balinanju, čeprav smo balinali prvič. Premagali smo Jeseničane, Štorčane in Čeha. To je bilo dobro.

Hišice s toplo vodo so za bivanje odlične. Menim, da bi bilo dosti boljše, če naš Družbeni standard ne bi gradil velikih domov, kot je Portorož, ampak hišice. Hrana v domu je bila super, pijača poceni. Pivo je bilo po 100 din, vino smo dobivali pri nekem kmetu. Vse je bilo v redu, samo zajtrk je bil nekoliko zgodaj.

Navezali smo stike z mnogimi železarji, kar tudi ni slabo.

Skratka: meni in moji družini je bilo tako všeč, da bi drugo leto še

Erna Kotnik

Avguštin Viskovič

Mir sredozemlja

»Pet kar šli v Biograd. Na koncu bi se še rad zahvalil upravniku doma in kuharici za vse. Pa še to: predlagam, da bi izmena trajala 15 dni, 10 jih je premalo.«

Marjana Sekavčnik, tajnica Del. skupn. za računovodstvo:

»Po dolgih letih smo se odločili, da bomo letošnji dopust preživeli na morju. Prvič smo letovali organizirano prek Družbenega standarda, vendar nismo dobili ravno v zeleni izmeni.

Na dopust smo se odpravili z avtobusom. Sobo so nam dodelili pri J. Mikeliču. Bila je dobra, motila pa nas je le pot od restavracije do stanova-

zarna, in bi jo potem vsi gostje uporabljali.

Plaža je v redu, le ležalnikov ni. Zelo žal mi je tudi bilo, ker ni bilo možnosti rekreacije. Imajo samo en čoln, pa še za tega dolgo nismo vedeli. Ljudje Gozdnega gospodarstva Maribor so bili neverjetno prijazni, niso ti dali vedeti, da si od drugod. Po mojem je strašno v redu, da so takšne izmenjave, in počutiš se skoraj boljše kot v Portorožu.

Za Crikvenico sem se odločil, ker sem slučajno slišal, da je tam v redu, in ni mi bilo žal. Zadovoljen sem bil z vsem, tudi z organizacijo Družbenega standarda.«

Olga Kotar, izdelovalka mask v tozdu Jeklovivarna:

»Tisti, ki smo skupaj preživeli dopust v domu TAM Maribor v Omiš-

gal bi, da bi tozdu Družbeni standard omogočil delavcem izmenjave s še več drugimi delovnimi organizacijami, saj je tak način zelo zanimiv, in Portorož ne bi bil toliko obremenjen. Pa ne le to: predlagam, da bi železarna regre-

sirala letovanje povsod, tudi če greš čisto zasebno ali prek agencije. Po mojem regres, ki ga dobiš recimo za Portorož, pripada vsakemu delavcu, ne glede na to, kje letuje.«

Helena Merkač

Marjana Sekavčnik

Andrej Stradovnik

Olga Kotar

Marjan Planšak

nja — je kar precej daleč in ker je glavna cesta, je zelo prometna in precej nevarna za otroke.

O hrani bi rekla, da je dobra, vedno sta bila na voljo dva menija, tudi cene pijače niso bile pretirane.

Plaža je za otroke odlična, dovolj je prostora za igranje, nizka voda, ki tudi za odrasle ni slaba.

Sonca in sence je bilo dovolj, tako da je tistih deset dni minilo kar prehitro. Če bo možnost, se bomo še večkrat odločili za dopust na Rabu.«

Andrej Stradovnik, skladiščnik v tozdu Pnevmatični stroji:

»V Crikvenici, kjer smo bili mi, se stanuje privat, je pa se v domu čez ograjo. Hrana je bila odlična, ni bilo treba dolgo čakati nanjo, tudi higiena je bila enkratna. Pijača je bila zelo poceni, pivo po 80 din, vino z radensko pa 310 din. Cene so bile za vse enake.

Lastnica zasebne hiše, pri kateri smo stanovali, je bila zelo uslužna. Čeprav so imele štiri sobe skupno stranišče in kopalnico, nas to ni motilo, saj je bilo zelo čisto. Pred hišo smo imeli vsak svojo mizo, na voljo je hladilnik, kavo smo lahko kuhali. Neverjetno smo se ujeli. Pogrešali smo samo skledo za pečenje na prostem. Mogoče bi jo lahko priskrbela žele-

lju na Krku, smo bili kot ena fabrika. Zelo smo se razumeli in nam je bilo tako všeč, da se bomo še prijaviili.

Vse je bilo odlično: dom je nov, higiena je zadovoljiva, postrežba in hrana v redu, čistijo dobro, samo postiljali smo sami. Pijača ni bila pretirano draga, saj je bilo pivo po 90 din, vino pa 500 din. Pri hrani so bile cene za vse zunanje in domače goste enake, za pijačo pa ne vem.

Bili smo s svojim prevozom in ob prihodu nismo imeli posebnih težav, čeprav smo prišli prezgodaj. Prijazno so nas sprejeli in nas vzeli za svoje. Res je bilo enkratno in meni se zdi v Portorožu slabše. Je miren kotiček z urejeno plažo in čistim morjem, vzdušje pa je odlično zaradi ljudi.«

Marjan Planšak, kovač v tozdu Kovavčnica:

»Enkrat sem že letoval prek Družbenega standarda v Crikvenici, pa je bilo slabo. Letos v Pješčani Uvali pri Pulju je bilo boljše.

Potovali smo z vlakom, le od Pulja do Uvale s taksijem, saj so med krajema slabe avtobusne zveze. Dobil smo apartma, večjega kot imamo tukaj stanovanje, hrano in vse drugo pa smo imeli v svoji režiji. Tak način letovanja nam najbolj ustreza. Škoda le, da je bilo premalo zabave. Predla-

NIČ NI TAKO DOBRO, DA NE BI MOGLO BITI ŠE BOLJŠE

Problematika organiziranega letovanja v Železarni Ravne in verjetno tudi v drugih delovnih organizacijah se je v zadnjih nekaj letih popolnoma spremenila. Če smo še pred leti govorili o slabi zasedenosti, zastarelih počitniških domovih, nezainteresiranosti za tako letovanje in letovanje v počitniških domovih le v skrajni sili, ko nisi uspel dobiti drugje, lahko v zadnjih treh letih, najbolj pa letos, zasledimo močan pritisk na regresirano letovanje, ki ga nudi delovna organizacija. Na to pri nas vpliva bistveno bolj kvalitetna in raznolika ponudba (to moramo upoštevati tudi pri vrednotenju, ko govorimo o cenah penzijskih in izvenpenzijskih storitev), zlasti v Portorožu, seveda pa na to vplivajo tudi drugi dejavniki, predvsem padeč kupne moči.

Skladno z večjimi potrebami je železarna iz leta v leto širila počitniške zmogljivosti in bogatila bivanje dopustnikov v počitniških domovih v okviru svojih finančnih možnosti. Zadnja pridobitev je nov spalni trakt

(A + B) v Portorožu s 145 ležišči kategorije B.

V organizaciji TOZD Družbeni standard je letos v 14 krajih (Portorož, Biograd, Rab, Rab-Banjol, Zdar, Krkonoši, Umag, Vinodol, Pulj, Crikvenica, Ugljan, Krk, Dobrna, Roglja) s skupno 583 ležišči regresirano letovalo 4263 članov kolektiva z družinami. Od tega je v počitniškem domu v Portorožu, kjer razpolagamo z 257 ležišči, (upoštevani so tudi zasebniki) letovalo 2567 oseb.

Če primerjamo podatke o številu udeležencev organiziranega letovanja v železarni v zadnjih petih letih, vidimo, da je število več kot dvakrat večje, to je povečanje od 2008 oseb leta 1981 na 4263 leta 1985. Upamo si trditi, da je naša železarna med vodilnimi slovenskimi delovnimi kolektivi, ki načrtno skrbijo za tovrstne potrebe svojih delavcev. Po številu razpoložljivih počitniških zmogljivosti in po številu udeležencev organiziranega letovanja se skoraj nobena delovna organizacija ne more primerjati z nami.

Za primerjavo ocenimo leto 1985

	Število zaposlenih	Število počitniških ležišč	Število udeležencev letovanja
Železarna Ravne	5958	583	4263
Železarna Jesenice	6440	353 + 5 prikolic	3122
TAM Maribor	7600	102 + 19 prikolic	750

Toliko za seznanitev s to dejavnostjo.

Sedaj preidimo k izjavam naključno izbranih sodelavcev, ki so letos letovali. Najprej k tistim, ki so letovali v počitniških domovih v drugih delovnih organizacijah, s katerimi imamo izmenjavo, in v objektih, kjer imamo zakupljena ležišča.

Razveseljivo je, da večina vprašanih ocenjuje izmenjavo letovanja zelo pozitivno ter navaja kot prednost spoznavanje novih krajev, navezovanje stikov z ljudmi iz drugih delovnih organizacij, pestrejšo izbiro krajev organiziranega letovanja. Zato tako letovanje tudi organiziramo in bomo to delali tudi v prihodnje v skladu s finančnimi možnostmi.

Na vse pripombe, ki zadevajo urejenost kraja, oddaljenost plaže, umazano morje, založenost trgovin, bivalni standard, počitniške objekte, hišni red, organizacijo rekreacije, žal ne moremo bistveno vplivati, ker so to ali širši problemi ali problemi delovne organizacije, ki ima počitniški dom, prenesemo pa lahko pripombe. Vedeti moramo že, ko se odločimo za letovanje v počitniškem domu druge delovne organizacije, da so mnoge stvari drugačne zaradi različnih pogojev, in jih moramo sprejeti take, kot so. Mi seveda imamo velik vpliv na izbiro kraja, zasebnikov in delovnih organizacij, s katerimi sklepamo sporazume, in tudi tu je treba veliko poznavanja in dela ter osnovnih dobrih odnosov, da se večina naših delavcev v redu počuti. Vse koristne predloge iz izjav bomo pri nadaljnjem delu upoštevali.

Pri razporejanju kandidatov za letovanje bi radi ponovno opozorili, da prijavitelne kandidate za letovanje razporeja posebna komisija pri Od-

boru za družbeni standard po pravilniku, ki so ga sprejeli samoupravni organi v naši železarni. Ta komisija med drugim tudi predvideva dodatno regresiranje vseh sodelavcev, ki letujejo organizirano prek Družbenega standarda, ne glede na to, ali letujejo v Portorožu ali kakem drugem kraju.

Glede pripomb na račun našega počitniškega doma v Portorožu je treba seveda nekatere stvari ponovno pojasniti. Veliko truda je bilo treba, da smo lahko začeli graditi sodoben turistični objekt v Portorožu po idejnih zasnovah, ki smo jih sprejeli v železarni že pred leti. Z novimi kapacitetami nismo niti še na pol izgradnje, saj nam manjka še večja restavracija z manjšim pokritim zimskim bazenom in drugimi pomožnimi prostori, igrišči in še en spalni trakt, tako da bi po končani izgradnji razpolagali s približno 200 posteljami kategorije B. Ko bo zgrajen nov dom, bomo porušili starega, imeli pa bomo dom, ki bo lahko zaradi ogrevanja in zimskega bazena odprt celo leto. Takrat bo urejen tudi nadhod ali podhod do plaže, ki je javna, in posegi na njej niso odvisni od nas. Mi že leta nazaj želimo urediti nadhod in na plaži postaviti manjši objekt s tuši in prodajo pijač, kar pa nam še ni uspelo. Na to moramo računati tudi pri načrtovanju in vlaganju. Prostor v Portorožu nam ne dovoljuje, pa tudi ekonomično ni, da bi gradili hišice.

V Portorožu je zaenkrat sezonsko delo in je zelo težko dobiti ustrezen kader. Imamo stalno in začasno zaposlene delavce, upokojeince, največ pa je študentov in dijakov na počitniški praksi. Kljub temu odločno odklanjamo trditve, da osebje svojih nalog ne opravlja zadovoljivo. Razum-

IZ OBČINE IN REGIJE

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA OBČINE RAVNE V 8 MESECIH

Osemesečna industrijska proizvodnja občine Ravne je bila v povprečju za 5% višja od povprečne mesečne proizvodnje v prejšnjem letu. Zaloge gotovih izdelkov so bile avgusta za 9,3% manjše kot julija. Največjo rast zalog beležijo v Drenu Prevalje, kjer se je občutno povečala proizvodnja.

OSNOVNE ZNAČILNOSTI ZAPOSLOVANJA OBČINE RAVNE V I. POLLETJU '85

Indeks rasti zaposlovanja v občini Ravne znaša 100,9. V prvem polletju 1985 je iskalo zaposlitev 154 oseb. Upravičencev do denarnega nadomestila in uživalcev denarne pomoči je bilo 48. Delež zaposlenih žensk se je izboljšal, vendar je še vedno najnižji v regiji (37%). Združeno delo je zaposlilo 28 pripravnikov (11,1% plana).

PREDLOG DELITVE ŠTIPENDIJ IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV ZA ŠOLSKO LETO 1985/86

Občinska skupnost za zaposlovanje Ravne je pripravila predlog delitve štipendij iz združenih sredstev za šolsko leto 1985/86. Po njem bodo štipendije dobili vsi kandidati, ki se bodo izobraževali v prednostnih poklicih v občini, izjemoma pa tudi tisti, ki so vključeni v neprednostne poklice, vendar pod posebnimi pogoji. Štipendije ne bo dobil kandidat, pri katerem znaša dohodek na družinskega člana več kot 15.269 din.

GIBANJE STROŠKOV IN CEN KOMUNALNIH DOBRIN TER USLUG

Po podatkih Komunalnega podjetja Prevalje so v obdobju 1981-1985 stroški vode, kanalizacije in smeti rasli veliko hitreje kot njihove cene. Tako se je lastna cena vode v srednjeročnem obdobju povečala za 730%, prodajna cena pa za 280%. Lastna cena kanalizacijskih storitev se je povečala za 1162%, prodajna pa le za 226%. Osebni dohodki v tej dejavnosti so rasli počasneje.

VIŠINA DENARNIH POMOČI BREZPOSELNIH MED PRIPRAVO NA ZAPOSLOVANJE

Občinska skupnost za zaposlovanje je oktobra sprejela sklep, po katerem brezposelnim osebam med pripravo na zaposlitev pripada 60% najnižjega zneska, ki zagotavlja socialno in materialno varnost delavca.

(Vir: Referalne informacije INDOK centra, št. 8/85)

NAŠE LESNO BOGASTVO

V lesnem skladišču železarne imajo stalno na zalogi okoli 1500 m³ lesa različnih dimenzij. Hranijo ga za vse naše tozde, razen za Bratstvo. Letna poraba je 1800 do 2000 m³. Največ lesa porabijo za embalažo, nekaj tudi za modele in drugo. Kot je povedal vodja skladišča Avgust Erjavec, je največja težava v tem, ker skladišče ne premore nobene mehanizacije. Les torej zlagajo ročno, le delno si pomagajo z izposojenim viličarjem. Fantje — večinoma so tu zaposleni mladi nekvificirani delavci — morajo razletvičiti tudi po več deset m³ lesa dnevno.

M. P.

ljivo je, da v vsaki skupini, obratu ali tozdu pride pri začasnih zaposlitvah (počitniška praksa pa je bila povezana tudi z enomesečnim delom) tudi do zaposlitve kadra, ki ne ustreza v celoti, vendar pa moramo za Porto-

rož povedati, da smo v glavnem dobili za strežbo, bife, predvsem pa kuhinjo veliko pohval, kar se redko dogaja. Res pa je bilo na čistočo ter pospravljanje sob in obale več pripomb. Poudariti je treba, da so vse ključne delovne naloge opravljali delavci, ki so stalno zaposleni v našem tozdu, razen v »šanku«. Vsi delavci skupaj s upravnikom pa so bili seznanjeni s svojimi delovnimi dolžnostmi, in so dobro vedeli, kaj, koliko in kako morajo delati, komu so podrejeni, kdo jih kontrolira, za kaj in komu odgovarjajo. Vedeti moramo, da se sezonsko delo opravlja vsak dan, na nekaterih delovnih mestih (kuhinja, »šank«) pa tudi po 12 ur, ter ni prostih sobot in nedelj.

Strinjamo se, da bo treba v prihodnje narediti večji red pri nočnem miru in povesod, kjer se še da izboljšati gospodarjenje in kjer lahko veliko vpliva tudi upoštevanje hišnega reda gostov. Ti bi lahko tudi malo bolj pazili na našo skupno imovino.

Nekatere pripombe so nam nerazumljive, saj letos v Portorožu nismo imeli več kot dva rekreatorja naenkrat, in še ti so bili študentje visoke šole za telesno kulturo, razen pri jubilejnih v prvi skupini, ki jih je vodil poklicni rekreator tov. Golob.

Za izdajo športnih rekvizitov: tudi če bi bili zastoj, moramo imeti nekoga, ki bi jih izdajal in pospravljal, ker bi drugače bili še veliko prej pokvarjeni.

Razumljivo je tudi, da se denar, ki ga pobere čolnar, sproti odda v recepciji.

Letos je bilo dovolj ležalnih desk, celo oštevilčene so bile, in gostje so že na napatnici dobili številko svoje deske.

KAKO ŽIVIMO:

Pri Štručevih v Podkrajju

Zgodba se lahko začne kot pravljica.

Za četrtem mostom čez Suho na pešpoti proti Smučarski koči je velik Avguštinov travnik.

Pred dobrimi petnajstimi leti je na njegovem začetku zrastle hišica, in učiteljice so nanj vodile prvošolčke v tisti konec na »spoznavanje narave«.

Hišo sta gradila **Lojz in Micka Štruc**, sita sedemletnega življenja v podstrešni sobici, in željna priti s svojima otrokoma na svoje. Uspela sta v dveh letih samo s starim milijonom in pol kredita. Potem sta hišico še vsa leta dodatno urejevala, nazadnje sta zgradila drvarnico in hlev. Za čuvarja vsemu sta postavila veliko kačo.

LOJZ

Onega dne je oče stiskal mošt. Ker doma ni sadja, so šli ponj v Velenje. Se je splačalo, ker je bilo poceni.

Sicer pa je čuden tič ta oče. Nikoli ne veš, ali govori zares ali se šali. Pa se več šali — pravzaprav — v glavnem se šali in smeji. Pri njem propade ugotovitev nekaterih, da fabrika ljudi in njihova srca ojekleni, zapre, postara, zresni. Kje neki! Lojz je veseljak, da malo takih. Pravi: »Ah, kaj bi si z jezo grenil življenje. Še šest let mi manjka do pokoja in živce hranim za tisti čas.«

In težko čaka tisti čas. Kako tudi ne, ko pa ima toliko dela.

Zelo pomembna, tako zelo, da je Micka že včasih malo jezna, je glasba. Lojz in njegova diatonična harmonika sta namreč nepogrešljiva pri Harmonikarskem orkestru KUD Prežihov Voranc Ravne, »kjer špilamo ko cigani«. Eno so vaje, drugo nastopi, veselje pa je takšno s tem, da ga nič ne zadrži. Ima ga že od malih nog, ko si je s prvo plačo kupil harmoniko, čeprav doma ni bil nihče za to. On pa je zelo rad vlekel na ušesa, če so kje igrali.

Drugo Lojzovo delo je zbiranje. Zbira starine in ima več kot 100

Policijskih kontrol se izogibamo. itd.

Počitniški dom je in bo ostal odprtega tipa (drugače ne moremo graditi naprej), kar pomeni, da sprejemamo na hrano in pijačo tudi druge goste, saj prihodek bifeja in kuhinje predstavlja dodatni vir, s katerim delno pokrivamo razliko med ceno, ki jo plača naš delavec, in dejansko ceno. To z drugimi besedami pomeni: čimveč bomo iztržili v prosti prodaji, tem nižja bo cena penziona za naše delavce.

Zavedamo se, da nič ni tako dobro, da ne bi bilo še boljše, zato se bomo trudili, da bomo tudi v prihodnje odpravljali pomanjkljivosti. Želeli bi, da bi naši delavci, ki letujejo, z nami bi čimbolj sodelovali, predvsem pa, da bi upoštevali možnosti in pravila letovanja ter skupaj z nami skrbeli, da bi naši objekti bili čimbolj dolgo funkcionalni.

Ljudevika Pavše

let star molitvenik, 180 let star hodni prt, tam iz 16. stoletja hrani tehtnico na funte, kuhinjske elemente krasijo stari kavni mlinčki in likalniki. Zbira tudi figurice iz keramike.

Drži kot pribito, da zna njegovo oko povsod kaj videti in kaj najti. Po gozdovih išče v koreninah in vejah skulpture — forme vive. Doma jih potem sčisti in zaščiti. Tako je prišla k hiši tudi kača.

Pa je Lojz znan še po nečem. Veliko jih prosi, a le malokateremu ustreže, saj je delo ročno

tretjega, v katerem je bila tudi ureditev ceste Šrotneška žaga — Rožijev križ, storjenega pa še ni ničesar.«

Z neprijetnim občutkom se tudi spominja dni, ko je v železarni prosila za štipendijo svoji Ireni, ki je želela postati vrtnarski tehnik, a je ni izprosila. Potem so tu še plače, k niso deljene najbolj pravično, in neumnost, da so referenti prostorsko ločeni od vodij, s katerimi delajo. Včasih jo zaskrbi tudi prihodnost. Zdi se ji presneto žalostno, ko sliši, da delo ni vredno niti toliko,

Trije rodovi Štručevih

in zamudno. Lesena korita in mize tako dobijo le izbranci, brez računice, samo iz njegove dobre volje.

In brez računice je tudi delo v KS Kotlje, kjer je član gasilskega in planinskega društva ter KK SZDL, najbolj brez nje — ali pač — pa je njegovo kuhanje.

MICKA

»Ko je on še delal na dve izmeni, je bilo kosilo vedno pripravljeno, ko sem prišla s šihita,« pravi Micka.

Micko gotovo poznate!

Čvrstega koraka je, saj je 28 let pešačila na šihit in se šele zadnji dve leti vozi z avtom. Nekateri se je boste spomnili iz livarne, kjer je 22 let delala v pripravi dela, drugi iz šole, saj je šest let študirala ob delu, ker redno ni imela možnosti, tretjim je znana iz Komerciale. Tam je zdaj referentka prodaje industrijskih nožev. Rada se smeji, rada govori in rada živi.

Jo pa nekatere stvari v življenju kdaj pa kdaj hudo zjuzajo. Recimo to, da s sodelavkami že leta in leta prosi za pregrajeno pisarno, da bi bil preprih manjši in se ropot več kot deset pisalnih strojev ne bi tako slišal — a zastoj. Ne verjame, da pregrade ne dobijo samo zato, ker ni dovolj denarja, kajti za mnoge druge reči se najde.

Micka niti ne verjame več v samoprispevke. »Plačujemo že

da bi si kril stroške v črneškem domu ostarelih, če bi moral tja.

Take stvari Micko zjuzajo, saj so presrečne, da bi se dale obračati na smeh.

Da jih pozabi, se rada poglablja v knjige, »take bolj preproste, da me razvedrijo«. In rada se o prebrnem tudi pogovarja. Zato je ena stalnih brak — železark, ki hodijo na okroglo mize o literaturi. Rada tudi šiva, predvsem gobeline, in rada posluša radio.

IRENA, MARTIN, TANJA

Takšna sta Lojz in Micka danes, po 23 letih skupnega življenja, in sredi treh otrok.

Najstarejša Irena je sicer že poročena in se bolj ali manj ukvarja s svojimi problemi. To je stanovanje, na katerega njena družina že dolgo čaka, a je možnosti malo. V železarni, kjer dela mož, sta na 61. mestu, pri Komunalnem podjetju Prevalje, kjer ona, sploh ni kaj pričakovati. Sreča, da se v skupnem gospodinjstvu razumejo, čeprav jim je tesno. So pa druge prednosti, ki se jih Irena zaveda.

Sin Martin je kot strugar — pripravnik zaenkrat v tozdu Orodjarna v železarni. Bil bi zadovoljen z delom, če bi več zaslužil, tako pa... Za mladega fanta je vedno premalo denarja, sploh če je glasbenik, in so želje velike.

Najmlajša Tanja hodi v četrti razred. Malo potoži nad potjo, ki

jo mora s težko torbo vsak dan peš premagovati, a jo s prijateljicami laže.

DRUŽINA

To so vsi Štručevi, vsak zase in vsi kot družina.

Ni je pri njih čez nedelje, ko zaigrajo: oče na »fajtonerco«, Irena na flavto, Martin pa na klarinet, tenor ali kitaro. Takrat radi pridejo sosede in znanci, Micka pa speče kaj dobrega. Prav znana je po tem in pri njih je vedno kaj pečenega, čeprav, pravi, da danes zares dober štrudel pride drag kot meso.

In konec tedna postorijo še vse tisto, kar med njim ne morejo. Na delovni dan je namreč treba vstati zgodaj, že 20 do petih, nakrmiti živali, ki ostanejo doma, in biti ob šestih na šihitu. Doma

pa so potem spet polne roke dela, saj se dandanes, kot pravijo Štručevi, samo od plače ne da živeti. Čakata jih vrt in njivica, kjer pridelajo vsakega po malo, niti toliko ne, da bi bilo dovolj za prašiča, ki ju navadno priredijo čez leto. Tako gre veliko denarja za krmila, in želja, da bi si ugnali traktor, se mora umikati. Sreča je, da vsi radi jejo močnate jedi, čeprav je že moka draga, in da ni večje potrebe po mesu, kot trikrat na teden z nedeljo vred.

Sicer pa gre, saj — kot pravi oče — nimajo velikih apetitov. Na morju so bili le trikrat v vsem življenju, malo »zato, ker njega ne vleče,« malo zato, ker ni bilo nikoli odveč denarja. Oče pravi: »Na morju si danes suženj. Čez dan moraš čepeti na soncu, zvečer pa moraš spat, ker nimaš denarja. Boljše je v planinah, najlepše pa doma.«

In Štručevi so radi doma. Zelo se razumejo. Micka pravi: »Saj nima smisla, da bi si s prepri grenili življenje. Grenke stvari so tako ali tako tudi, toda ne bistvene. Otroci so se pridno učili in niso faloti. To pa je ob zdravju pravzaprav največ.«

P. S.

Nehote se je zgodba tudi končala kot pravljica, kot realistična pravljica; predvsem za razliko od mnogih drugih današnjih družinskih tragedij.

Helena Merkač

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 3587/668 T. Lavrič + sodelavci, Študij in izpopolnjevanje analize problematike Ca Si 1984.
- 7228 Waldemer G., Schwingfestigkeit 1973.
- 7229 Špiler J., Basic. Uvod v računalništvo in programski jezik basic 1984.
- 7230 Jurkovič B., Elektromotorni pogoni 1983.
- 7231 Krčevinac S., M. Čupić, Ekonometrijske metode. Zbirka rešenih zadatka 1984.
- 7232 Hayward L. A., J. J. Sparkes, The Concise English Dictionary 1984.
- 7233 Sinclair I., The ZX Spectrum and how to get the most from it 1984.
- 7234 Money S., Spectrum Graphics and Sound 1984.
- 7235 Tootill A., D. Barrow, 6502 Machine Code for Humans 1984.
- 7236 Curran S., M. Norman, Business systems on the Commodore 64 1984.
- 7237 Gatenby J., Data Handling on the Commodore 64 Made Easy 1984.
- 7238 Sinclair I., Commodore 64. Disk Systems and Printers 1984.
- 7239 Money S., Commodore 64. Graphics and Sound 1984.
- 7240 James M., S. M. Gee, K. Erobank, The Spectrum Book of Games 1984.
- 3799/9 Tehnička Enciklopedija 9. Mot — Org 1984.
- 7241 Zvonarevič M., Socijalna psihologija 1981.
- 7242 Fulgasi A., Faktorska analiza 1984.
- 7243 Obradović J., Psihologija i sociologija organizacije 1982.
- 7244 Adorno T., Horkheimer M., Sociološke studije 1980.
- 7245 Dragičević A., Osnove političke ekonomije 1980.
- 7246 Musek J., V. Pečjak, M. Polič, Uvod v psihološko metodologijo 1981.
- 7247 Jarc V., I. Kristan, Sam svoj gospodar 1984.
- 7248 Leksikon — Družboslovje 1979.
- 7249 Bibič A., Zasebnost in skupnost 1984.
- 7250 Kriebel H., Štednja energije pomoću elektronike 1984.
- 7251 Isaković S., F. Klopčar, Hidromehanika 1984.
- 7252 Simple English Dictionary 1984.
- 3587/669 Roethel F., Priprava predpisov za brušenje valjev I. 1985.
- 3587/670 Roethel F., Priprava predpisov za brušenje valjev. Analiza brušenja valjev iz OCR 12 VMS (Č. 4850) 1985.
- 3587/671 Roethel F., Priprava predpisov za brušenje nožev I. del. Analiza brušenja nožev iz Č. 4757 in Č. 4844, 1985.
- 7253 Osnove vakuumske tehnike 1984.
- 7254 Klimatizacijska i rashladna tehnika engleski, njemački, francuski, ruski, hrvatski 1983.
- 7255 Perović B., Fizička metalurgija 1984.
- 7256 Špiler J., Uvod v računalništvo in programski jezik BASIC za ZX spectrum 1985.
- 7257 Jakopin P., Urejevalnik podatkov slik in besedil 1985.
- 7258 Kos M., Konstrukcijski biro 1985.
- 7259 Zelenovič D. M., Upravljanje proizvodnim sistemima 1984.
- 7260 Kaker H., Možnosti izkorišćanja
- odpadne toplote električne obločne peči za proizvodnjo Fe Si 1980.
- 7261 Golias J., Petjezični glosar ustave in samoupravljanja SFRJ 1976.
- 6899/2 Enciklopedija. Zaštite na radu II. del. M—Ž. 1984.
- 7262 Gyergyek L., Signali in statistične metode 1984.
- 7263 Gyergyek L., Teorija vezij in sistemov 1985.
- 7264 Instrumented impact Testing 1973.
- 3587/672 Lavrič T., Določanje topnega in netopnega aluminija v jeklih, izdelanih po ponovni metalurgiji z vpihavanjem CaSi 1984.
- 3587/673 Arzenšek B. + sodelavci, Vlečenje žice iz orodnega jekla Č. 7680 I. del. 1985.
- 3587/674 Kejžar R., Izdelava orodij z varjenjem in navarjanjem I. del.
- 7265 Ljevački priručnik 1985.
- 7266 Vitas J. D., Osnovi mašinskih konstrukcija I. del 1984.
- 7267 Kostnapfel A., Transport v industriji 1984.
- 7268 Arsenijevič M. R., Zavarivanje, opasnosti i zaštita 1981.
- 7269 Priručnik za zavarivanje.
- 7270 Migulin V. V., Basic Theory of Oscillations 1983.
- 7271 Upravljajušće sistemi promišljenih robotov 1984.
- 7272 Volmer J., Industrieroboter 1981.
- 7273 Sedov L. I., Similarity and dimensional methods in mechanics 1982.
- 7274 Yanenko N. N., Numerical Methods in Fluid Dynamics 1984.
- 7275 Ozol O. G., Teorija mehanizmov i mašin 1984.
- 7276 Dinamika precizionnih lentoprotjažnih mehanizmov 1984.
- 7277 Reshetov L., Self — aligning mechanisms 1982.
- 7278 Balshin M. Ju., General principles of Powder Metallurgy 1980.
- 7279 Artinger I., Instrumentalne stali i ih termičeskaja obrabotka 1982.
- 7280 Guljaev B. B., Sintez splavov 1984.
- 7281 Praktischer Korrosionsschutz 1981.
- 7282 Kinematika, dinamika i točnost mehanizmov 1984.
- 7283 Ivančenko F. K., V. A. Krasnošapka, Dinamika metalurgijskih mašin 1983.
- 7284 Muhopag N. D., Transportne mašini 1984.
- 7285 Spravočnik konstruktora mašinstroitelja 1983.
- 7286 Ilijevič K., Tehničko sporazumevanje u mašinstvu 1983.
- 7287 Schaum's outline of Theorie and Problems of Strength of Materials 1972.
- 7288 Mehanizacija robot v černoju metalurgiji 1984.
- 7289 Gžinov R. I., Kratkij spravočnik konstruktora 1983.
- 7290 Michajlov E. D., Flurförderzeuge 1983.
- 7291 Tuma J. J., Cheng Y. F., Schaum's outline of Theorie and Problems of Dynamic Structural analysis 1983.
- 7292 Šulkin Ju. B., Teorija uprugih sterževnih konstrukcij 1984.
- 7293 Stamm K., X. Vitte, Mnogostrojne konstrukcii 1983.
- 7294 Kinematika, dinamika i točnost mehanizmov 1984.
- 7295 Danilevsky V., Laboratory Work for Courses in manufacturing Engineering.
- 7296 Deutschmann E., Konstruktionstechnik im Ausbau 1982.
- 7297 Chernyak O. V., G. B. Rybehinskaya, Basic hydraulics and Heat Engineering 1984.
- 7298 Netushil A., Theory of Automatic control 1978.
- 7299 Hawkins M. J., The Oxford Dictionary of Modern English 1983.
- 7300 Handbuch für den Rohrleitungsbau 1981.
- 7301 Schaum's outline of Theorie and Problems of Heat Transfer 1977.
- 7302 Doering E., H. Schedwill, Grundlagen der Technischen Thermodynamik 1982.
- 7303 Parton V. Z., P. I. Perlin, Mathematical Methods of the Theory of Elasticity 1984.
- 7304 Zinovev V. E., Kinetičeskije svojstva metallov pri visokih temperaturah 1984.
- 7305 Minaev Ju. A., Poverhnostnie javlenija v metalurgijskih processah 1984.
- 7306 Chernilevsky D. V., Mechanics for Engineers 1984.
- 7307 Ruge Ju., Tehnika svarki 1984.
- 7308 Electroslag welding and surfacing 1983.
- 7309 Mascheck H. J., Grundlagen der Wärme und Stoffübertragung 1983.
- 7310 Romanov M. Ja., Sbornik zadač po detaljam mašin 1984.
- 7311 Garens/Pfeifer, Handbuch für den Heizungsingenieur 1981.
- 7312 Pohlentz W., Pumpen für Flüssigkeiten 1984.
- 7313 Mladenović N., Kućni kompjuteri, Algoritmi i programi 1985.
- 7314 Walsh C. B., Proper Basic 1983.
- 7315 Froberg G. M., Thermodynamik für Metallurgen und Werkstofftechniker 1980.
- 7316 Altman W., Gasversorgungstechnik 1982.
- 7317 Dunaev P. F., Detali mašin. Kursovoe proektirovanie 1984.
- 7318 Benerdži P., Metodi graničnih elementov v prikladnih naukah 1984.
- 7319 Konstantinow A. B., H. Schellenberg, Erhöhung der Effektivität der Energiewirtschaft und der Qualität der Energie 1981.
- 7320 Lakhtin M., Engineering Physical Metallurgy and Heat Treatment 1983.
- 7321 Novikov I. I., Termodinamika 1984.
- 7322 Struktura i svojstva granuliroemih nikelcch splavov 1984.
- 7323 Sybil P. P., Encyclopedia of energy 1981.
- 7324 Grivnjak I., Svarivaemost stallej 1984.
- 7325 Tehničkaja termodinamika 1984.
- 7326 Gallager R., Metod konečnih elementov 1984.
- 7327 Splavi tugoplavkih i redkih metallov 1984.
- 7328 Merritt S. F., Building Design and Construction Handbook 1982.
- 7329 Parton V. Z., Perlin P. I., Mathematical Methods of the Theory of Elasticity 1984.
- 7330 Bernstein M. L., V. A. Zaimovsky, Mechanical properties of Metals 1983.
- 7331 Demidovich B. P., I. A. Maron, Computational Mathematics 1981.
- 7332 Ivanov M. N., Detali mašin 1984.
- 7333/1 Požar H., Snaga i energija u elektroenergetskim sistemima 1983.
- 7334 Savič Z., Ognjanovič M., Jančkovič M., Osnovi konstruisanja 1981.
- 7335 Špiranec V., Tehnička mehanika 1981.
- 7336 Tanasijevič S., Mehanički prenosnici 1984.
- 7337 Peklár F., Sodobno pisarniško poslovanje 1985.
- 7338 Nedimovič B., Tolerancije u mašinstvu i stezni spojevi 1984.

Ročna obdelava

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XII

Ravne na Koroškem, 15. novembra 1985

Št. 11

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjorpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Zakaj platforma kot enoten in osnovni dokument v kongresnih pripravah?

1. Zato, da se v Zvezi socialistične mladine Jugoslavije utemeljijo jasne opredelilne o temeljnih družbenih procesih, ki so življenjskega interesa za mlado generacijo — tako aktualni kot dolgoročni — in ki so istočasno tudi najbolj bistvena družbena vprašanja. V Platformi zaradi tega tudi ni vprašanj, ki so pomembna za vsako sredino, ampak samo tista, ki naj bi predstavljala glavni tok naše politične aktivnosti. Specifična vprašanja, s katerimi se v posameznih sredinah ukvarja Zveza socialistične mladine Jugoslavije, lahko le okrepijo to osnovno politično smer.

2. Zato, da se v republiških in pokrajinskih konferencah na osnovi Platforme in javne razprave o njej zagotovi enoten pristop v oceni osnovnih družbenih vprašanj. Edino enoten pristop k tem vprašanjem zagotavlja tudi enotnost same organizacije.

3. Zato, da se na tem temelju izbere takšna globalna smer političnega delovanja ZSM, ki bo usmerjena prav na največja družbena vprašanja in ki bo preprečila iztirjenje kongresne razprave na postranska vprašanja ali pa celo izključno na t.i. »mladinska« vprašanja.

4. Zato, da se bo vodila enotna akcija ZSMJ za reševanje tistih vprašanj, ki so skupna celi generaciji in organizaciji. Specifičnosti posameznih sredin in s tem tudi posameznih delov ZSM se lahko izrazijo glede na različno intenzivnost samega problema v različnih sredinah. To zahteva tudi temu primerne, medsebojno različne metode dela, vendar vse skupaj ne sme biti v nasprotju z globalnim ciljem enotno utemeljene akcije v organizaciji in za vso organizacijo.

5. Platforma naj bi bila enotna idejna osnova republiškim in pokrajinskim konferencah ZSM za pripravo njihovih dokumentov za kongrese in konferenci ter za vodenje celotne kongresne aktivnosti. S temi aktivnostmi je treba konkretizirati postavke iz Platforme.

6. Zato, da vsebina Platforme in razprava o njej, kot tudi predkongresne razprave in razprave na samem XII. kongresu, oblikujejo jasno zavest o tem, da v tej družbi ne morejo obstajati procesi, v katerih samoupravno in politično organizira-

Ob spomeniku igmanske epopeje

na mladina ne sodeluje. Nobeno vprašanje, s katerim se sooča naša družba, ne more biti rešeno brez sodelovanja mladine.

(Povzetek iz tez za XII. kongres ZSMJ)

DOMOVINA

Domovina je moj dom. V njej se počutim sproščeno in veselo.

Monika

Domovina nam daje zavetje in svobodo.

Simona

Domovina je kot mati.

Aleksandra

Domovina je svoboda.

Jožica

Domovina je dežela prijateljstva, ljubezni in blaginje.

Roman

Domovina je kot pestunja, ki nas čuva in ima rada.

Robi

COŠ Koroški jeklarji

Velika ura zgodovine na Igmanu

8. srečanje kulture in športa mladih iz jugoslovanskih železarn

Sleherno srečanje mladih je doživetje zase, na vsakem se zgodi toliko novega, da je čisto zares težko v skopih besedah povedati in orisati vse tisto, kar napravi na človeka poseben vtis. Takšna so tudi tradicionalna srečanja mladih iz jugoslovanskih železarn, kjer se srečuje pisana množica mladih iz vseh jugoslovanskih železarn in ostalih članic, ki so združene v tej veliki predelovalni verigi. Organizator letošnjega srečanja (tokrat že osmega zapovrstjo) je bil rudnik Ilijaš, udeleženci pa so večino srečanja bivali na Igmanu. Tri dni pa je veliko premalo, da bi si lahko ogledali vse zanimivosti, ki jih nudi okolica Sarajeva in mesto. Vseeno so nas gostitelji popeljali po starem mestnem jedru, posebno doživetje pa je baš-čaršija, kjer je prava paša za oči, kajti toliko stvari na enem mestu tudi ni kar tako. Iz Sarajeva smo nato krenili na Igman, ki ni legendaren samo po znamenitem igmanskem maršu, temveč še bolj po olimpiadi. Velika večina športnih objektov, ki so služili športnikom vsega sveta, sedaj služi v turistične namene. Ogledali smo si Bjelašnico, pa prvenstvo v smučarskih skokih na 90-metrski plastični skalnici na Malem polju. Prijetno presenečenje je bilo, da smo bili med gledalci edini Slovenci, ravno tako kot naši skakalci, zato tudi nič čudnega, da je bilo navdušenje obojih toliko večje.

Osrednja slovesnost srečanja pa je nedvomno bilo srečati, doživeti in občutiti delček legende Igmana in njegov marš. Srečali smo se z Nisimom Albaharijem, prvoborcem, enim od 18 narodnih herojev Bosne in Hercegovine ter legendo Igmana, saj je bil njen udeleženec. Vse se je odvijalo v veliki uri zgodovine in zdelo se mi je, kot da temni, nepregledni gozdovi Igmana skrivnostno čuvajo vse tisto, kar se je dogajalo januarja

1942. leta z borci 1. proletarske brigade. Po doživljali smo veličino epopeje in nadčloveške napore, ki so se odvijali na maršu, ko so borci umirali stoje in ko je bilo življenje kot droben plamenček. Nisim je pripovedoval izredno doživeto ter s tisto toplino, ki naredi

umrla med pohodom na Brezovači. Albin je takrat, ko je bil pogreb njegove mame, spal s tovarišem Titom in ravno Tito mu je dal ime Mali, vzdevek, ki ga je obdržal vse do danes.

V posebni spominski sobi hotela Igman so zbrani številni dokumenti udeležencev marša, veliko jih je tudi iz Slovenije, kjer obiskovalec dobi zaokroženo podobo Igmana.

Vsi udeleženci srečanja, bilo jih je prek 400, so v dneh bivanja na Igmanu spoznali vse tisto, kar mora spoznati obiskovalec, da dojamemo veličino naše preteklosti. Pa tudi šte-

Ravenski udeleženci srečanja jugoslovanskih železarn

na mladega človeka poseben vtis. Bilo pa mu je tudi v ponos, da je živel življenje revolucionarja in da je dal svoj delež ter prispevek k revoluciji.

Zanimivost zase je bilo tudi srečanje, pa čeprav naključno, z Albinom Pibernikom-Malim, najmanjšim in najmlajšim udeležencem igmanskega marša, saj mu je bilo takrat komaj osem let. Pri minus 32 stopinjah mraza je vzdržal, žal pa je njegova mama

vilna športna srečanja mladih so potrdila vezi, stlane že s prejšnjih srečanj, kajti tu se srečujejo stare in nove generacije mladih iz jugoslovanskih železarn. In prav je tako, kajti številni stiski rok, objemi in vzkljki ob zaključku so to potrdili. »Na svidenje, srečno do naslednjega leta, ko se bomo spet zbrali na našem srečanju v Lukovcu«, smo si še zaklicali.

Silvo Jaš

DOMOVINA

Mati. Ona je tista, ki mi je dala življenje, domovina pa je ta, v kateri živim. Domovina, to so polja, travniki, gozdovi, reke, morje in ljudje. Mama je edina in ena na svetu, moja domovina je prav tako edinstvena in nenadomestljiva. Nekoga moraš imeti rad, da lahko živiš jutrišnji dan. Imeti rad brate, sestre, prijatelje, vse narode domovine... In zakaj? Zato, ker lahko obiskujem šolo, se izobražujem, pripravljam na svoje življenje v prihodnosti, kjer bom kot enakopraven član naše družbe med milijoni ljudi ustvarjal lepši jutri. Domovino moram ljubiti tudi zaradi tistih, ki so jo prepojili s krvjo, da živimo danes socialistično, samoupravno in nevrščeno življenje. Hvala našim tistim, ki so z življenjem zapisali mogočne liste naše zgodovine, v hudih dneh borbe za svobodo. Srečna sem, da sem živela s tovarišem Titom. Čeprav je bilo to le nekaj let, so ta leta v moje srce vrezala globoke brazde občutja varnosti, sreče, ljubezni in spoštovanja do domovine. Res, lepo je biti mlad.

Vendar so dnevi, ko te osebne stiske sklenejo v precep in takrat ne vidiš daljnega obzorja, ki se ti skriva, odmika. Ko misliš, da si se tega obzorja že dotaknil, se ti spet izmakne. Ponovno moraš skozi temo in nikjer se ti ne prižge luč upanja. Ko končno zagledaš utrinek, se rane zacelijo in pogled zjasni. A glej, tam daleč na obzorju, onkraj morja in naših meja, vidiš dim. Dim granat in topovskih izstrelkov. Slišiš brnenje letal, tankov, krohot mitraljezov.

»O nikar, o nikar moje domovine ne očrni nesreče dan.«
Sonce pogrešaš v temi, domovino pogrešaš v tujini.

Irena

Anketa o stanovanjski problematiki mladih v železarni

Soc. ekon. komisija pri KS OO ZSMS je vsem mladim do 30. leta, ki tvorijo 40% vseh delavcev v Železarni Ravne, v avgustu poslala anketne liste. Skupaj so nam vrnil 538 anket, kar lahko glede na letne dopuste ocenimo kot dobro. Istočasno so tudi na našo željo v DS K SZ naredili kratko analizo ob prioritetni listi 1985/86, posebej pa so pregledali prošnjo mladih do 27. leta. Teh je 56 (od skupaj 133), na listi za zamenjavo stanovanj mladih ni, prosilcev za garsonjere pa je 30. Skupaj je tako 86 mladih do 27. leta vložilo prošnjo za stanovanje ali garsonjere.

Z našo anketo smo želeli ugotoviti, koliko mladih nima rešenega stanovanjskega problema, zakaj vsi ne vlagajo prošenj, kako poznajo pravilnik o stanovanjih. Dobili smo tudi podatke o izobrazbeni strukturi mladih. Ta nam kaže, da ima 59% mladih ustrezno stopnjo izobrazbe glede na zahtevano izobrazbo za delovno mesto, kjer delajo. 320 delavcev oz. 13% ima previsoko izobrazbo glede na zahtevano delo (ob tem imamo delavca, ki je končal višjo šolo, pa dela na delih, kjer se zahteva nedokončana osnovna šola, obraten primer pa najdemo, če pogleda-

mo takšen pregled za celotno železarno oz. delovno organizacijo). Prenizko izobrazbo, glede na zahtevano (v opisu del in nalog), pa ima 677 mladih delavcev oz. 28%, ob tem pa ni razumljivo, da se jih šola ob delu samo 64 (podatek kadrovske službe).

Naša anketa je pokazala, da ima rešen stanovanjski problem 309 mladih, od tega jih bo 12 prosilo za zamenjavo. Stanovanjskega problema nima rešenega 229 delavcev, od teh jih je samo 60 vložilo prošnjo za stanovanje oz. garsonjere. Glede na to, da nekaj mladih gradi, nam ostane še vedno izredno velika kategorija delavcev, ki nimajo rešenega stanovanjskega problema in ni vložila prošnje za stanovanje (okrog 150). Ko smo jih vprašali, zakaj niso vložili prošnje, jih je 107 odgovorilo, da menijo, da bi čakali predolgo, 25 jih ima začasno rešen problem (stanujejo pri starših), 6 pa jih je zamudilo prijavni rok. Veliko jih tudi meni, da nimajo dobrih zvez in denarja za to.

Pri anketi se je tudi pokazalo, da le 197 mladih delavcev dobro pozna Pravilnik o stanovanjih, slabo ali pa sploh ne pa kar 341. Vprašali smo, če bi želeli kaj v pravilniku spremeniti. Odgovori:

- delovna doba ima prevelik vpliv (183)
- upoštevati bi morali mlado družino kot posebno kategorijo (266)

Večina anketirancev tudi meni, da je višina participacije previsoka oz. da bi jo bilo treba celo ukiniti (saj tudi v preteklem obdobju ni bilo participacije). Zbrali smo še nekaj značilnih predlogov:

- soudeležba naj bi se plačevala obročno
- ukiniti sofinanciranje mladim družinam, ki prvič rešujejo stanovanjski problem
- stanovanj je premalo, nameniti več denarja za stanovanja (letos bo dobilo stanovanje okrog 40 delavcev)
- kadrovska stanovanja se ne podeljujejo več
- upoštevati bi morali tudi izobrazbo, kajti ni vseeno, ali si kdo ustvari družino po poklicni ali srednji šoli ali pa je diplomiral in je star čez 25 let, takrat pa začne iz nič

— da bi izjemne situacije mladih družin reševali bolj življenjsko, ne pa tako po pravniki

— več kreditov za novogradnje, adaptacije, ureditve podstrešnih stanovanj (olajšati tudi zakonska določila)

— kupovati več stanovanj izven Raven in Prevalj (Črna, Mežica, Dravograd)

— veliko prej dobijo stanovanja delavci iz drugih republik, domači pa lahko le čakamo

— večkrat bi morali delavca vprašati o njegovih stanovanjskih problemih

— prijavljeni bi morali napredovati vsako leto na listi za stanovanje, če se mu pogoji bistveno ne spremenijo

— vsak otrok, tudi do 7. leta, naj bi imel pravico do sobe

— delavcem bi morali dati možnost, da si sami izberejo velikost stanovanja glede na svoje finančne zmožnosti

— prošnje bi se morale točkovati dosti hitreje (septembra vložiš prošnjo, meseca maja pride do osnutka liste, potem spet traja precej časa do predloga)

— zakaj ne uvedemo računalniške obdelave prošenj, tako bi delo pospešili, več bi bilo tudi časa za razgovore s prosilci stanovanj.

Rezultati ankete so znani, sedaj pa je vrsta na nas, da kaj storimo, pa ne samo mladi in naša organizacija, temveč tudi ustrezne službe, ostale družbenopolitične organizacije in delovna organizacija kot celota.

Božo Šetina

Potepanje po Evropi

Čprav nas je zajela jesen s svojo čudovito barvo in malo hladnejšimi dnevi, se še vedno radi spominjamo dopustniških dni. Naj vam za posledek opišem potovanje po Veliki Britaniji. Danes mladi zelo veliko potujejo z interrailjem (vlak), ker je dosti ceneje. Lahko pa potrdim, da so vlaki hitrejši, včasih tudi udobnejši. V vsakem vlaku, ne glede na relacijo, je tudi mini bife z vsem mogočim po dostopnih cenah. Tako je potovanje udobno in zanimivo, saj na vlaku spoznaš dosti mladih z vseh koncev sveta, si z njimi izmenjaš izkušnje in nasvete.

Skupaj smo potovali tri dekleta in naša pot se je pričela iz Ljubljane do Salzburga. Naj omenim le to, da so v tem mestu posneli zelo popularen film »Moje pesmi moje sanje«. Grad kraljuje na griču nad starim delom mesta, kar daje resnično zelo veličasten vtis.

Köln. Tu se ti malce zavrti ob pogledu na eno najvišjih katedral v Evropi, ki jo krasijo mnogi stolpi.

Essen. Ogledale smo si najstarejši del mesta, kjer stojijo ozke in visoke hiše iz leta 1600 do 1800. Grajene so predvsem iz lesa, omet je iz trsja — mletega in blata iz močvirja. Najzanimivejša je hišica, ki meri v širino samo meter in pol v višino pa približno pet metrov. Novejši del mesta je zelo moderen, tako da se ti oči priljepejo na vse mogoče

Škotski dudar

novosti, ki jih pri nas ne bomo deležni še vsaj nekaj let.

Amsterdam. Veličastno staro mesto, kjer se skoraj ne vsiljuje sodobna arhitektura. Prepletene je s kanali in mostovi. Očara pogled na čolne, ki krožijo po teh kanalih. Izredno privlačna je hiša, v kateri je živela Ana Frank. Veličastna je tudi Mestna hiša. V Amsterdamu sem doživela velik šok. Ustavil me je možakar in kar enostavno prišepnil: »Boste kupili hašiš?« Ne, nisem ga kupila, ampak sem se zamislila nad pestro in sproščeno ponudbo mamil.

Da ne boste spraševali, kje smo spale, vam povem tole: v katerem koli mestu izstopite iz vlaka, niti ne utegnete skrbeti za prenočišče, kajti pred vami že stoji kdo, ki vam v roke potisne prospekt in vas pelje v mladinski hotel. Če pa se slučajno pripeti, da nikogar ni, vprašate na informacijah, kjer ponujajo tudi privatna prenočišča od najdražjega do najcenejšega, ki stane toliko kot mladinski hotel. Če pa vreme dopušča, se spraviš v spalno vrečo in prebiješ noč, kjer se ti zdi primerno. Nihče te ne bo začuden gledal, ampak noč prebediš in paziš na svojo lastnino! V večini mest imajo javne umivalnice s tušem, ki so zelo čiste, ampak tudi ne ravno poceni.

Pa nadaljujmo pot. Bruselj, belgijsko mesto, ki za moje pojme ni preveč zanimivo in precej umazano, ampak ljudje so prijazni, vsaj uslužbenci na železniški postaji. V Bruselj smo prispeli zelo pozno ponoči. Odstopili so nam majhno, ogrevano čakalnico, kjer smo prebile nekaj ur do odhoda v Ostende in na-

to s trajektom v Anglijo. Opozorim naj, da je mogoče kupiti na trajektu vse, od viskija, cigarete in zabavne tehnike do parfumov, in to dosti ceneje kot v trgovinah po vsej Veliki Britaniji. V Londonu si je vredno ogledati muzej voščenih lutk zaradi mnogih znamenitosti. Stvar okusa je, ali izberemo stolp z uro Big Ben, palačo, kjer prebiva železna lady, ali Trafalgar Square z Nelsonovim spomenikom.

Misel, da bi poskusile pravi škotski viski, nas je zvalila v Edinburgh, mesto na Škotskem. Tu so izredno zanimivi moški, predvsem zato, ker so oblečeni v krila — kilt, krasijo jih vsi mogoči dodatki, včasih tudi dude, ki dajejo prijeten zvok, če pa zraven zapojejo, te preplavijo prijetni občutki, kajti resnično lepo jih je poslušati.

V starem delu Edinburgha so stavbe temne ali črne. Prepričan si, da so jih gradili iz takšnega kamna, pa si v zmoti. Ker so pred mnogimi leti kurili s šoto, so dobile stavbe to mračno podobo. Danes uporabljajo za kurjavo predvsem plin in mazut.

Inverness. Malo se ti zašibijo kolena ob pogledu na jezero, kjer kraljuje Nessi, pošast ki buri domišljijo. Morda je le kanček resnice v zgodbi, ki kroži o njej? Pravijo, da so jo fotografirali, ampak trdnih dokazov, da sploh obstaja, le ni. V trgovinah je ponudba z Nessino podobo strašna in ne moreš se upreti, da si ne bi privoščil nekaj malega za spomin, če je že ne moreš videti žive.

O severnem morju pa kdaj drugič.

Suzana Golob

Mladi iz Železarne Ravne v Skopju in na Ohridu

Enajstega septembra se je 23 mladink in mladincev iz Železarne Ravne napotilo v Makedonijo, v Skopje in na Ohrid. Želeli so vrtniti obisk mladim iz Metalurškega zavoda Tito iz Skopja, ki so bili pri nas marca letos. Tedaj smo se dogovorili za trajno sodelovanje in zdaj, čez pol leta, smo bili zopet skupaj. Potovanje je bilo dolgo, a vsi smo bili veseli in srečni, ker gremo obiskat stare in spoznat nove prijatelje.

Srečanje se je pričelo na železniški postaji v Skopju, kjer so nas pričakali mladinci iz Titovih zavodov. Pozdravu je sledila prava moška pripomba enega izmed nas:

»Kako to, da ni tu niti ene Makedonke, čeprav jih je toliko vsepovsod okoli nas...« V njihovi delegaciji so bili sami fantje. Ne zamerim, niti jim tega ne štejem za veliko napako. Le toliko, da se ve.

Šli smo v tovarno, kjer smo se pogovarjali o aktualnih problemih mladih in o tem, kako jih reševati. Govorili smo o življenju in delu mladih iz naših dveh delovnih organizacij. Zatem smo šli v obrate in vsaj delno spoznali proizvodnjo v njih. Navdušile so nas dobra organizacija dela, čisto delovno okolje in lepo urejena okolica strojev in naprav.

Na srečanju smo govorili o raznih stvareh, a največ o kulturni in športni dejavnosti v

5. SREČANJE BRATSTVO — ENOTNOST V BEOGRADU

Srednja vojaška šola Bratstvo-enotnost v Beogradu je za praznik šole 26. septembra letos organizirala že 5. tradicionalno srečanje Bratstvo-enotnost, na katerega je povabila mlade tehnike iz vseh republik in pokrajin, da na tej manifestaciji mladih, bratstva in prijateljstva pokažejo znanje in spretnosti z raznih področij znanosti in tehnike ter usposobljenost v obrambi in zaščiti.

Na srečanju, ki je bilo od 27. do 29. septembra v prelepem vremenu, je sodelovalo 9 ekip mladih tehnikov, med njimi tudi 6-članska iz Slovenije, ki je pokazala najkompletnejše znanje — osvojila je 1. mesto.

Ekipo so sestavljali: Bojan Debenjak (radiokonstruktorstvo), Igor Cigler (radiogoniometriiranje), Lovro Pandel (fotografija), Matjaž Vogel (mikroračunalništvo), Borut Simonovič (raketno modelarstvo), vsi s Prevalj na Koroškem, in Ludvik Golob iz Titovega Velenja, ki je tekmoval v avto-moto tehniki. Najboljša posameznika sta bila Bojan Debenjak in Igor Cigler, ki sta osvojila 1. mesti v svojih panogah.

Omeniti velja, da je srečanje lepo uspelo, za kar gre pohvala organizatorjem in sodelujočim, ki so se razšli s pozdravom: »Na svidenje Beograd '86.«
Franc Keber

Zmagovalci

Titovih zavodih in železarni Ravne. Dogovorili smo se, da začnemo tudi s kulturnim sodelovanjem, seveda v skladu z možnostmi.

Po tem »službenem« delu smo krenili na ogled Skopja. Vsi, tisti, ki so bili tu prvič, in tisti, ki smo glavno mesto Makedonije že videli, smo bili navdušeni. Skopje šteje nad 600.000 prebivalcev in je moderno industrijsko in kulturno središče republike. Obiskovalcu na bregovih Vardarja ne more biti dolgčas. Za vsakogar je nekaj: od zgodovinskih spomenikov, lepih sprehajališč, dobre glasbe in še veliko veliko drugega. Ljudje so gostoljubni in prijazni, veliko je tudi »čednih« Makedonk, kar je vsekakor poseben čar skopskega večernega sprehoda.

Večeru, ki smo ga podaljšali pozno v noč, je sledilo prenočevanje v kampu ob Vardarju. Bilo je prijetno počivati ob šumenju reke in visokih topolov.

Naslednji dan je naša četica z nekaj prijatelji iz Skopja krenila proti Ohridu, biseru Makedonije. Okopano v soncu nas je pričakalo čudovito Ohridsko jezero. Lepo vreme smo izrabili za preizkus sladke vode, po tisti morski, slani... Nekaj se jih je z motornim čolnom popeljalo k Titovi vili na drugi strani jezera. Vsak se je zabaval po svoje, pa četudi je bila to igra z labodi v ohridskem predvečerju. Ne vem, ali je bil med nami kdo, ki si ni poiskal spominka z lepimi, povsod poznanimi ohridskimi biseri, ki ga spominjajo trenutkov, ko smo jih preživeli na Ohridu.

Zadnji dan bivanja na Ohridu smo se popeljali k Svetemu Naumu in si ogledali tamkajšnji samostan. Potovali smo z majhnim vlakom, ki se imenuje »lokomotiva s tridimi kolesi brez gum...« Nihče se ni razburjal, ker je na naši lokomotivi lahko stalo trideset potnikov, ker so bila kolesa trda, ker je bilo vroče, kajti bil je zares dogodek s pesmijo, šalo in smehom potovati s tem prevoznim sredstvom, ki bi ga mogel prehiteti vsak maratonec. A tudi to je del lepih spominov.

Tako minevajo ure hitreje kot ob kaki drugi priložnosti minute. A vse lepo in dobro hitro mine. Že se vračamo proti Skopju. Med potjo občudujemo dolino Črnega Drima, jezero Mavrovo in druge pokrajine.

14. septembra zvečer na železniški postaji ne moremo dojeti, niti mi niti gostitelji, da je čas slovesa že tu. Pozdrav in hvala za vse, na svidenje na Ravnah, na svidenje do še mnogih, mnogih srečanj, ko bomo obnavljali stara in sklepali nova prijateljstva.

Đorđo Radović

Učenci osnovnih šol pišejo

NAŠ DAN JE BIL SONČEN, TOPEL IN BOGAT

29. september je dan pionirjev. Na ta dan se vsako leto temeljito pripravimo. Želimo, da bi ga čim lepše in koristno preživeli. Zastavimo si obsežne programe, ki jih bomo med šolskim letom uresničevali. Seveda pri tem delu ne bomo osamljeni. Pomagali nam bodo naši dobri mentorji.

Dan je bil topel, sončen in bogat. Pionirske delovne konference, ki je bila ob 8. uri, so se udeležili pionirski odbor, delegati iz oddelčnih skupnosti, naši učitelji in gostje. Po konferenci pa smo odšli vsi pionirji na delovno akcijo. Imeli smo različne naloge, ki smo jih dobro opravili.

Predstavili vam bomo nekaj vtisov iz našega dne.

Na pionirski dan nimamo pouka, zato smo se odločili, da ta dan pametno in koristno preživimo. Pobirali smo papirčke in drugo navlako okoli naše šole. Z akcijo smo prispevali k čistemu okolju. Delo smo hitro opravili, zato smo se lahko na igrišču malo razvedrili s športnimi igrami.

Natalija Hudrap, Manuela Mihelič, Mateja Ačko, Lidija Rožej, Katja Božič, 5. razred

Po pionirski konferenci smo šli na Navrški vrh. Hoja po gozdni poti je bila prijetna. Opazovali smo jesensko naravo in kramljali o naših nalogah. Opremljeni smo bili z rokavicami in vrečkami. Na srečo je bila okolica še kar čista, zato smo delo hitro opravili. Očistili smo park OF, še posebej pa okolico spomenika.

Pridno smo nabirali tudi želod, ki ga bodo potrebovali lovci za divjad. Zadovoljni smo se vračali v dolino.

Mojca Štor, Mateja Mavc, Samec Urška, Alenka Lesjak, Mojca Wlodyga, 4. razred

Osmošolci smo se letos prvič udeležili mladinske programske volilne konference. Sprejeli smo vrsto programov, ki jih bomo uresničevali med letom. Spregovorili so nam nekateri gostje in tovariš ravnatelj. Dali so nam nekaj dobrih nasvetov za uspešno delo. Tudi mi smo se po konferenci udeležili de-

lovne akcije. Očistili smo park. Po delu pa smo si ogledali še odbojgarsko tekmo med 8. razredi. Preživeli smo lep dan. Vsi pa se zavedamo, da bo treba še trdo delati, da bomo uresničili zastavljene naloge.

Betina Jamšek, 8. razred

Sestavke je zbral in pripravil novinarsko-dopisniški krožek osnovne šole Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem.

SPOMINI NA ŠOLO V NARAVI

Na vprašanje: »Kateri dogodek ti je ostal najbolj v spominu?« so učenci odgovorili:

»Zjutraj, ko smo šli na plažo, je tovariš vzel s seboj masko in plavutke. Potapljali smo se za leščurji. Tovariš je dobil tri leščurje in enega ježa. Ta dan mi je bil najbolj všeč.«

Matej

»Najbolj mi je ostal v spominu dogodek, ko so tovariši igrali med dvema ognjema. Tovarišice so morale metati z desno roko, tovariši pa z levo. Dvakrat so zmagali tovariši, enkrat tovarišice.«

Saša

»Najbolj mi je ostalo v spominu, ko smo igrali med dvema ognjema in smo zmagale.«

Metka

»V sredo smo šli na pomol. Skakali smo na glavo v morje. Najprej se jaz nisem upal skočiti na glavo. Potem sem se ojunčil in skočil.«

Matjaž

»Ko smo včeraj šli v Ladin gaj. Tam sem si kupila žvečilni gumi, čokolado in lepo mehko račko. Kupila sem si tudi sladoled. Račka pa je spomin na Karigador, ko sem šla prvič na morje.«

Zinka

»Pri plavanju smo se igrali razne igre. Ko smo šli iz vode na plažo, si je tovariš začel peti in kar naenkrat ga je vžgala meduza. Potem je rekel: »Glih mene je mogla, ko sem si tako lepo pel.«

Tatjana

Učenci 4. razredov COŠ Koroški jeklarji

POLEMIKA

POČITNIŠKO DELO

Ze vrsto let prihajajo mladi med počitnicami na delo v železarno, da bi si prislužili kakšen dinar, ki vedno prav pride. Omenil bom primer študentke, ki je bila sprejeta v tozdi Stroji in deli. Ker je še imela obveznosti v šoli, je zamudila 3 dni ter bila nato dodeljena v obdelovalnico I. V tem oddelku ni izrazilo dela za mlade (obrobkanje, brušenje itd.), zato ji je vodja obdelovalnice dal delo čiščenja strojev in drugih delov (linete) s špiritom. Zaščitna sredstva je imela slaba, saj so gumijaste rokavice po dveh dneh dela razpadle. Šele na mojo intervencijo pri izmenskem mojstru je dobila nove.

Po več dneh ji je tega dela zmanjkalo. Da pa ne bi stala, se je lotila pometanja hale. Pri tem delu je ostala do konca meseca.

V juliju je bila tudi delovna sobota (prestavljena). Punca je vprašala, če mora priti delat, pa ji je vodja delavnice rekel, da ni treba (tako je imela še en delovni dan manj — skupno 4). Dela je opravljala z veseljem, ker je mislila, da bo dobila zanj tudi ustrezno nagrado. Zelo jo je prizadelo, ko je prejela kuverto s 15.000 din, njene sovrstnice, ki so delale v drugih tozdih, pa precej več (en primer: nadomeščanje tajnice 25.000 din).

Od vodje obdelovalnice je bila ocenjena z drugo grupo, tretjim okoljem in 25 % osebnim prispevkom, kar pa ni po pravilniku niti za čistilke (2. grupa, 4. okolje). Na mojo intervencijo pri ravnatelju tozda je le-ta dal nalogo tajnici in sekretarju samouprave, naj to pregledata in uredita, kar pa v celoti nista uredila.

Naj omenim, da so dela s špiritom in drugimi čistili v oddelku strojnega remonta ocenjena s 6. grupo in 6. okoljem (po izjavi mojstrov strojnega remonta in tudi vodje VPD v Železarni Ravne). Tudi v našem tozdu je pri pleskarjih za 4-urno delo s špiritom 5. grupa in 5. okolje.

Sprašujem se, kako so mogli vodja delavnice, sekretar samouprave in tudi komisija za osebne dohodke narediti takšno napako (morda tudi namerno) in prikrajšati študentko za denar, ki ji pripada po vseh predpisih.

Omembe vredno je tudi, da so študentke po pisarnah dobile večje nagrade kot pa tiste, ki so delale v obratih na škodljivih in umazanih opravilih. Po izjavah tajnice tozda in priprave dela so jih študentke nadomeščale v času dopusta, kar je absurd. Če lahko tajnico nadomešča vsaka študentka, potem si tudi ona ne zasluži takega osebnega dohodka. Roko na srce, saj vem, kaj delajo študentke po pisarnah.

Mislím, da je tak odnos do mladih treba krepko spremeniti ter jim dati take nagrade, kot si jih zaslužijo, ali pa jih sploh ne dodeliti v take tozde, kjer do njih nimajo ali nočejo imeti posluha.

Ivan Jamnik

ODGOVOR SLUŽBE ZA SISTEM OD

Dela, ki jih opravljajo študenti in dijaki na počitniškem delu v materialni proizvodnji, so razvrščena od 2. do 5. skupine sestavljenosti dela, razen v metalurških tozdih, kjer so zaradi večjega fizičnega napora razvrščena do 6. skupine. Kakšno delo posameznik opravlja, je stvar tozda. Višina

Končna kontrola

nagrade je tako odvisna poleg zahtevnosti dela še od posebnih pogojev dela, izmenskega dela, stimulacije in števila opravljenih ur.

Iz navedbe tov. Jamnika je možno ugotoviti, da je bila nagrada po skupini sestavljenosti dela pravilno obračunana, saj gre za najbolj enostavno delo — čiščenje obrata.

Trditev, da so tisti po pisarnah dobili višje nagrade od onih v proizvodnji, načelno ne drži, saj so nagrade za delo zunaj materialne proizvodnje bistveno nižje, odvisno od vrste šole in letnika. So pa možne posamezne izjeme, ko gre za nadomeščanje odsotnega delavca v pisarni. Seveda ni mišljeno celotno nadomeščanje oz. opravljanje celotnega dela, zato tako nadomeščanje tudi ni

obračunano po isti skupini sestavljenosti dela, kakor so ovrednotena dela in naloge. V primeru tajnice je torej realno, da je študentka, ki jo je nadomeščala, dobila nekoliko višjo nagrado od tiste, ki je opravljala najenostavnejša dela, še daleč pa ne v višini OD, kot ga prejema tajnica.

ODGOVOR TOZDA STROJI IN DELI

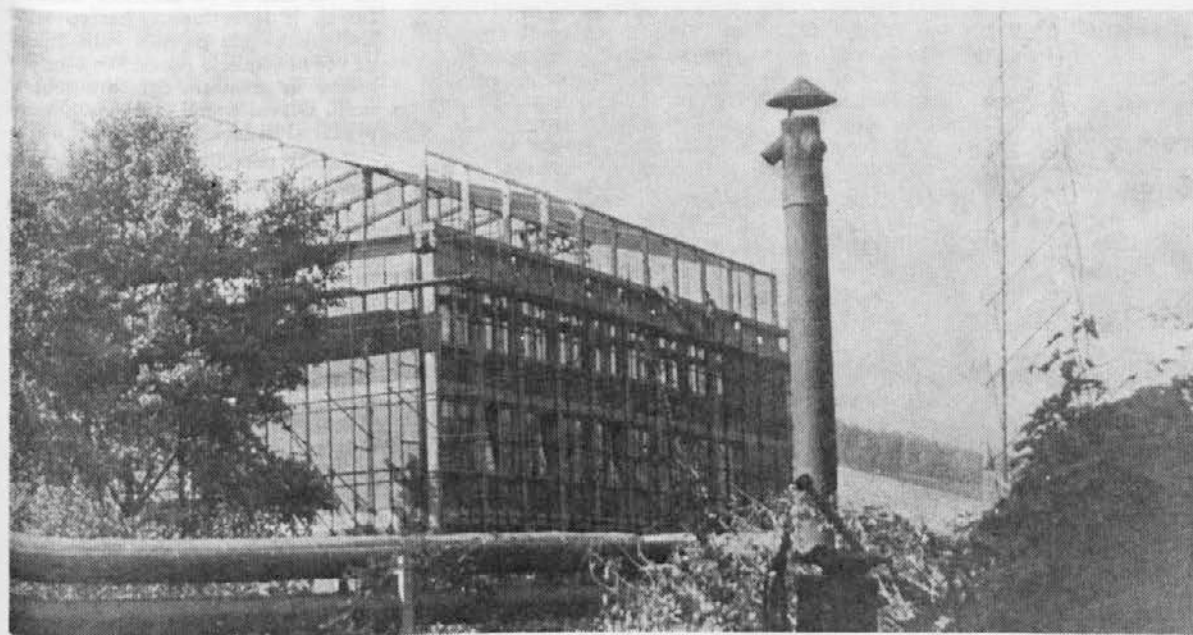
Avtor brez vzroka žali nekatere posameznike in samoupravne organe tozda. Praktikantki, ki je v obdelovalnici I res čistila stroje, smo obračunali njeno delo po 2 SAOD, torej tako, kakor imajo naše najstarejše snažilke. Ker je določen čas delala s špiritom, je dobila obračunano 6. skupino posebnih pogojev dela. Tega ne zasledimo niti pri enem redno zaposlenem v našem tozdu. Ker so drugi praktikanti delali na strojih, jim zaradi tega logično pripada višja SAOD in s tem nagrada. Ti praktikanti bi najbrž težko prenesli tezo, da se naj enako zasluži pri enostavnejših in zahtevnejših delih. Po mišljenju tov. Jamnika bi torej morala pri nas enako zaslužiti npr. čistilka in rezkalec na zahtevnem stroju. Zato: vsakemu po njegovem delu, tudi pri praktikantih.

Da bi dobile praktikantke po pisarnah mnogo večje nagrade, ni res. Le v enem primeru je bila narejena izjema, in to pri praktikantki, ki je nadomeščala tajnico. Ta je res zaslužila 23.000 din, a tajnica vsaj še enkrat toliko.

Na koncu omenimo, da v članku praktično ne najdemo argumenta, ki bi opravičeval celotne obtožbe. Avtor tudi vseskozi govori o nekaterih predpisih, za katere v tozdu ne vemo, ker poznamo tiste, ki so veljavni in na podlagi katerih delamo. Torej bi moral tov. Jamnik bolj argumentirano podpreti celotne obtožbe. Sprašujemo se pa, na podlagi česa.

Milan Iršič,
referent za OD

NOVI PROSTORI ZA KONSTRUKCIJSKI BIRO

V nadstrešku stavbe ob Meži bo dobil nove prostore konstrukcijski biro tozda RPT. Boljše delovne razmere bodo oddelku omogočile lažje in hitrejše izpolnjevanje nalog, ki jih je ob težnji po prodaji domačega znanja vedno več. Stari prostori bodo ostali tozdu Stroji in deli.

H. M.

Z D R A V J E

OB MESECU BOJA PROTI ALKOHOLIZMU

Pisal sem že o tem, da je alkoholizem bolezen, ki ima vse značilnosti infekcijskega obolenja, pa si vendarle še enkrat oglejmo vso verigo, ki je značilna za infekcijske bolezni in s tem tudi za razvoj širjenja alkoholizma.

1. Alkohol je agens, brez njega ne bi bilo alkoholizma. Nujno je zmanjšati njegovo proizvodnjo in distribucijo.

2. Poti širjenja — dostopen je povsod, po zmerni ceni. (Dostopen je tudi na vsaki prireditvi, ki je sicer namenjena utrjevanju zdravja.)

3. Vstopna vrata so družbene norme: bolj normalno je piti kot abstini-rati.

4. Sprejemljivost: za bolezen nismo vsi enako dovzetni, pomembno vlogo imajo okoliščine, v katerih smo odrasli, pomembna je naša osebnost in poučenost o tem, kako se pred boleznijo zavarovati. Pomembno je znati premagovati stiske in stresse z usmeritvijo v skrajne in dolgotrajne napore (tek, telovadba, planinarjenje...).

5. Bolniki, še zlasti v zgodnjih fazah, širijo bolezen v okolico, zato jih je treba dovolj zgodaj zdraviti.

Na večino teh dejavnikov ne moremo vplivati, delno lahko le na 4. in 5. točko iz verige medsebojnih vplivov. Poskušam tudi s predavanji, pogovori... V železarni je potekal v preteklem letu cikel pogovorov o alkoholizmu, ravnanju odgovornih in o oblikah pomoči alkoholikom.

Govorimo o pomoči ljudem v stiski. Naš človek je v hudi stiski, tudi v eksistenčni krizi zaradi najrazličnejših dejavnikov tudi v svetovnem merilu. Kriza se še stopnjuje: padec življenjskega standarda, progresivni razkroj moralnih vrednot, težave v šolstvu, spori in trenje v delovnih okoljih... Stiske, ki iz tega izhajajo, poskušajo ljudje dostikrat presegati z različnimi omamami. Pomikajo se proti

robu družbe, od koder se le s težavo vrnejo ali pa sploh ne.

Prizadevati si moramo, da ustvarimo pogoje za ljudi, ki imajo možnost za vrnitev.

Razne oblike odklonskosti in tako tudi alkoholizem moramo vzeti kot normalen izhod iz konkretnih zagat v obliki počasnega samomora. Med take bolezni spadajo tudi različna psihosomatska obolenja, kot so debelost, zvišan tlak, sladkorna bolezen, rana na želodcu, lumbalgija. Tudi večina teh bolnikov noče spremeniti načina življenja (npr. fizična aktivnost, primerna prehrana, opustitev raznih razvad...), ampak pričakujejo, da bodo vse storile injekcije in tablete.

Za ljudi v stiski, ki imajo pogoje za vrnitev z obroba, je izhod alternativni program. Pri nas je tak alternativni program Šola za zdravo življenje in skladne medsebojne odnose. Delo po tem programu je opisano v štirih knjigah dr. Janeza Ruglja. Knjiga Zmagovita pot je izšla letos poleti. V njej so skozi izpovedi graditeljev prikazane trezne poti človekovega življenja, pa tudi alkoholizem z vseh strani, odvrtnost, ponižanja, razosebljanja, uničevanje samega sebe in drugih, na drugi strani pa je razgrnjena pot za dvig in rast človeka, za novo življenjsko radost, za srečo in iskrena čustva med ljudmi.

Knjiga s svojo vsebino dokazuje, da je napačno splošno uveljavljeno mnenje, da je cilj zdravljenja doseči le treznost bivšega alkoholika. Največkrat so vse grožnje alkoholikom in vse akcije in pričakovanja usmerjena v to. Ljudje mislijo, da le pijača dela človeka alkoholika. Pijača pa le pripomore, da človek ni več človek.

Skozi branje knjig spoznamo, da je treznost veliko lažje doseči, kot pa polno in dejavno življenje bivšega alkoholika. Izvajanje programa, delo in učenje ga usposobita, da se lahko

spoprime s tegobami sodobnega človeka.

Graditelji nas v svojih izpovedih prepričajo o velikem pomenu prijateljskih vezi, ki so se skovale na tehkih, v planinah, v skupinah. Govorijo o novem življenju, o novi kvaliteti družinskih odnosov. Izjavljajo celo tako: »Srečo smo imeli, da smo bili alkoholiki, saj tako lepo, kot živimo sedaj, nismo živeli nikoli!«

Izpovedi so resnične, pretresljive in doživete.

V preostalem delu knjige podaja avtor strnjena spoznanja o socialno-andragoškem modelu zdravljenja, kot se to naše delo imenuje.

Dr. Janez Rugelj v svoji knjigi zagotavlja 90% uspeh tistim, ki program zdravljenja izvajajo 100%. Enake so tudi naše izkušnje.

V tem kratkem prispevku sem moral opozoriti na knjigo Zmagovita pot, saj bo lahko marsikomu, ki je v stiski, ob prebiranju — kažipot za nadaljnjo usmeritev v življenje.

Po programu Šole za zdravo življenje in skladne medsebojne odnose

delamo tudi v Dravogradu. Mnogi so nam očitali, da je program izvedljiv le za ljudi iz mesta — pri nas pa so železarji, gradbinci, kmetje, pa program vendarle izvajajo.

V nadaljevanju bi se vam predstavili »študentje« iz te naše šole. Zaradi pomanjkanja prostora so prispevki nekoliko krajši, pa upam, da zaradi tega ne bodo nič manj doživeti. Prepuščamo besedo njim in njihovim izkušnjam.

V program se vključiti je težko, zato za začetek morda izkušnje člana, ko se v šolo žele vključuje.

Članek je bil napisan v novembru, ki je mesec boja proti alkoholizmu in narkomaniji. Akcije bi morale teči vse leto, november naj bi bil čas, ko bomo naredili pregled nad našimi akcijami in ocenili njih uspešnost.

Mislim, da bi nam bila lahko marsikatera misel, ki so jo izrekli učenci šole za zdravo življenje, vodilo za srečnejše in ustvarjalno življenje.

Dr. Franc Heber

VRNITEV V ŽIVLJENJE

Težko se je soočiti z dejstvom, da si alkoholik. Vse težave in probleme poskušaj usmeriti drugam. Mišljenja sem, da ne bo napak, če se kot zdravljeni alkoholik oglasiš.

Rodil sem se pred 46 leti. Kot kmečki sin sem preživel svojo mladost na deželi med Uršljo goro in Pohorjem. Po odsluženem vojaškem roku sem se poročil. V začetku zakona sva se z ženo dobro razumela. S časom pa je postal alkohol breme spotike med nama. V zakonu se nama je rodilo pet otrok. Alkohol sem spoznal že v mladosti. Takrat nisem vedel, da pušča tudi posledice. Bil sem prepričan, da daje moč in samozavest mlademu človeku. Prav to pa sem potreboval. Dobremu športniku je potreben trening. Prav tako tudi človek ne postane takoj alkoholik. Šele pogosto in prekomerno uživanje al-

kohola ga počasi zasvoji in to do takšne meje, ko ni več izhoda brez tuje pomoči. Pomoč pa je edino v zdravljenju. Redki alkoholiki zberejo toliko moči in volje, da se odločijo za ta korak. Še redkejši pa so tisti, ki v zdravljenje tudi upajo.

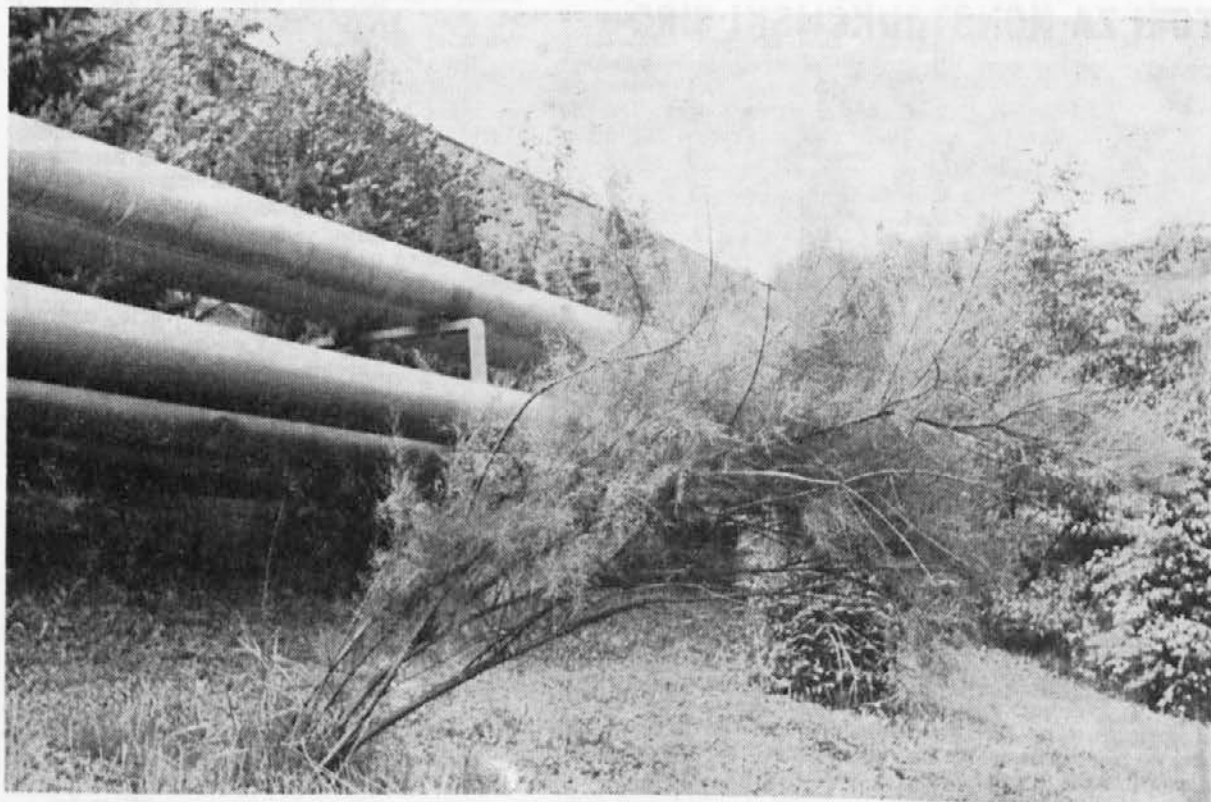
Alkoholizem bi lahko primerjali kot veliko umazano reko, ki se vali proti Črnemu morju. Človek alkoholik pa se potaplja v njenih valovih, le najmočnejšim uspe priplavati iz nje. Ostalo se potopi. Človek, prepopen z alkoholom, je živčno zrahljan, razdrojen in kot tak ni sposoben normalnega kontaktiranja med ljudmi.

Vsak ima v življenju težave. Alkoholik ima pogostejše in težje. Trezen jih razrešuje racionalno in sproti, alkoholik pa jih poskuša spravljat v podzavest ali prevaliti na breme svojcev. Večkrat to ne uspe. Najlažji način, da to vse pozabiš, je izpiti kozarec — dva in že je problem rešen in pozabljen do streznitve. To se ponavlja čas teče in od alkohola izmučen človek je le še lupina, katero vihar življenja obrača po mili volji. Ljudje ga več ne jemljejo resno. Svojcem je v breme in sramoto. Samemu sebi se smili. Glavni smisel življenja postane pijača. »Piti in biti pijan!«

Zaradi prevelike ljubezni, ki sem jo gojil do alkohola, so tudi pri meni nastali problemi, tako veliki, da jih z nobenim manipuliranjem nisem mogel rešiti. Prišel sem do razpotja — ali zdravljenje ali naravnost v pogubo. Odločil sem se za prvo varianto.

S težkim bremenom sva pred 10 leti prišla z ženo k dr. Hebru v Dravograd iskat pomoč. Že iz prvega razgovora sem spoznal, da mi želi pomagati. Pogoj pa je, da sprejemem terapevtski program in ga začnem dosledno izvajati. Takratni dogovor mi je dal smernice za spremembo načina življenja. Ni dovolj samo prenehati piti, ampak v trenutnem življenju doživeti toliko lepega, da je to motivacija za ustvarjalno in zadovoljno življenje.

Začetek je bil težak. Spremeniti način življenja in dolgoletne navade je težko že pri mladem človeku, pri zrelem pa še veliko težje. Z mislijo čes, če me prej ni bilo sram hoditi okrog pijan, me še sedaj, kot treznega zdravljenca nima biti kaj, sem prebrodil

Naša jesen

Kot igrača

prve abstinencijske težave. Ni dovolj, da bi razvalino življenja krpal sam, ampak je potreben tudi partner. Z združenimi močmi, s pomočjo terapevta in cele skupine zdravilencev sva pričela z ženo graditi nove zdrave partnerske odnose. V času alkoholizma sem doživljal ženo kot nekakšno teroristko, ki mi greni življenje. Ne privoščim mi pijače, ki sem jo tako potreboval. V začetku zdravljenja pa je bila prav ona tista, ki mi je pomagala iz jarma utesjenosti in kompleksa manjvrednosti. Z aktivnostmi, ki so zajete v program, sem imel v začetku težave. Jutranja telovadba se mi je zdela težka. Branje knjig in pi-

sanje obnov je bilo delo, za katerega je bilo v življenju vedno škoda časa. Čital sem le kriminalke in pravljice.

Družinski pohodi naj bi postali redni. Jaz pa sem planine občudoval le iz doline. Povzpeli se na vrh gore je bilo zapravljanje časa in škoda energije. Kako uskladiti vse to in še delo na kmetiji, poleg tega še redna zaposlitev? Zagrizel sem se v delo. Program sem le delno izpolnjeval in kmalu zašel v ponovne težave. Z mnogo truda sem nekako premagal krizo in pričel program izvajati bolj resno.

Pred leti se je klub zdravljenih alkoholikov preimenoval v »Šola za zdravo življenje in skladne medsebojne odnose«. S tem smo veliko pridobili. Program je postal zahtevnejši in pestrejši. Uveden je bil tek in redni planinski pohodi.

S tekom sem začel pridobivati kondicijo. V začetku sem s težavo pretekel 100 m, danes pa pretečem maraton 42 km. Tek mi pomeni veliko. Jekleni voljo in daje določeno samozavest.

Planinarjenje je poglavje zase. To poudarjam zato, ker sva z ženo navezala čvrste in pristne partnerske vezi prav po poteh po naših prelepah slovenskih planinah.

S tem, ko sva se z ženo ponovno našla, so se začeli urejevati odnosi v vsej družini. Pridobil sem zaupanje otrok, katero sem prej zapravil. Skupaj se udeležujemo maratonev »Treh src«. Prav tako so navdušeni planinci. Sploh smo postali prijatelji. Težave in skrbi si lahko povemo in skupaj rešujemo. Veliko časa porabimo za izvajanje programa. Morda imam zaradi tega nekoliko manj materialnih dobrin. Postajam pa kot človek čustveno bogatejši in sem s tem načinom življenja srečen in zadovoljen.

Ivan

hodi na morje s starši, in jim bivanje ob njem ni nobena novost. Še toliko bolj nerodno je bilo, ker so starše o organizaciji te šole obvestili šele junija, ko ima večina že izdelan načrt za počitnice. Zato tudi udeležba ni bila 100-odstotna. Vendar pa je letna šola upravičila sredstva staršev in družbe pa tudi dovolj pričakovanja večine otrok, ki so se je udeležili.

Kljub temu namreč, da so se otroci učili plavanja v zimskem bazenu, so na morju ugotovili, da jih še precej ne zna plavati, drugi pa imajo pomanjkljivo tehniko plavanja — domov pa so se vrnili vsi kot plavalci, nekateri celo že dokaj dobri. V letni šoli pa je bilo tudi nekaj učencev, ki so bili tokrat prvič na morju.

Pedagoški vodja celodnevne šole meni, da je letna šola v naravi zadovoljila tudi glede drugih smotrov te oblike pouka. Največ je vredno navajanje k samostojnosti in redu, saj je tu večina otrok preživela teden dni brez staršev. Otroci so morali sami skrbeti za svoje stvari in za red v ožjem bivalnem okolju, sami so se morali pripraviti za kopanje, za jed, za pouk in drugo. Držati so se morali dokaj strogega dnevnega reda, od zgodnjega vstajanja do sorazmerno zgodnjega leganja spat, česar med počitnicami doma niso bili vajeni. Zato seveda to mnogim ni bilo všeč in so svoje nezadovoljstvo izrazili tudi v anketi ob koncu letne šole. Vendar pa so učitelji pohvalili celotno skupino kot disciplinirano. Učenci so se vživeli v življenje med vrstniki, bili so delavni, predvsem pa so radi sodelovali pri pouku, ki na morju ni bil tako suhoparno teoretičen kot v šolskih razredih. Bolj je namreč temeljil na opazovanju kot na predavanjih učiteljev. Ti so učili to, kar so lahko pokazali, zato so si učenci še toliko bolj zapomnili veliko novega o rastlinstvu, živalstvu, gospodarstvu na morju, ob njem in v njem. Predvsem pa je pomembno to, da se je med učenci in učitelji ter drugimi delavci šole v tem tednu oblikoval drugačen, sproščen medsebojni odnos.

Nekateri starši so se zgražali, ker je nekaj otrok na morju zbolelo, toda iz poročila medicinske sestre, ki je šolo v naravi spremljala, je razvidno, da je bila obolevnost v mejah normale, še posebno, če upoštevamo, da je bilo precej slabih telesnih počutij psi-

hičnega izvora. Večina otrok je namreč na morju močno pogrešala starše.

Čeprav želimo, da se otroci začnejo zgodaj osamosvajati, bi morda le kazalo razmišljati o tem, da bi letno šolo v naravi organizirali za nekoliko starejše učence, ki ločitev od staršev lažje prenašajo kot otroci, stari devet do deset let.

Še eno pripombo staršev je bilo slišati na informativnem sestanku o letni šoli, ki ga je vodstvo šole organiziralo v oktobru, in sicer to, da so bivanjske razmere v taboru za večino otrok slabše kot doma. Najbrž so res, toda ne toliko, da bi otroci zaradi njih trpeli, še posebno, ker je bilo vreme vse dni sončno in toplo. Je pa prav, da vidijo tudi, kako je, če nimaš vedno pri roki tople vode in ponoči luči, na kar doma še pomislijo ne. Šola v naravi pa je s tem izpolnila še en smoter — vzgojo za SLO.

Za prvo letno šolo v naravi v ravenski občini torej lahko rečemo, da je v celoti uspela, delavci COŠ Koroški jeklarji pa zaslužijo priznanje za skrbno delo z otroki, saj so ti teden dni na morju preživeli brez vsake večje poškodbe in tudi brez drugih hujših pretresov in boleznin. Ker pa je bila organizirana tokrat prvič, je razumljivo, da brez manjših spodrsrlajev ni mogla miniti. Verjamemo pa lahko, da jih bo v prihodnje in v naslednjih letih — ob prizadevanju organizatorjev — vedno manj, seveda, če bodo starši in družba še našli sredstva in razumevanje zanjo.

Mojca Potočnik

PRVA RAVENSKA LETNA ŠOLA V NARAVI JE USPELA

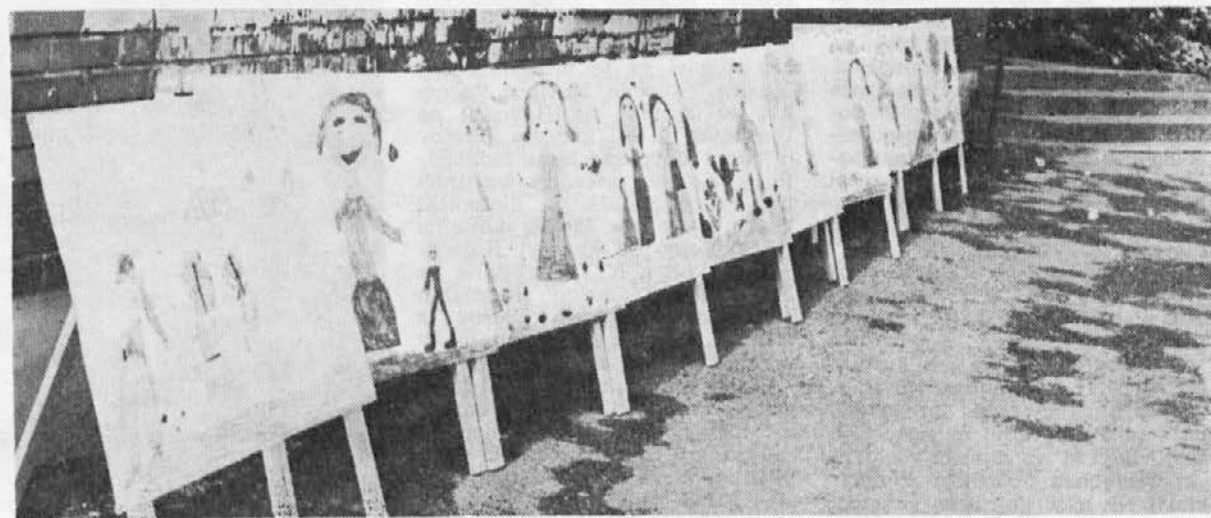
V številnih slovenskih občinah organizirajo osnovne šole po dve vrsti šole v naravi: zimsko in letno. V ravenski so se doslej zadovoljili samo z zimsko, ker je cenejša in jo je lažje organizirati, saj imamo vsako zimo sneg pred pragom, morje pa je daleč in je letna šola v naravi že zaradi tega težje izvedljiva. Razen tega smo se tolažili, da imamo na Ravnah tako zimski bazen in z njim vse možnosti, da se otroci doma naučijo plavati.

Izkušnje pa so pokazale, da sneg in voda sama po sebi še nista dovolj, da bi se otroci naučili smučati in plavati. Razen tega je med naše pedagoške delavce prodrlo spoznanje, da učenje smučanja ali plavanja nista glavni namen šole v naravi, ampak da ima ta način pouka še druge, pomembnejše smote, predvsem vzgojne, zaradi katerih je obe obliki vredno organizirati.

Prva se je za organizacijo letne šole v ravenski občini odločila COŠ Koroški jeklarji. Prostor je našla v počitniškem taboru občine Ravne v Karigadorju, in sicer po končani 4. izmeni, od 18. do 25. avgusta. Avtobusni prevoz je plačala Občinska izobraževalna skupnost, za stroške bivanja otrok in za dodatno delo učiteljev pa so prispevali starši po 5000 dinarjev.

Prve ravenske letne šole v naravi se je udeležilo 79 učencev tretjih razredov COŠ Koroški jeklarji in iz Kotelja ter 8 z OŠ Jurijevega Drečjeka. Z njimi je bilo 13 pedagoških delavcev s pedagoškim vodjem in tehničnim osebjem. Plavalni učitelji so bili člani plavalnega kluba Fužinar.

Bilo je precej pomislekov staršev in drugih o potrebnosti take oblike pouka, saj večina otrok

Razstava ob letošnjem tednu otroka na Ravnah

DOMISLICE

Ljudje in narodi se začnejo vesti pametno šele, ko so izčrpane vse druge možnosti.

Abba Eban

Vsi otroci imajo nekaj skupnega: zapirajo ušesa nasvetom in odpirajo oči zgledom.

N. N.

Domišljija pretirava, pamet podcenjuje, modrost posreduje.

N. N.

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

Oktober je bil kulturno bolj sušen mesec, čeprav se je začel dokaj obetavno.

Od 30. septembra do 5. oktobra so se v vseh vrtcih ravenske občine vrstile kulturne prireditve za otroke. Lutkarice VVZ Mežica so prikazovale lutkovno igrice **O dveh ježkih**, dramska skupina OO ZSMS VVO Ravne pa je pripravila igrice **Kdo bo zmagal**. V kinodvoranah so od 4. do 10. oktobra vrteli filme za otroke.

S kulturnimi prireditvami smo počastili teden otroka, žal pa so imeli od njih največ otroci, ki obiskujejo vrtec, medtem ko so šle neopazno mimo mnogih »zunanjih«, ki to dejavnost že tako ali tako pogrešajo.

19. oktobra so se ravenski otroci pridružili proslavljanju 40-letnice OZN s tem, da so risali na ploščadi pred Namo na Ravnah.

Sicer je kulturna dejavnost v oktobru minila v znamenju srečanj. **12. oktobra** je bilo na Prevaljah srečanje oktetrov slovenske lesne industrije, ki sestavljajo tudi zbor Lesarji. Vodi ga Tomaž Tozon, zanimiv pa je po tem, da je v kratkem času dosegel zavidljivo kakovostno raven. Na letošnjem tekmovanju v Gorici je dosegel 3. mesti v polifoniji (to je najvišja tokratna ocena tekmovanja) in v ljudskem petju (v tej kategoriji niso podelili 2. nagrade). Od naših oktetrov sodeluje v zboru Oktet TRO, ki je bil tudi organizator srečanja na Prevaljah. Na prireditvi je nastopil še Vojaški pihalni orkester iz Ljubljane.

25. oktobra je bil na Prevaljah slavnostni začetek srečanja jugoslovanskih amaterjev »Abrašević«. Prireditve je pozdravil Geza Bašič, sekretar RK SZDL Slovenije, zatem pa so se predstavile

kulturne ljubiteljske skupine iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin. Za Slovenijo je nastopila folklorna skupina Pastirčki s COŠ Koroški jeklarji, ki jo vodi Tanja Lorber.

Naslednji dan so svečanost z enakim uspehom kot na Prevaljah ponovili v Kulturnem domu v Slovenj Gradcu.

V Likovnem salonu na Ravnah so ob tej priložnosti odprli dokumentarno razstavo o dosedanjih srečanjih »Abrašević«, ki imajo svoj sedež v Valjevu. Na njih sta doslej iz naše občine sodelovala Pihalni orkester ravenskih železarjev in moški pevski zbor Fužinar. Fužinar je tokrat pel na otvoritvi razstave, pihalni orkester pa je uvedel slovesnost pred Družbenim domom na Prevaljah.

27. oktobra so v Kotljah proslavili krajevni praznik. Na slavnostni seji so razglasili nove častne krajane, odkrili so spominsko ploščo Matiju Gradišniku-Tiču na pokopališču, v kulturnem sporu pa je nastopilo Gledališče ljudske vstaje iz Maribora. Sodelovali so zabavni orkester mariborske garnizije in recitatorji — dramski umetniki iz Maribora. Proslava, ki jo je režiral Vojo Soldatovič, je navdušila številne obiskovalce in pomeni poživitev v naši politično-kulturni dejavnosti.

V železarni smo proslavili mesec knjige z letošnjo tretjo okroglo mizo bralcev **17. oktobra**. Tokrat so udeleženci — bilo jih je komaj deset — obravnavali pozemlje. Izhodišče razprave so bile pesmi francoskega pesnika Prevverta in besedila popev. Okroglo mizo je vodila prof. Helena Merkač.

M. P.

Slovensko mladinsko gledališče uspešno predstavilo na Sterijevega pozorju.

Organizirali bomo tudi lutkovne matinee za otroke z nekaj dobrimi predstavami, ki so jih pripravili KUD Kobanci, lutkarji iz Litije, Maribora, Cveto Sever iz Kranja.

»Kdo pri nas sestavlja programe gostovanja?«

»Osnova za izbiro je ponudba posameznikov, združenj poklicnih kulturnih ustanov, Festivala Ljubljana in Skupnosti koncertnih poslovalnic Slovenije. Iz njihovih programov izbirajo prireditve za našo občino strokovni odbori ZKO. Žal sestava teh odborov ni najbolj ustrezna. V njih so sami ljubitelji — ustvarjalci, tem pa je največkrat dovolj lastna dejavnost in se gostovanj branijo, češ da so predraga. Zato bomo morali razmišljati o posebnem programskem telesu ZKO, v katerem bodo strokovnjaki in porabniki. Tu naj bi poskrbeli, da bi se v programih bolj odrazile potrebe in želje uporabnikov.«

»Ali ni nevarno, da bi to prilaganje zavedlo program preveč v komercialne vode?«

»Nevarnost je, vendar bi se ji morali izogniti s pametnim usklajevanjem. Ob upoštevanju povpraševanja ne bi smeli zanemariti kakovosti in raznovrstnosti prireditev. Poudariti moram, da smo doslej v programih premalo upoštevali potrebe naših šol in to bi bilo treba v prihodnje popraviti.«

»Najbrž pa programa prireditve ni mogoče naslanjati samo na želje, potrebe in mnenja strokovnjakov, uporabnikov ali delavcev v kulturi. Kaj ga še doleča?«

»Predvsem naše prostorske in tehnične možnosti. Te so za različne vrste prireditev različne, vendar za nobeno niso dobre. Najbolj čudna je situacija glede gledaliških predstav. Ker je Titov dom na Ravnah neuporaben, ne moremo organizirati gledališkega abonmaja, kar je škoda, ker je lani zelo uspel. Drugam v občini ga tudi ne moremo predstaviti. Na Prevaljah in v Mežici ni gledališke dvorane s primerno opremljenim odrom, v Črni pa prostor v Kulturnem domu je primeren, nimajo pa dovolj

občinstva, da bi se organizacija tudi ekonomsko izšla.«

»Vendar so v programu tudi gledališka gostovanja.«

»Seveda brez obiskov večjih gledališč v ravenski občini tudi letos ne bomo ostali. Videli bomo predstave, ki jih je mogoče uprizoriti tudi v negledaliških prostorih. Vendar pa v takih primerih kvaliteta skoraj nujno trpi, razen mogoče pri predstavi, kot je Seligova Ana, ki je prirejena za oder sredi občinstva, in jo bomo lahko gledali v ravenski športni dvorani. Nekatera gledališča pa na odsko improvizacijo ne pristanejo, zato so naše možnosti izbire še toliko manjše.«

»Menda tudi pravega lutkovnega odra pri nas nimamo, vendar se lutkovne predstave za otroke kar vrstijo. Kako je to mogoče?«

»Tudi izbiro lutkovnega programa krojijo naše odrske (ne)zmožnosti. Veliko dobrih predstav za naše otroke odpade, ker je scena v njih še posebej pomembna. Vsaka sceno improvizirana predstava je slabša, kot bi bila na opremljenem odru, preneka tero pa bi improvizacija povsem osiromašila, da ne govorim o okrnjenem doživljanju gledalcev.«

»Kljub temu še ni bilo slišati, da bi se naši lutkarji kdaj zaradi neprimernih odrov pritoževali.«

»Organizatorji lutkovne in druge kulturne dejavnosti v naših šolah in vrtcih so glede tega premalo kritični. Zadovoljujejo se z igrkami po hodnikih, telovadnicah, v razredih. Kakovost izvedbe na takih prizoriščih zagotovo trpi, tako da včasih niti ni več mogoče govoriti o kulturnem dogodku — če jemljemo kulturo resno in nam ni samo cunj, s katero opletamo po vogalih.«

»Glede na program smo torej še na najboljšem pri glasbenih prireditvah?«

»Te ne potrebujejo posebnih kulis, zahtevajo pa akustičnost prostora. Težavitevi, vsaj za instrumentalno glasbo, ustreza dvorana v Družbenem domu na Prevaljah, kjer je mogoče prirediti tudi kak večji koncert. Na žalost pa v kraju, niti v vsej občini ne premoremo koncertnega klavirja — razen enega, ki je last ravenske študijske knjižnice. Tu pa je mogoče prirediti koncerte v ožjem krogu, za naj-

MOŽNOSTI IN NEMOŽNOSTI NAŠE KULTURE

Kulturni dinar v naši občini ni nikoli posebno bogato cvetel, le toliko, da smo se lahko tu in tam pohvalili tudi s kakim dosežkom, razkošja v kulturi pa si nikoli nismo mogli privoščiti. Zadnja leta stabilizacijska suša vse bolj krči sredstva za to dejavnost, in ker tudi za samopripek nismo kaj prida navdušeni, se moramo v kulturi vesti kot zelo pametni in skromni gospodarji, če že očitne revščine ne maramo priznati.

Kako načrtujemo kulturni program v sezoni 1985/86, smo povprašali **Alojza Pikala**, tajnika ZKO občine Ravne.

»O programih domačih kulturnih društev ne morem govoriti, ker še nimamo vseh, spregovoril pa bom o programu in možnostih gostovanja, ki ob domači amaterski dejavnosti pomenijo pomemben delež naše kulturne ponudbe.

Začela se je že vrsta prireditev Koroške glasbene jeseni, ki je le-

tos, ko se spominjamo 300-letnice rojstva Händla, Scarlattija in Bacha, nekoliko bogatejša kot druga leta. Poslušali smo že koncert renesančne in baročne glasbe; izvedel ga je ansambel Pro Musica Tibicinia Maribor v cerkvi sv. Antona na Ravnah; na Prevaljah je bil koncert oktetrov in zbora slovenske lesne industrije, v Koroški osrednji knjižnici Dr. Franc Sušnik pa diplomski koncert pianista Marka Letonja. Pričakujemo še koncert Komornega orkestra RTV Ljubljana na Prevaljah in nastop slovenskih partizanskih pevskih zborov iz Celovca, Trsta in Ljubljane v športni dvorani na Ravnah.

Kljub temu, da Titovega doma zaradi prepovedi inšpekcije vsaj za večje prireditve ne moremo uporabljati, bomo na naših odrih videli tudi nekaj gledaliških predstav. Med njimi bo občinstvo v ravenski športni dvorani gotovo navdušila Seligova Ana, ki jo je

Prodaja knjig v železarni

več 60 poslušalcev. Tako jih za šolsko mladino sploh ne moremo organizirati, kar pa je velika škoda, saj odraslega koncertnega občinstva nimamo dovolj, da bi upravičili sredstva.»

»Kaj pa druge kulturne prireditve?«

»Nekaterih vrst prireditev, predvsem plesnih in kulturno-zabavnih, v naši občini sploh ni mogoče organizirati, ker nimamo dovolj velike dvorane, ki bi omogočila tudi komercialni uspeh. 500 sedežev na tribuni ravenške športne dvorane je premalo.«

»Veliko govorite o ekonomičnosti in ekonomski upravičenosti prireditev. Ali se v zvezi s kulturo spodobi uporabljati take pojme?«

»Spodobi ali ne, nujni so. Ekonomske zakonitosti pri organizaciji kulturnih prireditev moramo upoštevati, ker so sredstva omejena. Prireditve enako stane, če jo obišče veliko ali malo ljudi. Če jo organiziramo tudi za otroke, se ekonomski pridruži še moralna upravičenost, saj tu pride do izraza vzgojna funkcija kulturnega dogodka.«

»Tarnanje zaradi prostorskih in tehničnih pomanjkljivosti naših kulturnih domov je slejko prej novost. Kljub takemu stanju je bilo v naših krajih tudi v preteklosti precej raznovrstnih prireditev.«

»Prejšnja leta je bilo za kulturo sorazmerno več denarja, prireditve so bile po vseh krajih v občini, ne glede na to, ali prinesejo prihodek ali ne. Zdaj moramo z vstopnino pokriti kar največ stroškov, da lahko obdržimo vsaj minimalno število gostovanj in še govorimo o kulturni ponudbi.«

»Kako bo torej s kulturnimi prireditvami v prihodnje?«

»Organizirali jih bomo v skladu z možnostmi. Na prireditve večjega obsega bomo morali organizirati prevoz iz oddaljenih krajev.«

»Potemtakem menite, da so za kulturo potrebni centri?«

»Prav je, da so manjši kraji v zadnjih letih dobili prostore, v

Tako vadi Vres

katerih kraji lahko zadovoljujejo svoje osnovne kulturne potrebe. Za večje prireditve pa potrebujemo dovolj velike dvorane in spremljevalne prostore. Ni treba, da je v občini en sam center, ampak sem za pametno delitev dela. Dvorana na Prevaljah je primerna za glasbene, delno tudi za plesno-folklorne prireditve, na Ravnah pa potrebujemo gledališko dvorano z dovolj sedeži, da bo mogoče organizirati predstave za srednjo in osnovne šole v dveh, ne pa v šestih ponovitvah kot doslej, oziroma ko jih brez Titovega doma sploh ne moremo.«

Kljub temu, da torej kulturi v naši občini ni z rožicami poslano, bomo letošnjo jesen in zimo le videli tudi nekaj zanimivih in lepих kulturnih prireditev. Če bomo znali ceniti prizadevanja naših kulturnih delavcev in bomo predstave, pripravljene za nas, obiskovali bolj zvesto kot prejšnja leta, nam niti ne bo treba govoriti o kulturni revščini.

Mojca Potočnik

vrste drugih kulturno-umetniških skupin.

Če si pripravljen nameniti nekaj prostega časa za pesem, po-

tem se nam še vedno lahko pridružiš. Veseli bomo vsakega iskrenega pevskega tovariša.

Jožko Kert

NEKAJ O KIČU IN OKUSU

Najbrž bi nas presenetilo spoznanje, da je nekaj, česar smo navajeni kot nepogrešljivega dela vsakdanjega življenja, pravzaprav čisto navaden kič. V mlakuži kiča je najbrž že vsak med nami pogoltnil nekaj požirkov te plehke in priskutne vode, saj kič ni zgolj prehodna epidemija, temveč se nepreravno prilagaja novim razmeram in spremembam v okusu in vrednotah. Razširjenost kiča je tako dober kazalec razmer v družbi — kakšne so vrednote, okus, kaj publika kupuje in občuduje. Nedolžna in neizobražena publika brez oblikovanega okusa je že vnaprej določena za žrtev, saj kičarji želijo sistematično ponemčiti ljudi, jih zaslepiti in preslepiti do te mere, da niso več sposobni dojemati resničnih, avtentičnih vrednot umetnosti. Ob tem pa smo že pri problemu okusa in neokusa.

Današnja polizobraženost in polinformativnost daje občutek, kako vse vemo, smo na tekočem in znamo o vsem izrekaty zanesljive sodbe (vsak si jemlje pravico soditi tudi o stvareh in problemih, ki jih sploh ne pozna dobro). To se najbolj izrazito kaže, kadar gre za estetska področja. V resnici pa bi z nekaj samokritičnosti zlahka ugotovili, da je naš okus prežvečena usedlina različnih dobrih in slabih vplivov našega značaja in lagodnosti. Kočljiva stvar, tale naš okus. Oblikujejo nam ga, da niti sami ne vemo, kdaj (glasbeni in nogoletni idoli, čvek časniki, šund literatura itd.). Seveda ne zanikam možnosti, da se da okus tudi samooblikovati, vendar to ne gre ne hitro ne lahko. Dober okus se razvija v kompliciranem odnosu in z neprestanimi stiki z resničnimi vrednotami. Zato je treba brati, videti in slišati čimveč kvalitetnega, avtentičnega, starega in novega, da se ob tem okus izbrusi in izbistri. Če posameznik nima nobene stika z resničnimi vrednotami, tudi ne more v sebi oblikovati pravega nasprotnega stališča kiču.

Dan za dnem smo pri nakupovanju podvrženi testiranju svojega okusa (občutkov do oblik). Kot poznamo in ločimo surovi, prostaški in primitivni način izražanja od lepega in slikovitega jezika v vsakdanji govorici ali literaturi, tako ločimo tudi dobro, skladno, estetsko in funkcionalno oblikovanje od slabega, površnega ali popačenega. Pri vrednotenju nekega dela zaživi izrazna oblika v učinku na gledalca. Kič se večkrat zlagano izdaja za umetnino. Manjka jo pa mu prav tisti elementi, ki so temeljni za umetnino: enkratnost, doživetost, odsev umetnikove osebnosti, moč izraza, originalnost, pristnost in globina izraza itd. Ob primerjavah mnogih oblik umetnosti lahko z določeno gotovostjo prihajamo do splošnih sodb in sklepov. Mogoče ne: to je dobro, to je slabo, pač pa: to je sorazmerno preprosto, tudi plehko (plehkost se lahko kaže v vsebini, obliki in zamisli). Umetnine namreč ne vrednotimo po tem, koliko se je sposobna približati določenemu okusu — ravno nasprotno: vrednotimo in ocenjujemo okus po tem, koliko se je sposoben približati umetnini. Menda ni česa bolj spremenljivega, nestalnega in podvrženega volji in razpoloženju posameznika, kot je pojem okusa. Najbrž ni nobeno drugo področje bolj primerno za nesporazume, kot je minirano področje okusa.

V našem nestalnem in nemirnem obdobju sprememb se večina ljudi raje drži okostenelih tradicij in norm glede okusa. Le redki upajo in so sposobni podati se na novo in nezanesljivo pot, ki zahteva dobršno mero tveganja, saj so se posamezne umetnosti danes že tako daleč zapletle, da jim zgolj čustveno že dolgo ni mogoče več slediti (opažamo tudi določen regres — vračanje k bolj preprostim oblikam npr. nova enostavnost, novi primitivizem).

Umetniška dela, ki so bila včasih rezervirana za redke izbranice, so danes zaradi razvite tehnike in tehnolo-

VRESOVCI VSTOPILI V PETNAJSTO PEVSKO SEZONO

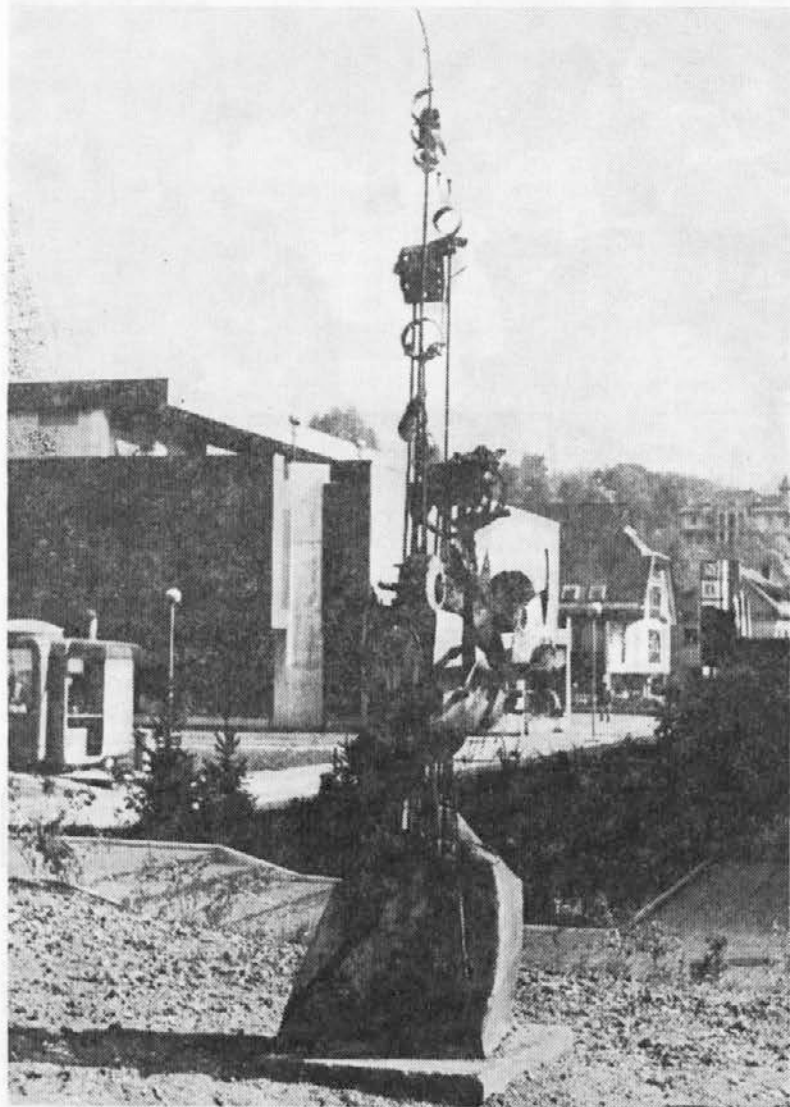
Kot že štirinajst let poprej, smo se tudi letošnjo jesen pričeli zbirati na pevskih vajah. In tudi letos smo hoteli sprejeti v svoje vrste mlade pevske sile. Pa je bil odziv bolj slab — kot je to pojav v vseh kulturno-umetniških skupinah v zadnjem času. O vzrokih naj bi razmišljali v širših krogih. Pojav je za razvoj kulturnega delovanja zaskrbljujoč. Vresove vrste so razmeroma dobro zasedene. Triinštirideset nas je, toda naše oči so uprte v prihodnost. Iz leta v leto postajamo zrelejši in čas nas bo kmalu odstavil. Kdo bo pel takrat? O tem moramo misliti danes, kajti takrat bo prepozno.

Mar komu kaj povedo naslednje številke: v minulih štirinajst-

stih sezonah je zbor nastopil 418-krat, povprečno smo imeli skoraj 30 nastopov v sezoni. Zapeli smo na 94 samostojnih koncertih, 71 združenih koncertih, 145 nastopih na raznih proslavah, na 8 tekmovalnih, 12 radijskih snemanjih, 5 TV snemanjih in na 83 pogrebih. — Zbor je v minulih letih nastudiral 187 skladb, 92 ljudskih, od tega kar 57 koroških ljudskih pesmi, in 95 umetnih skladb. — Poleg trideset nastopov pa ima zbor vsako leto seveda okrog 70 pevskih vaj.

Veliko delo je to, katerega pomen znajo ceniti le vsi tisti, ki se sami ukvarjajo s to ali s podobnimi »strastmi«. Morda preveč zahtevno za marsikoga, da si ne upa stopiti v naše vrste ali v

PRESTAVLJENA FORMA VIVA

V krajevni skupnosti Trg—Ravne so se odločili za postopno urejanje mestnega središča. Za začetek so zaprli parkirišče med cesto in banko, kar je bilo nujno tudi zaradi prometne varnosti otrok, ki se v šolo vozijo z avtobusom. Med vozniki osebnih avtomobilov je to povzročilo precejšnje razburjenje, vendar ima preureditev prostora tudi svojo dobro stran, če že za nič drugega pa vsaj za Formo vivo, ki je tako dobila zase ugodnejše, predvsem pa primernejše mesto, kot ga je imela doslej. Skrite za drevjem je namreč nihče ni opazil. M. P.

gije dostopna vsem, vendar so še številni primeri, katerih usoda je tudi po daljšem času nespremenjena, ker jih množice niso sprejele ali ne razumele (Proust, Webern, Joyce) in je vprašanje, ali bodo kdaj dosegle popularnost Verdija ali Lawrencea.

V kulturi je tako imenovani srednji nivo ponesrečeno združil nizek in visok nivo, kar ima za posledico, da se je začel proces zapiranja »visoke ali čiste umetnosti« v ozek krog redkih privilegirancev. To je pojav našega časa, posledice pa se kažejo v estetskem in etičnem smislu.

V obdobju večje stilske in socialne homogenosti se je okus poznavalcev nekako ujema z okusom široke publike, današnja publika pa bolj pridobiva na svojo stran neumetnost, saj ta ne zahteva veliko, zato pa predvsem na veliko daje zabavo in plitvo uživanje. Estetska sodba, ki je sestavina vsakega okusa, je danes nezanesljiva pogosto ravno zato, ker se mnogi še vedno naslanjajo na včerajšnji okus in vrednote in celo zahtevajo, da včerajšnja umetnost še naprej določa današnji okus.

Umetniški predmet, ki je ustvarjen, preden se je zanj pojavila po-

treba, ustvarja publiko, ki ima smisel za umetnost. Prvi del tega enotnega odnosa pa namerno prezrejo izdelovalci kiča in šunda. Ti se sklicujejo na masovne potrebe po teh izdelkih, toda ravno masovna ponudba kiča in šunda tej nekultivirani masi še pomnoži potrebo po teh izdelkih. Sami sebe pa ti proizvajalci predstavljajo kot ljudi, ki to počno zaradi potrebe družbe. Družba pa z dovoljenjem razpečevanja ustvarja v ljudeh nove potrebe. Pri tem ne gre več za zadovoljevanje naravnih in avtentičnih potreb, temveč zgolj za ustvarjanje vedno novih in novih umetnih potreb.

Oprema stanovanj nam dobro kaže razširjenost kiča. Ker je tako razširjen med Slovenci, je ena od skupnih potez slovenske kulture. V Sloveniji je zlasti po letu 1960 z naglo rastjo premoženjske ravni začela rasti nova oblika skritega kiča, ki se kaže v estetiziranju in modnosti. V premožnejših plasteh se je rodila nova oblika snobizma. Te plasti so si delale vikende, razkošna stanovanja, vzcveteli so butik, potrebe po whiskyju, uvoženih cigaretah, bridgeu in podobnih dobrinah, ki naj bi dajale pečat ime-

nitnejše družbene plasti. V to področje je seveda sodila tudi umetnost, ki je kajpak morala biti prilagojena tej zvrsti potreb in je morala biti na evropski ravni. Pri tem je nujno odpadla umetnostna spoznavna kvaliteta, ker se je bilo mogoče tej umetnosti približati le zunanje, zato pa sta bila forma in okus dognana, kar je omogočilo, da so sprejeli to zvrst umetnostne kulture tudi zunaj meja. To okusno oblikovanje, ki se sicer ogiba umetnostne in strukturalne povezave z resničnim svetom, je prav zato doseglo tisto mero estetičnosti, ki je resnična umetnost nikoli nima, saj to ni njen namen in pomen. Kič torej nikakor ni isto kot diletantski, neokusni ali drugače v tem smislu slabi likovni izdelki, čeprav so zlasti v vulgarnem kiču te lastnosti dostikrat pravilo.

KIČ JE PRODAJA ZNIŽANIH IDEALOV PO ZNIŽANIH CENAH

Lestvica vrednot je danes usodno premaknjena, kultura pa resno ogrožena, saj neumnosti vstajajo od mrtvih kot zmečkani junaki v risankah (»pjevači«, »fusbalerji«, »seks gerle« itd.). V pol leta je bila beseda nekega nogometaša na naši TV omenjena tridesetkrat, Prečern samo enkrat, Cankar nobenkrat. Naši otroci vedo veliko o Lepi Breni, skoraj nič o Kosovelu.

V ustvarjalnem postopku je vsem dobro znano načelo odzemanja, dodajanja in poudarjanja. Ta načela uporablja tako umetnik v umetniških delih kot kičar pri izdelovanju kiča. Če npr. opazujemo ostanke grškega templja, lahko vidimo izredno izkristalizirano — enostavne oblike in popolno plastičnost. Ta čista tvorba odkriva dorsko moralnost, matematični red in veličino duše, pri čemer se je mnogo odvečnega žrtvovalo in očistilo vseh nepotrebnih detajlov vse do trenutka, ko ni bilo možno več ničesar odvzeti. Ta stavba deluje strnjeno in silovito, skrajno enostavno in čisto, kar daje občutek globoke prečiščenosti. Kadarkoli torej ugotavljamo pomen nekega dela v sklopu celote, je vedno zanimivo raziskati, kakšno vlogo ima ta posamezni del v sklopu celote, kako deluje ali ne deluje na nekem umetniškem delu načelo odzemanja in dodajanja. Pri tem je pomembno, da odkrijemo, s kakšnim namenom je kaj dodano ali odvzeto. Če na nekem predmetu prepočujemo samo neko lastnost, ki je sicer odveč, vse drugo pa ostane nespremenjeno, imamo zanesljivo oprava s kičem (krepitev pozerskega pri punkerjih — kičasto obnašanje).

Samo v soočenju z lastno zavestjo lahko razberemo in spoznamo smer, po kateri je treba delovati človeško. Podobno je z umetniškimi oblikami. Vsaka oblika je samo zaustavljena trenutna podoba nekega procesa, ki

še ni zaključen. Umetniško delo je zgolj postaja v nekem procesu nastajanja, ki ni zaključen, ne kot pri kiču, kjer gre za dosežen cilj. Ustvarjenje estetskega predpostavlja soustvarjalno prisotnost tistega, ki bo to delo užival.

Morali bi razumeti, da v boju med pravo umetnostjo in kičem (med resno idejo in potrošniško formulo) slabša materija odriva boljše, ker je slabši material tako zamaskiran, da je lažje razumljiv in na videz bolj zanimiv. Tako npr. škandal postaja privlačnejši od umerjene in solidne teorije, erotika od ljubezni, napeta grozljivka od umetniškega romana. V nenehnem boju med kičem in pravo umetnostjo največkrat izgublja umetnost, od katere pričena Kiččlovek terjati isto kot od sejmarskega trenutka zadovoljstva.

Ustavimo se na primeru razglednic. Ljubkost mačic in psičkov je v nešteti primerih lažna. Zakaj? Toliko let po razvojnem nauku vemo, da so mačke in psi sorodniki velikih in hudih zveri. Svet zveri nam je po eni strani močno tuj, po drugi blizu, če gledamo s stališča dialektične povezanosti. Kičarji pa te živali predstavljajo posladkano (pentlje, barvita ozadja, prijazne poze itn.).

Ali vzemimo kičaste podobe pokrajin. Kičarji radi idealizirajo pokrajino — prelepi sončni zahodi, pičje petje, srnice ob potoku pri večerni paši — romantika čez vse! V resnici pa je narava neizprosna v nenehnem boju za obstanek in prav nič kičasta.

Pred štiristo ali petsto leti so sejemski kričarji privabljali občinstvo s kičastimi gestami in pesmimi, preveč čustvenimi, z vulgarnimi legendami in potomke takratnih čustvenih kmečkih deklet kupujejo ljubezenske posterje in razglednice oboževalcev ali hodijo vreščat na koncerte, jokat v kino itd.

Ko ugotavljamo kič ali nekič, gre zmeraj za nekakšno tehtanje, kaj prevladuje: globina ali banalnost? V čem: v zamisli, obliki? Je mogoče, da je kakšno delo delno kičasto, delno pristno? Očitno je mogoče. Resnična umetnina nedvomno lahko povzroča tudi kičasto mentaliteto: Wagnerja in Chopina je mogoče kičizirati, (Postojnska jama sodi med žrtve kičizacije). Kič je torej razprodaja znižanih idealov po znižanih cenah, na zemlji pa je en sam človeški rod in tudi ena sama umetnost: vsa zadeva človeka na različnih stopnjah v različnih kombinacijah.

Emil Košič

Literatura:

Abraham Moles: Kič — umetnost sreče, L. Giesz: Fenomenologija kiča, Branko Rudolf: Umetnost in družba, Igor Mandič: Šok sadašnjosti, Ivan Focht: Tajna umetnosti, posamezni članki iz Sodobnosti, Obzornika, Naših razgledov, Naše teme, Ideje.

NEKAJ DOLGOV KULTURI

● Koncert baročne glasbe v cerkvi sv. Antona na Ravnah, proslava 35-letnice samoupravljanja v Železarni Ravne v športni dvorani in trije večeri kulturnih prireditev v šotoru v Kotljah so dokaz, da se kultura na Ravnah ne da omrtviti, četudi se ne more dogajati v Titovem domu. Je pa ta dom (nekoč nov, večji in funkcionalnejši) gotovo prvi dolg kraja kulturi.

● Pročelje študijske knjižnice in Likovnega salona je naslednji dolg. Vreme opravi svoje, zato zunanja podoba gradu ni več v skladu z notranjo. Sami sebi in številnim gostom iz drugih krajev smo dolžni vsaj oplesk.

● Tretji dolg je nerazčiščeni odnos do tistega dela sodobnega kiparstva, ki ga v ravenski občini predstavljajo skulpture For-

me vive. Ne ve se prav, čigave so in kdo jih naj vzdržuje. Nihče še ni izdal brošure, ki bi domačinom in turistom v besedi in sliki predstavila in razložila, kaj katera predstavlja. V dosedanjih katalogih o Formi vivi je gotovo marsikaj uporabnega in strokovnjakov za te reči tudi ne manjka. Cincasto postavljanje že lani izdelanih skulptur pa ob vsem

povedanem kaže, da nam vsa stvar ni pri srcu, še več, da je nekako vsiljena. Ker Forma viva ni poceni, kulturi pa pride vsak dinar prav, bo najbrž dobro, da nekoč le rečemo bobu bob.

Skrbnjša inventura bi gotovo pokazala še več podobnih dolgov, a jih nima smisla kopičiti preveč naenkrat.

Marjan Kolar

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV RAVNE

IZLET V PODJUNO IN ROŽ

Društvo upokojencev Ravne je 19. septembra 1985 izvedlo z enim avtobusom svoj predzadnji letošnji izlet, in sicer v Podjuno in Rož. Udeležilo se ga je 50 upokojencev.

Pot nas je vodila prek Pliberka in Velikovca na Visoko Ojstrico, h gradu na 175 metrov visokem hribu. V gradu je paše za oči na pretek: obrambni zid, štirinajst vrat, od katerih so bila vsaka posebna past za sovražnika. Teh pa ni bilo malo: prepiri v deželi, krvavi spopadi zavoljo lastnine, zemlje, tlačanski srd zoper fevdalno gospodo — vsega je bilo na pretek. Pa verske vojne: protestanti zoper katoličane in narobe. Še tole: grajska cerkev je pri dvanajstih vratih — na samem, na kamniti polici — v njej so pokopani Khevenhüllerji. Na enem grajskih dvorišč je vodnjak, iz antičnih kvadrov napravljen. In na drugem kraju napis opozarja, da je bilo tod nekoč svetišče ilirsko — keltskega božanstva Belinusa.

O ja, na Visoko Ojstrico je treba iti. Kar tako turistično in zaradi razumevanja Koroške.

Od tu smo nadaljevali naše nepotovanje prek Šentvida na Gosposvetno polje.

Najprej smo se ustavili pri vojvodskem stolu. Ta še danes stoji na planem. Pravzaprav gre za dva stola v enem ali za dvo-sedežno sedalo. Na vzhod obrnjeni sedež je bil imenitnejši, vojvodi namenjen, zahodni nekoliko manj: sprva za »sodnika dežele« koseza, kasneje pa za goriškega grofa. Medtem ko je knežji kamen povezan z razglasitvijo tudi domačih slovanskih in slovenskih knezov, je vojvodski stol simbol fevdalne oblasti, podeljevanja fevdov.

Od tu smo se napotili h Gospe Sveti. Cerkev z dvema zvonikoma stoji na spodnjem Gosposvetnem polju. Sodi med najznamenitejše kulturne in zgodovinske spomenike Koroške. Prvotna stavba, ki jo je okoli leta 750 dal postaviti škof Modest, ni več ohranjena. Sedanj cerkev so sezidali v 15. stoletju, zaradi turških vdorov pa so jo spremenili v taborsko cerkev. Po požaru l. 1669 so vse tri ladje spravili pod eno streho, oba obrambna stolpa sta dobila baročna nastavka. Na zunanji strani cerkve je več reliefov in napisov. Pozornost zbujata zlasti relief rimske poštnice kočije na južni strani. V notranjščini so znamenite freske iz l. 1490 ter prižnice. Modestov grob je nadaljnja znamenitost. Druge redkosti: v zvoniku na severni

strani je 6608 kg težak zvon iz 17. stoletja, to je največji zvon na Koroškem.

Nato smo se odpeljali skozi Celovec, mimo Beljaka (v bližini Šentruperta blizu Beljaka je pokopana mati dr. Franceta Prešerna), ob Osojskem jezeru do Osoj. Ogleдали smo si zelo lepo samostansko cerkev, v kateri so poleti koncerti. Na severni strani cerkvenega zidu je vgrajen rimski reliefni kamen, na katerem je videti konja brez jezdeca. V samostanu se je namreč zaradi uboja škofa Stanislava leta 1079 pokoril poljski kralj Boleslav II., ki ga je lepo opisal Anton Aškerc v Mutcu Osojskem. Pred avtobusom je deklamirala Tončka Wlodyga. Od tu smo se odpeljali mimo Baškega jezera v Rožek. Tu se še vidijo razvaline gradu. V Rožeku je naravni park, kjer se prosto sprehajajo jeleni in druge živali. V bližini je kraj Loče, kjer je pokopan učitelj Eicholzer, ki je mnogo opisoval življenje našega Prežihovega Vrance. Na pokopališču v Ločah je spomenik Mikulovi družini iz Dobja. Pesem Rož — Podjuna — Zila je spisal dr. Mikula.

Od tu smo se peljali skozi Šentjakob, Bistrico, Šentjanž in Žihpolje v Borovlje. Ustavili smo se na tamkajšnjem pokopališču, kjer je Zveza koroških partizanov leta 1971 postavila lep spomenik padlim partizanom. Napis je slovenski in nemški. Tu je pokopan tudi Ravenčan Stefan Trbovšek. Tik pred osvoboditvijo so ga esesovci ubili, čeprav je bil parlamentarec. Udeleženci so na grobu prižgali sveče ter zapeli pesem »Počiva jezero v tihoiti«.

Nato smo se odpeljali v najvišjo slovensko vas na avstrijskem Koroškem — Sele Fara, ki leži ob vznožju Košute. Vas je nastala že v 11. stoletju. Gotska cerkev iz 16. stoletja je leta 1964 dobila sosedo, cerkev z moderno arhitekturo. Na vratih stare cerkve sta spominski plošči žrtvam nacističnega terorja, obglavljenih na Dunaju 29. aprila 1943.

Pot smo nadaljevali proti državni meji. Zadovoljni z vsem, kar smo ta dan videli in doživeli v zelo lepem vremenu, smo se v večernih urah vrnili domov.

V. REPUBLIŠKO SREČANJE UPOKOJENCEV GOBARJEV

Zveza društev upokojencev Slovenije in organizator DU Ljutomer sta 28. septembra 1985 izvedla na Slamniku pri Ljutomeru V. srečanje upokojencev Slo-

Sobni vrtički

venije v nabiranju gob. Udeležilo se ga je 46 tričlanskih ekip iz vse Slovenije. Tekmovalci so morali v dobri uri nabrati čimveč užitnih gob, upoštevali pa so samo eno najlepšo oziroma najtežjo gobo vsakega tekmovalca.

Ekipo DU Ravne so sestavljali: Peter Štehar, Stanko Smodiš

in Jože Prepotnik, vodil pa jo je odbornik društva Jože Sotošek. Zasedli so 19. mesto. Najuspešnejši so bili tekmovalci DU Murska Sobota z 290, pred DU Celje z 230 in DU Maribor z 210 točkami.

Ervin Wlodyga

Rekreacija in šport

REKREACIJA V VALJARNI

10. in 12. 9. smo v tozdu izvedli posamezno in ekipno prvenstvo v streljanju z zračno puško. Sodelovalo je 25 delavcev. Rezultati:

Ženske: 1. Sonja Roženičnik (PD + SP) 99 krogov, 2. Mirjana Bavčec (PD + SP) 69, 3. Danica Režonja 42.

Moški: 1. Albin Kapel (adj. + žar.) 155, 2. Drago Kotnik (adj. + žar.) 150, 3. Branko Golob (PD + SP) 140.

Ekipa: 1. Adj. + žar. 423, 2. delavnica 402, 3. PD + SP 374, 4. čist. + bluming 367.

13. 9. smo izvedli prvenstvo v odbojki. Sodelovalo je 25 delavcev. Zmagala je delavnica pred PD + SP, adjustažo + žarilnico in čistilnico + bluming.

5. 10. smo izvedli prvenstvo v malem nogometu. Sodelovalo je 35 sodelavcev. Zmagala je čistilnica + bluming pred adjustažo + žarilnico in PD + SP.

V prvi polovico oktobra je vodila delavnica (37) pred PD + SP (27), adjustažo in žarilnico (17) ter čistilnico in blumingom.

Tom Šater

GALA NOGOMETNA PRIREDITEV

Po naslovu sodeč naj bi igrali nogomet naši zvezdniki državnega merila, igrali pa so zaposleni v tozdu TRO, in sicer neporočeni proti poročenim. Gala je bila zamisel in organizacija, posebno pa propaganda in zanimanje gledalcev. Obisk je bil proti pričakovanju izredno velik, saj res malokdaj vidimo toliko navijačev na tekmi NK Korotan.

Verjetno je marsikoga poleg nogometne tekme privabilo še lepo sončno vreme, dober pasulj in vrček piva. Razpoloženje sta še popestrila prijetna glasba in komentarji napovedovalca. Posebne pohvale pa gredo naši kuharici Mojci za izvrsten pasulj in Leonu ter Petru za postrežbo obeh taborov.

Nogometna tekma je bila kvalitetna, videli smo lepe akcije obeh strani, nekaj lepih strelav in dobrih posredovanj vratarjev. Važno je tudi, da je bila tekma »fer«, brez kakršnekoli poškodbe, borbena, zmagovalec pa ni bil znan do zadnje minute.

Zmagala je mlada zagnanost nad starejšimi malo bolj počasnimi, vendar zato bolj domiselnimi igralci z minimalnim rezultatom z 2 : 1. Strelci: Vidmajer in Štehar, za neporočene ter Petrič za poročene. Po končani tekmi pa so se igralci in gledalci preizkusili tudi v streljanju najstrožjih kazni — devetmetrovk. Po dveh urah streljanja je bil zmagovalec komaj 16-letni igralec Korotana Krmek s 17 zaporednimi zadetki, za kar je prejel lep pokal.

Ob koncu srečanja pa smo si vsi zadali skupno nalogo, da se čez eno leto ponovno dobimo.

Adolf Čepelnik

REKREACIJA V TOZD STROJI IN DELI

Nogomet

Tozda SiD in Kovačnica sta odigrala prijateljsko tekmo v malem nogometu v Parku telesne kulture. V izredno zanimivem srečanju je zmagala ekipa tozda SiD z rezultatom 6 : 3. Ekipa Kovačnice je izkoristila pri-

Kegljaška ekipa tozda Stroji in deli

ložnost za uigravanje ekipe za nastop na kovaških igrah sozda. Za ekipo tozda SiD so nastopali: Večko, Vavče, Šimenc, Pušnik, Franc, Iršič, Kotnik, Rotovnik in Mlinar.

Kegljanje

27. 9. 1985 so v SiD organizirali povratno že tradicionalno tekmovanje s predstavniki iz tozda TIO Metalna. Srečanje so izvedli na novem kegljišču na DTK. Kegljali so na 100 lučajev, ekipa pa je štela 12 tekmovalcev. Ekipno je zmagal tozda SiD z 250 več podrtimi keglji, kar dokazuje dobro pripravljenost ekipe za nastope v občinski ligi.

Prvi trije so bili: 1. Leopold Kadiš, SiD, 434, 2. Darko Zver, TIO, 408, 3. Stefan Večko, SiD, 407.

Ekipo tozda SiD so sestavljali: Tasič, Kasnik, Bajec, Trebovc, Mlakar, Kadiš, Lačen, Večko, Zamernik, Ferik, Sovič, Mežnar, Franc in Iršič.

Blaž Mlakar, rekreator

ŠPORTNO-REKREATIVNA DEJAVNOST V TOZD ETS OD JANUARJA DO NOVEMBRA 1985

Na podlagi plana športno-rekreativne dejavnosti, ki ga je izdelala naša komisija za šport in rekreacijo pri OOS, in dejavnosti v železarni, kraju, občini ter v okviru Slovenskih železarn, lahko zaključimo, da smo imeli dokaj pestro in razgibano športno-rekreativno dejavnost.

1. V tozdu ETS smo priredili prvenstvo za posameznike v sankanju, smučarskih tekih, veleslalomu, kegljanju, šahu, plavanju in streljanju s skupnim številom udeležencev 82 ali 37 % zaposlenih.

2. Ekipna prvenstva našega tozda so potekala v naslednjih panogah: sankanju, smučarskih tekih, veleslalomu, košarki, namiznem tenisu, odbojki, nogometu, kegljanju, streljanju in plavanju. Sodelovalo je 49 ekip s skupnim številom 199 udeležencev.

Do sedaj je vsaj enkrat sodelovalo 112 sodelavcev ETS ali 51 %.

Ekipni vrstni red prvenstva tozda:

	točk
1. el. del. valjarne	860
2. šibki tok	720
3. el. del. kovačnice	600
4. el. del. jeklarne	580
5. vodstvo + montaža	530
6. el. del. mehanične	450

Pri posameznikih so bili po kategorijah najboljši:

Sodelavke: 1. Zdenka Štruc, 2. Zofiga Rapuc, 3. Marica Plohl, Zdenka Miklavc.

Sodelavci nad 40 let: 1. Alojz Mager, 2. Anton Bertalančič, 3. Alfonz Polajner.

Sodelavci 30—40 let: 1. Branko Krautberger, 2. Hinko Polajner, 3. Karel Štruc.

Sodelavci do 30 let: 1. Anton Krenjan, 2. Niko Uršej, 3. Vito Petrič.

Z udeležbo smo lahko zadovoljni, želimo pa si, da bi drugo leto pridobili še ostale sodelavce in sodelavke, ki so do danes stali ob strani.

Organizator rekreacije
Adi Peter

TENIS

Teniški klub Ravne je 12. in 13. oktobra pripravil v počastitev krajevnega praznika odprto prvenstvo Raven v tenisu. Med 32 tekmovalci je zmagal domačin Andrej Stefanovič, pred Marjanom Pušnikom iz Dravograda, tretji je bil Mežičan Nino Veršnik, četrti pa Ravenčan Miran Stefanovič. Prvenstvo bo odslej tradicionalno, saj dobiva teniška igra na Ravnah vse več privrženecv, zlasti med rekreativci.

NAMIZNI TENIS

V Ljubljani je bil prvi pozivni selekcijski turnir najboljših igralcev in igralak namiznega tenisa. Na zelo dobra mesta so se uvrstili tudi Ravenčani. Tanja Pandev je osvojila v prvi kakovostni skupini 5. mesto. Med drugimi je premagala tudi kasnejšo zmagovalko Hrastničanko Andrejo

Ojsteršek. Med fanti se je izkazal Darko Jamšek, ki je premagal nekatere starejše in veliko bolj izkušene igralce ter se uvrstil na 6. mesto. Tako Jamšek kot Pandevova sta se uvrstila na zvezna pozivna turnirja. Samo Bezjak in Marko Špegel sta v drugi skupini osvojila 7. oz. 10. mesto. V tretji kakovostni skupini se je Emil Sirovina uvrstil na dobro 2. mesto.

Na Ravnah je bilo regijsko prvenstvo za mladince in mladinke. Od mladih fužinarjev igralcev je bil v prvi skupini Andrej Godec 3., v drugi pa Drago Martinovič 2., Uroš Lesjak 3. Med dekletki so Ravenčanke igrale v prvi skupini. Blanka Kovačec je bila 2., Andreja Placet 3. in Elen Belaj 5.

Na Jesenicah in v Murski Soboti sta bila 5. oktobra prva selekcijska turnirja za pionirke in pionirje v namiznem tenisu. Na Jesenicah so se igralke uvrstile takole: v prvi, najkvalitetnejši skupini Blanka Kovačec na 5. mesto, v drugi skupini je Andreja Placet zmagala, prav tako tudi Elen Belaj v tretji skupini. To je lep uspeh mladih fužinarjev igralak. V Murski Soboti je bil Drago Martinovič v drugi skupini deveti, Uroš Lesjak pa v tretji skupini četrti.

19. oktobra je štartala tudi II. zvezna namizno-teniška liga, kjer letos prvič nastopajo tudi igralci fužinarja, potem ko so v lanski sezoni postali republiški prvaki. Štart je bil za mlado ravensko ekipo trenerja Roberta Jamška izjemno uspešen. Darko Jamšek, Marko Špegel, Emil Sirovina in Samo Bezjak, ki tvorijo ekipo fužinarja, so uvodni srečanja namreč dobili. S 6 : 3 so zmagali v Pulju in s 5 : 4 na Reki. Konec oktobra so odigrali še prvenstveno srečanje z Ilirijo v Ljubljani, prvič pa bodo nastopili doma čez dober teden (24. 11.) v tekmi v Kreko.

SMUČARSKI SKOKI

V občini Ravne premoremo že dve plastični skakalnici, saj so prizadevni smučarski delavci poleg 30-metrške skakalnice v Dobji vasi zgradili pretežno s prostovoljnimi delom še eno manjšo 12-metrsko skakalnico iz umetne snovi. Objekt so odprli 6. oktobra in ob tej priliki pripravili tudi zanimivo tekmo. Nastopilo je blizu 90 skakalcev iz cele Slovenije in iz Zahomca iz sosednje Avstrije. Mladi fužinarjevi skakalci so dosegli naslednje uvrstitve: med pionirji C je na 12-metrski skakalnici zmagal Andrej Zagernik, drugi je bil Aljoša Krivo-

grad. Na 30-metrski skakalnici je v močni konkurenci med pionirji A zmagal Kristijan Švab pred Erikom Pečnikom, medtem ko je bil Marko Orter med člani tretji. Švab je bil prvi, Pečnik pa drugi v točkovanju za regijski pokal med pionirji A, medtem ko je bil Andrej Zagernik med pionirji B v istem tekmovanju tretji.

Mladi fužinarjevi skakalci so oktobra nastopali na številnih tekmovanjih po Sloveniji in dosegli lepe uvrstitve. Omenimo le nekatere, na republiškem ekipnem prvenstvu v Trzinu so v postavi Zagernik, Krivograd in Pajenk osvojili 5. mesto med cicibani. Tudi v Pesjem pri T. Velenju je bilo 12. oktobra moštveno prvenstvo. Naslov republiškega prvaka v kategoriji ml. pionirji so osvojili fužinarjevi skakalci v postavi Jože Zagernik, Kristijan Švab, Erich Pečnik in Andrej Zagernik. Slednji najmlajši v ekipi je bil junak tekmovanja, saj je skočil najdlje — 25,5 m. Skupno je nastopilo 12 ekip. Dan prej je bilo na isti skakalnici republiško prvenstvo za starejše pionirje, kjer pa so se Ravenčani uvrstili slabše, na 5. mesto med 11 ekipami.

Mladi skakalci fužinarja so se udeleževali tudi tekmovanj za regijski pokal, kjer so se praviloma uvrščali na najvišja mesta. Zaključna tekma za pokal štajersko-koroške regije je bila v Mislinji 20. oktobra. V skupnem seštevku je regijski pokal med najmlajšimi osvojil Andrej Zagernik, Aljoša Krivograd je bil 2., Ivi Polanc pa 4.

KEGLJANJE

S finalnimi nastopi po dvajset najboljših kegljavcev in kegljavk se je 6. oktobra na Ravnah končalo posamezno prvenstvo koroške regije. Med moškimi je zmagal Mlakar pred Belajem in Podojsterškom (vsi fužinar), četrti je bil Banko (Korotan), peti Š. Penšek (Slovenj Gradec) itd. Med ženskami je bila najboljša Ermenčeva iz Slovenj Gradca pred Prinčičevo iz fužinarja ter Kordeževa (Samorastnik), četrti Ciglerjeva, peta Spanževova itd. Med mladinci je zmagal Laznik, med mladinkami pa Grabnerjeva, oba iz fužinarja Ravne.

Prvi krog republiškega prvenstva za moške posamezno je bil na kegljišču v DTK na Ravnah 12. in 13. oktobra. Zbrali so se najboljši iz cele Slovenije razen Mira Steržaja, zmagal pa je Ljubljčančan Juvančič. Nastopila sta tudi kegljavca fužinarja Mlakar in Belaj, ki pa se nista uspela prebiti med najboljših 24, kar bi jima princ-

Po končani tekmi so bili vsi zadovoljni

slo še en finalni nastop. Na republičkem prvenstvu v Celju sta se Medika Princič in Majda Ermenc uvrstili v finale.

Moška ekipa Fužinarja je 26. oktobra uspešno nastopila na turnirju v Šoštanj. Med šestimi ekipami so zmagali Celjani, drugi so bili Ravenčani, tretji pa domačini Šoštanj.

20. oktobra je bilo na Ravnah občinsko prvenstvo v dvojicah. Med registriranimi tekmovalci sta prepričljivo zmagala Podojsteršek in Mlakar, med tekmovalkami pa Lesnikova in Merkačeva. Med neregistriranimi je bila med moškimi najboljša dvojica Kotnik — Krajnc (DU Ravne), pri ženskah pa Štehanik — Jevšnikar iz železarne.

ATLETIKA

Na letošnjem zadnjem maratonu »Treh src«, ki je bil v Kranju, je uspešno nastopilo tudi nekaj tekačev — rekreativcev iz ravenske železarne. Alojz Gologranc je v maratonu na 21 km v kategoriji nad 50 let zmagal, v velikem maratonu na 42 km pa sta bila v kategoriji od 30—35 let Repotočnik 4. in Tahiri 6. Sočasno je nastop štela tudi za republiško prvenstvo, tako da sta se uvrstila Repotočnik na 15., Tahiri pa na 18. mesto.

NOGOMET

Nogometiški Fužinarja, ki nastopajo v območni slovenski ligi — vzvod, se v preteklih štirih kolih niso izkazali. Po minimalni zmagi doma nad Partizanom iz Slovenj Gradca so sledili trije porazi in šele nato tesna zmaga v koroškem derbiju z Ojstrico na domačem igrišču. Očitno je, da ekipi manjka kakovosten vratar, pa tudi telesna pripravljenost nekaterih igralcev še ni najboljša. Ekipi so se priključili Juraja in Cesar, ki sta se vrnila od vojakov, ter Klančnik, ki je prišel iz Maribora. Rezultati: Dravinja — Fužinar 2 : 1, Fužinar — Šmartno 0 : 4, Steklar — Fužinar 4 : 3 in Fužinar — Ojstrica 3 : 2. Od treh koroških ekip je najbolje uvrščen slovenjegraški Partizan, ki je po 8. kolu drugi z 11 točkami, Fužinar in Ojstrica pa sta pri dnu razpredelnice s po 6 točkami.

Mladinci Fužinarja tudi letos nastopajo v enotni republiški ligi, vendar imajo manj uspeha kot v preteklem prvenstvu. Doslej so v sedmih kolih le dvakrat zmagali, in to doma proti Slovanu iz Ljubljane in Vozilom iz Nove Gorice. Rezultati — 4. kolo: Fužinar — Ilirija preloženo, 5. kolo: Svoboda — Fužinar 2 : 1, 6. kolo: Fužinar — Vozila 3 : 0, 7. kolo: Ljubljana — Fužinar 4 : 1.

ROKOMET

Jesenski del prvenstva v rokometnih ligah je že pri kraju. Rokometiške Fužinarja so bile v prvih kolih dokaj uspešne, kajti v gosteh so iztržile točko z Burjo v Škofijah, bilo je 20 : 20, doma pa nato v 3. kolu premagale Ptujsko Dravo s 15 : 14. Kasneje so sledili porazi doma z Brankom 13 : 17 in Iskro iz Sentjerneja 14 : 24, v gosteh pa v Izoli s Ferrotehno 28 : 30 in v Železnikih z Alplesom 19 : 20. Šele v 7. kolu so igralke Fužinarja, ki očitno premalo trenirajo — vsaj nekatere, ki naj bi bile nosilke igre — dosegle zmago proti ekipi Itasa iz Kočevja z 19 : 16. Do konca jesenskega dela prvenstva so odigrale še tekmi v gosteh z Mlinotestom v Ajdovščini in VETO v Ljubljani ter doma z Novim Mestom (rezultate bomo objavili prihodnjik).

Z dobrimi igrami v letošnjem prvenstvu druge republiške lige —

vzhod so najavili svojo kandidaturo za naslov prvaka tudi Fužinarjevi rokometaši. Po pričakovanem porazu v Bakovcih v 2. kolu so Ravenčani kasneje nanizali same zmage (nimamo še rezultata tekme zadnjega kola v Celju). Doma premagali Šempeter z 32 : 22, Krog 27 : 18, Ormož z 31 : 24 in Radgono s 36 : 13, v gosteh pa najprej iztržili točko v Veliki Nedelji, 23 : 23 je bilo, nato pa zmagali proti Dravi v Ptuj s 33 : 21. Trener Šrot ima sedaj na voljo precejšnje število kakovostnih igralcev. Ob vratarju Mavriču, pa Mrdavšiču, Goranu Habru, Hrastniku in ostalih iz prve postave, igra konstantno dobro tudi Logar, svoje sposobnosti pa so že pokazali tudi mladi — Roman Haber, Magdič, Nabernik in Korbar.

ODBOJKA

Odbojkarji Fužinarja so tik pred začetkom prvenstva sodelovali na tradicionalnem turnirju za Jakominov memorial v Izoli, kjer so osvojili med šestimi ekipami 3. mesto. Po presenetljivem porazu s Salonitom iz Anrovega z 1 : 2 so nato premagali v svoji skupini Val iz Gorice in Sarajevski Željezničar z 2 : 0, kasneje pa v boju za 3. mesto še mlado ekipo Stavbarja iz Maribora s 3 : 0. Na turnirju so zmagali odbojkarji Salonita.

Sicer pa so ravenski odbojkarji v letošnje prvenstvo II. zvezne lige štartali slabše od pričakovanj. V prvih štirih kolih so si priigrali le eno zmago, doma so premagali novince v ligi — Zadar s 3 : 0. Ostali rezultati: Pionir — Fužinar 3 : 1, Pakrac — Fužinar 3 : 1 in Fužinar — Metalac 1 : 3. V naslednjih dveh kolih so odigrali še tekmi v Ljublinju in v Slavonskem Brodu z Radničkim.

Dekleta Fužinarja, ki prav tako nastopajo v drugoligaški konkurenci, so doslej dvakrat zmagale in doživele

Pogled z Vršiča

poraz v Modriči. Rezultati prvih štirih kol: Ferijalac / Hemija — Fužinar 3 : 0, Fužinar — Dubrovnik 3 : 0 in Koper Cimos — Fužinar 0 : 3. V drugem kolu so bile Ravenčanke proste. V naslednjem petem in šestem kolu so gostile ekipo Bleda, čez teden dni pa so nastopile še v Novi Gorici.

Druga Fužinarjeva ženska ekipa tudi letos tekmuje v enotni slovenski ligi, rezultati znatno pomlajene ekipe pa v prvih štirih kolih niso preveč vzpodbudni. Kaže, da se bodo dekleta podobno kot v preteklem prvenstvu borila proti izpadu iz republiške lige. V prvem kolu so sicer dosegle zmago proti Rogozi s 3 : 0, nato pa bile poražene na gostovanjih v Ljubljani s Partizanom Vič in v Misljini. Obe srečanja so Ravenčanke izgubile z 0 : 3, le doma so odvezle niz igralkam Palome Branika, bilo je 1 : 3.

Ivo Mlakar

NA ŠKRLATICI

Začetek je bil v Vratih pri Aljaževem domu na nadmorski višini 1015 m. Pot do njega vodi iz Mojstrane po lepi alpski in ledeniški dolini Bistrice. Narava je tam še vedno neokrnjena, reka Bistrica pa je zelenomodra in se izliva pri Mojstrani v Savo Dolinko. Kdor je hotel, si je lahko med potjo ogledal tudi slap Peričnik.

Od Aljaževega doma nas je pot vodila proti jugozapadu prek Sovatne, ki se dvigne približno na 2100 m do Pogačnikovega doma na Križkih podih (2052 m). Steza se strmo dviga, vendar jo poprečen planinec brez večjih naporov premaga. Izredno lep je bil pogled na mogočno Severno triglavsko steno, ki nas je spremljala na levi strani od Aljaževega doma do Sovatne. Posebno lepo je bilo, ko je zahajalo sonce. Mogočno nad nami se je dvigal triglavi vrh naše najvišje gore, še ves ožarjen v večernem soncu, spodaj pa je že bil mrak, ki je mogočne stene delal še bolj zstrašujoče lepe. Enkratno doživetje, ki bo ostalo vedno v spominu, ki tudi omahljivca pritegne, da se ponovno vrača in občuduje nepopisno lepoto, ki jo v večernih urah doživi na tej poti. Pohvaliti je treba planinskega vodnika, ki je predlagal to pot

v večernih urah. Takrat so doživetja najlepša.

Končno smo v planinskem domu. Začne se boj za prenočišče v prenapolnjeni koči. Pojesti je treba nekaj toplega, saj bo jutri zelo naporen dan. Nove težave; vse mize so zasedene. No, vendar tudi takšni problemčki ne vzamejo dobre volje zvestemu obiskovalcu gora. Sami takšni pa so bili v naši skupinici.

Jutro je bilo prelepo, tako, kot smo si želeli. Brez posebnih naporov smo prispeli pod ostenje mogočne Škrlaticice. Južinali smo pri naravnem bivaku in se zaskrbljivo ozirali proti vrhu gore, ki je še v prejšnjem stoletju veljala za nepremagljivo. 2740 m visoka Škrlatica je druga najvišja slovenska gora. Leta 1880 so nanjo zlezli Andrej Komac, Matija Kravanja, oba Trentarja, pa Kughy. Res ni tako kraljevska kot Triglav, vendar pa je svojstvena, neponovljiva. Ima zato žensko ime? Kdo bi vedel. Nekateri pravijo, ime ima zaradi škrlatne barve, v katero je odeda ob sončnem zahodu. Takrat je enkratna, ni pa samo škrlatna, ampak je žensko vabljava, vsa elegantna, izžareva up in radost.

Odložili smo nahrbtnike ob velikem kamnu, ki je v stiski naravni bivak, ter se začeli vzpenjati. Pot se v začetku rahlo dvi-

ga po melišču. Mimogrede smo v skalah, ki pa so gladke in strme. Mnogo železja je zabitega v ostenje, pa vendar je pot tehnično izredno zahtevna. Potrebna je previdnost in skrbno odmerjeni koraki. Tudi dobra vzdržljivost ni odveč. Ko je premagan najtežji del, gladke skale, zaradi katerih je Škrlatica tako dolgo veljala za nepremagljivo, je bila pred nami še lahkotnejša steza po grebenu. Vse je bilo poplačano na vrhu.

Na severozapadu se vsiljivo ponuja vitki in elegantni 2501 m visoki Stenar, za njim se bohoti car vseh Julijcev Triglav, ki je bil prejšnji večer tako veličasten v zahajajočih sončnih žarkih. Zapadno sta bližnja sosedna grobo lep Prisojnik (2547 m) in 2601 m visoki Razor z značilno škrlatno glavo. Čisto blizu, tik pod nami, je bil najnižji sosed, ki je po obliki svojstven, špicast, odtod tudi njegovo ime Špic (2473 m). Z Dovškim križem (2531) je zaključena veriga okrog Škrlaticice; veriga gora, ki so tako različne med seboj, pa vendar zelo podobne v svoji lepoti, ki je svojstvena le Julijcem.

Lep sončen dan je bil, zato so se gore kopale v zlatih žarkih. Pot navzdol proti Vratom je bila za utrujene noge zelo neprijetna, saj se strmo spušča po meliščih in kamenju. Kljub temu pa je med izletniki ostalo izredno razpoloženje, in tudi naporna hoja v dolino ni pokvarila enkratnega doživetja, ki so ga imeli naši vrli gorniki pri vzponu na spodrečno Škrlatico.

Jože Žunec

ISKRE

Neškodljivih zablod ni.

Schopenhauer

***

Uporabljal navadne besede in povej nenavadne reči.

Schopenhauer

***

Pazite na drobiž, zlatniki se pazijo sami.

Chesterfield

***

Dobrim škodi, ki slabim odpušča.

Seneka

DRAGAN TODIĆ

Dragi Dragan!

Vest o tvoji nesreči nas je vse presenetila, tako da prvi hip nisimo mogli verjeti. Dokončnost smrti je vedno nedvomljiva, čeprav zanjo vsi vemo; to poudari smrt v prometni nesreči, še posebej pa, če gre za mladega človeka. Čeprav nisi bil dolgo med nami kot sodelavec, nas je vse prizadelo. Veliko raje bi bil spoznal tvojo družino, zlasti očeta, mater in brate ob drugi priliki, kot je bila ta. Med nas si prišel pred nepolnimi tremi meseci, da zase najdeš delo in možnost uresničenja svojih načrtov. Čeprav nisi dobil zaposlitve v svojem poklicu, si delo opravljal vestno s pregovorno pridnostjo ljudi iz tvoje ožje domovine.

Nadrejeni na tvoje delo niso imeli pripomb, temveč le pohvale.

Zaradi tega besede nikoli ne morejo opisati vsega, zaobjeti življenja in dela. Življenje govori samo zase brez besed, le z dejanji. Žal je tvoje ugasnilo v svoji pomladi, na prvih korakih k svojemu uresničevanju.

Dragan, naj se poslovim od tebe, našega tovariša in prijatelja. Pri tem izrekam globoko sožalje tvojim — očetu, materi, bratom in drugim sorodnikom v imenu osnovne organizacije sindikata tozda Valjarna in v svojem imenu.

Slava ti!

Milan Božinovski

VINKO VIVOD

Za Vinkom nam ostaja osamljenost, polna spominov.

Rodil se je pred 51 leti na Gorškem vrhu pri Dravogradu. Tr-

do življenje na borni kmetiji mu ni pustilo doživljati pravega otroštva. Z bratom in sestrama se je že kot otrok navadil zgodnjega

vstajanja, trdega dela in velike skromnosti.

Leta 1957 se je zaposlil v Železarni Ravne. Delo je dobil v proizvodno zahtevnem obratu mehanične, v sedanjem tozdu Stroji in deli. Z veliko vnmemo in natančnostjo je obdeloval izdelke milijonskih vrednosti. Nikoli ni odklonil nobenega dela, naredil je vse, kar je bilo treba. Svoj stroj je varoval, da ga je bilo treba zelo malo popravljati, okolica njegovega delovnega mesta je bila vsem za zgled. Med njegovimi izdelki ni bilo izmečka.

PLAN KADROV ZA LETO 1986

Plan kadrov za leto 1986 bo izdelan na osnovi načrtovanega obsega in asortimenta proizvodnje oziroma dejavnosti ter načrtovane produktivnosti in bo ob nekaterih drugih kazalcih uspešnosti gospodarjenja upošteval še predvidene organizacijske spremembe, odhode in prihode iz JLA, upokojitve, prihod štipendistov, nove zaposlitve, prerazporeditev delavcev in seveda razpoložljivi kadrovski vir za pridobitev novih delavcev, ki zadnja leta postaja vse pomembnejši omejitveni dejavnik.

Osnova za izdelavo plana kadrov za naslednje leto bo doseženo število zaposlenih v letu 1985, ki ga bomo korigirali z izračunom potrebnega števila kadrov po kompleksni metodologiji planiranja kadrov.

Kadrovska gibanja bomo izvajali skladno z naslednjo politiko:

1. Nova zaposlitev je mogoča, ko se ugotovi, da bo zaposlitev prispevala k povečanju ekonomičnosti, donosnosti in k povečanju produktivnosti ob nespremenjenem asortimentu v tozdu osnovnih dejavnosti, za ostale tozde in delovne skupnosti pa v celotni delovni organizaciji.

Praktično merilo, ki ga bomo upoštevali pri obravnavi zaposlitve, je dosežena produktivnost (kumulativna), primerjana z enakim obdobjem preteklega leta. Če je produktivnost merjena v skupni proizvodnji po stalnih cenah za najmanj 3% večja od primerjanega preteklega letnega obdobja, je nova zaposlitev možna, če so izpolnjeni tudi vsi ostali pogoji. Če je produktivnost nižja, nove zaposlitve niso možne toliko časa, dokler se produktivnost ne poveča.

Za tozde osnovne dejavnosti se upošteva dosežena produktivnost v tem tozdu, za ostale tozde in delovne skupnosti pa poprečje DO. Izjeme od tega morajo biti posebej utemeljene in bodo nastopale predvsem pri novi proizvodnji in posebnih zahtevnih strokovnih delih.

2. Do povečanja števila zaposlenih oziroma nadomestitve delavcev, ki so predtem prenehali z delom, lahko pride samo v primeru, ko se prej v tozdu preveri, ali se lahko potreba pokrije brez oglasa s prerazporeditvijo delavcev znotraj tozda oz. iz drugih tozdvov ali del. skupnosti. Ko pride do oglasa, pa se nanj prijavi delavec iz tozda, ki išče novega delavca, le-ta ne more biti izbran. Na tak način bomo do-

Bil je iskren tovariš in dober sodelavec, ne le v tovarni, ampak tudi doma. Vedno je rad priskočil na pomoč drugim, pa tudi svoj dom je skrbno dograjeval in urejeval. Bil je vdan in zvest svoji družici, prav tako pa tudi železarni. Še malo, pa bi bil 30-letni jubilat dela. Žal pa nam ga je mnogo prezgodaj vzela neizprosna smrt. Ostal nam bo boleč, toda lep spomin na dobrega tovariša, sodelavca in prijatelja.

V imenu sindikata in sodelavcev tozda Stroji in deli izrekam vsem njegovim iskreno sožalje.

seglj, da bodo odgovorni delavci kadrovali delavce na vsa zahtevnejša dela v tozdu, ne pa jih prepustili slučajnosti iskanja delavcev prek oglasov.

3. Pri nadomeščanju fluktuacije bomo vsako potrebo preučili: v smislu racionalnejše organizacije dela, možnosti prerazporeditve dela med že zaposlene oziroma ukinitve dela. Za dela, kjer imamo načrtovane prihode štipendistov, praviloma do prihodov iz šol fluktuacije ne bomo nadomeščali. Izjeme bomo obravnavali na teamu.

4. Pri zaposlovanju delavcev prek oglasov bomo vztrajali na selektivni izbiri ter dajali prednost delavcem z boljšo izobrazbo ter delavcem, ki so bili zaposleni za določen čas in so pri dosedanjem delu upravičili zaupanje.

5. Na pomembnejša strokovna in vodstvena dela bomo kadrovali le delavce, ki v celoti izpolnjujejo zahtevane pogoje in ki so se z dosedanjim delom dokazali.

6. Vsak novo sprejeti delavec, ki se zaposli na delih, za katera nima ustrezne strokovne izobraz-

be, mora biti obvezno vključen v program usposabljanja, določen za konkretno področje dela.

7. Praviloma števila zaposlenih na tehnično-administrativnih delih ne bomo povečevali.

8. Delo, s katerega gre delavec v pokoj, je treba skladno z zakonsko zahtevo najmanj 3 mesece prej preučiti o možnosti nezasedbe, prerazporeditve dela med že zaposlene oziroma, če ugotovimo, da je delavca treba nadomestiti, da je dovolj časa za izvedbo kadrovanja in vpeljava novega delavca v delo (primo-predaja dela).

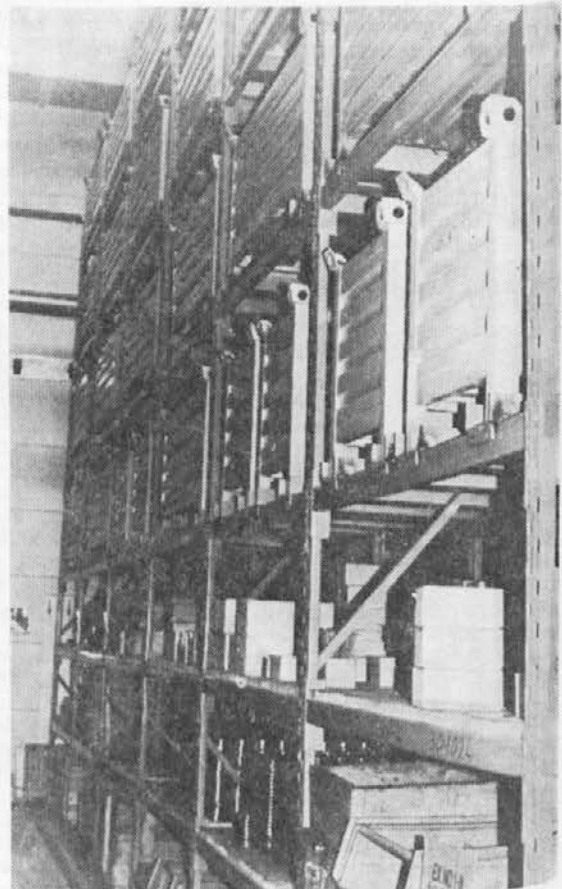
9. Prerazporejanje delavcev se mora planirati in se tudi kontrolirano izvajati ter mora biti odraz potreb dela. Pri vsaki prerazporeditvi mora biti naveden tudi razlog za prerazporeditev. Paziti moramo na zakonitost in dajati prednost delavcem z zmanjšano delovno zmožnostjo.

10. Pri začasnih povečanjih obsega dela se morajo potrebe pokriti s prerazporeditvijo delavcev iz drugih tozdvov.

11. Zaposlovanje novih delavcev je možno, če jim lahko nudimo osnovne pogoje za življenje, določene s SaS o zagotavljanju minimalnih življenjskih pogojev.

12. Kader za razvoj novih izdelkov, strojev in naprav je v železarni deficitaren. Zato bomo ugotovili strukturo potrebnih kadrov za vrsto in nivo konstruktorskega dela ter na tej podlagi določili politiko zaposlovanja za prihodnje leto in tudi za daljše obdobje.

V letu 1986 načrtujemo 506 odhodov delavcev ob predpostavki, da bo izbežna fluktuacija ostala na ravni zadnjih let (154 odhodov v JLA, 143 upokojitve ter 209 izbežne fluktuacije). Iz JLA pride 125 delavcev, iz šol 133 naših štipendistov, tako da bi za nadomestitve morali zaposliti še 248 delavcev iz drugih virov brez

Red v skladišču

upoštevanja povečanja števila zaposlenih. Zaradi omejenega kadrovskega vira na koroškem območju bomo še vedno morali zaposlovati z drugih območij ob vseh sedaj znanih problemih. Zato menimo, da bi kader za nadomestitev in razširitve morali pridobivati predvsem iz bližnjih virov.

Deficita kadrov, ki je prisoten v letošnjem letu, ne bo mogoče

odpraviti niti v letu 1986 (strugarji, rezkalci, konstrukterji...). Kader, za katerega že danes vemo, da ga na noben način ne bomo mogli dobiti, je nerealno vključevati v planirano število, saj je izkušnja iz lanskega leta to nedvomno potrdila. Bolj se bomo morali »odpreti« tudi za zaposlovanje žensk na vseh tistih delih, kjer ženske lahko delajo.

Kadrovska služba

Kadrovska gibanja

od 21. 9. do 20. 10. 1985

20. oktobra je bilo v železarni zaposlenih 6293 delavcev, kar je le za 17 več kot mesec poprej.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Bačić Sulejman, avtoklepar — iz JLA; Hercog Bojan, pripravnik — prva zaposlitev; Varšnik Franc, učitelj tel. vzgoje, Polovšek Bogdan, dimnikar, Kos Antun, zidar, Grm Miran, Vuković Franc, NK delavca — vsi iz druge DO.

JEKLOLIVARNA — Novak Danilo, mizar — iz JLA; Primožič Darko, metalurški tehnik, Burjak Rudolf, dipl. inž. metalurgije — premeščena iz DO TSD.

KOVAČNICA — Krejan Ivan, kovač, Trojnar Mladen, kovač — oba iz druge DO; Kocen Peter, gimnazijski maturant — prva zaposlitev.

JEKLOVLEK — Slanič Peter, NK delavec — prva zaposlitev.

ORODJARNA — Obreza Milan, transportni delavec — iz tozda Komerciala.

STROJI IN DELI — Krajnc Rudolf, strugar — s poklicne rehabilitacije; Svetina Alojz, vrtalec — iz tozda Pnevmatični stroji; Brumen Vesna, žerjavovodkinja — iz tozda SGV.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Smonkar Danilo, pripravnik — prva zaposlitev.

VZMETARNA — Pogorevc Rok, NK delavec — ponovna zaposlitev v ŽR; Volker Herman, NK delavec — iz tozda Komerciala.

ENERGIJA — Vravnik Goran, pripravnik — prva zaposlitev; Radoš Bono, klepar, Josipović Stipo, ključavničar — iz druge DO; Ogris Ivan, NK delavec — iz tozda Jeklolivarna.

SGV — Merkač Franjo, pripravnik — iz šole; Krapež Zvonko, ključavničar — iz druge DO; Žiberna Zoran, ključavničar — iz tozda Komerciala.

ARMATURE — Vrečko Aleš, pripravnik — iz šole; Ferik Vid, NK delavec — prva zaposlitev; Volmajer Branko, elektrotehnik, Kolar Karel, NK delavec — iz druge DO.

RPT — Kremljak Zvonko, dipl. inž. strojništva — ponovna zaposlitev v ŽR.

PII — Bricman Jurij, pripravnik — prva zaposlitev.

KOMERCIALA — Mucić Gordana, ekonomistka — pripravnica; Pešičer Stanko, NK delavec — prva zaposlitev; Kalajžič Vlado, NK delavec — prva zaposlitev; Penšek Jože, NK delavec — iz tozda Jeklarna.

DRUŽBENI STANDARD — Navodnik Marija, zdravstveni tehnik — prva zaposlitev.

KSZ — Vrhovnik Ivan, strojni tehnik — prva zaposlitev; Čebulj Danilo, rezkalec — ponovna zaposlitev v ŽR; Horvat Majda, žerjavovodki-

nja — iz tozda Stroji in deli; Zavrtnik Bojan, ključavničar iz DO TSD.

DO TSD — Hudrap Matevž, Sterkuš Dragoslav, Sekavčnik Marija, Josipović Martin, pripravniki — vsi iz šole; Mori Rupert, NK delavec — prva zaposlitev; Plevnik Boris, strojni tehnik — iz JLA; Topić Mile, kovinostrugar, Teržan Izток, avtomehanik — iz druge DO; Jamnik Ivanka, NK delavka — iz tozda Družbeni standard.

KOVINARSTVO — Brglez Franc, Gostenčnik Božidar, Pustoslemšek Janez, Rihter Janez, Prisljan Ivan, vsi pripravniki — iz šole.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Pogač Anton, avtogeni rezalec, Večko Frančiška, čistilka — invalidsko upokojena; Tešić Aleksa, pripravljalec za litje — sporazumno; Barba Miroslava, čistilka — potek delovnega razmerja za določen čas; Janšek Avgust, Pečovnik Jožef, Viljanac Dragoljub, vsi pripravjalci za litje — izključeni; Penšek Jože, topilec — premeščen v Komercialo.

JEKLOLIVARNA — Kotnik Franc, ključavničar, Stern Simon, ročni oblikovalec — starostno upokojena; Leskovec Franc, žerjavovodja — invalidsko upokojen; Meta Ramadan, Dizdarević Huse, brusilca na rafami — izključena; Ogris Ivan, avtogeni rezalec — premeščen v Energijo.

VALJARNA — Todić Dragan, transportni delavec — umrl; Jašarević Sulejman, transportni delavec — izključen.

STROJI IN DELI — Vivod Vinko, strugar — umrl; Pušnik Drago, strugar — odpoved delavca; Horvat Majda — premeščena v DS KSZ.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Strmčnik Ivan, vodja obdelave ind. nožev — invalidsko upokojen.

PNEVMATIČNI STROJI — Svetina Alojz, vrtalec — premeščen v Strojne in dele.

ENERGIJA — Božič Franc, pomožni delavec — invalidsko upokojen.

SGV — Živković Zoran, ključavničar — samovoljno; Brumen Vesna, žerjavovodkinja — premeščena v Strojne in dele.

TRANSPORT — Enci Franc, voznik viličarja — invalidsko upokojen; Smonkar Marijan, pomožni delavec — samovoljno.

ARMATURE — Krautberger Bojan, kontrolor — potek delovnega razmerja za določen čas.

PII — Dobelšek Dušan, tehnični risar; Ačko Vera, gradbeni tehnik — potek delovnega razmerja za določen čas.

KOMERCIALA — Nabernik Avguštin, organizator dela — odpoved

Na štircu. Profesor Akademikus: »Tovariš Maks, apliciram! To transportacijo eksponatov FV do točke eksponiranja je treba še ekstremno eksaktno in inspirativno poudariti dominacijo naših mednarodnih zakonitosti med samoupravno strukturo družbenega realizma v komični limitnosti!«

delavca; Pavličič Maksimiljan, pomožni delavec — izključen; Obreza Milan, transportni delavec — premeščen v Orodjarno; Žiberna Zoran, skladišni delavec — premeščen v SGV; Volker Herman, skladišni delavec — premeščen v TOZD Vzmetarna.

DRUŽBENI STANDARD — Jurčević Olga, frizerka — potek delovnega razmerja za določen čas; Jamnik Ivanka, blagajničarka — premeščena v DO TSD.

DO TSD — Burjak Rudolf, dipl. inž. metalurgije, Primožič Darko, tehnolog — oba premeščena v Jeklolivarno.

Kadrovska služba

Obe znamki sta bili natisnjeni v Zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu, v prodajnih polah po 25.

FLORA

V okviru dolgoročne izdaje priložnostnih poštih znamk Flora je izdala skupnost jugoslovanskih PTT serijo znamk, na katerih so prikazane alge v naslednjih vrednostih:

- 8 din CORALLINA OFFICINALIS
- 10 din DESMARETIA VIRIDIS
- 50 din FUCUS VESICULOSUS
- 70 din PADINA PAVONIA

Izbira motivov in strokovna obdelava je bila prepuščena dr. Budislavu Tatiću, profesorju univerze v Beogradu. Likovno je znamke obdelal Radomir Bojanić. Znamke je natisnila tiskarna Forum v Novem Sadu v tehniki večbarvnega ofseta v prodajnih polah po 25. V prodajo so prišle 20. septembra.

73. KONGRES MEDNARODNEGA STOMATOLOŠKEGA ZDRUŽENJA

Ob tem kongresu je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno poštno znamko za 70 dinarjev. 73. stomatološki kongres je bil v Beogradu od 21. do 28. septembra v organizaciji Zdrženja stomatologov Jugoslavije.

Na znamki je prikazan znak mednarodnega stomatološkega združenja. Likovna rešitev znamke je delo Dimitrije Čudova. Znamko je natisnil Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v prodajnih polah po 25. V prodajo je prišla 21. septembra. f. u.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se prav iskreno zahvaljujem kontroli Industrijskih nožev za darilo. Vsem želim še obilo uspeha pri delu in zdravlju.

Franc Legner

ZAHVALA

Vsem sodelavcem iz špedicije doprema-odprema se pristrčno zahvaljujem za lepa darila ob odhodu v pokoj, ki mi bodo v trajen spomin.

Vsem skupaj želim obilo zdravlja in delovnih uspehov.

Valerija Peče

40-LETNICA ZDRUŽENIH NARODOV

Ob 40-letnici Združenih narodov je 26. junija izdala skupnost za PTT priložnostno poštno znamko za 70 dinarjev.

Konferenca Združenih narodov o mednarodnem organiziranju je bila v San Franciscu od 25. aprila do 26. junija 1945. Na njej so bili navzoči predstavniki 50 držav, ki so ob tej priložnosti izdelali ustanovno listino Združenih narodov. Na znamki je okrajšava UN, čez katero je natisnjena mavrica, besedilo »ZN za boljši svet« in v zgornjem levem kotu emblema ZN z oznako 40-letnice.

SVETOVNO PRVENSTVO LETALSKIH MODELARJEV — LIVNO

Ob svetovnem prvenstvu letalskih modelarjev je izdala skupnost jugoslovanskih PTT 10. avgusta priložnostno poštno znamko za 70 dinarjev. To prvenstvo je bilo v Livnu od 12. do 18. avgusta. Letalstvo ima v Jugoslaviji bogato tradicijo, saj je letos poteklo 50 let od prvega državnega prvenstva 1935 v Beogradu.

Likovna obdelava znamke je delo Radomira Bojanića. Motiv je leteči model kategorije F1B.

PET MINUT ZA LEPOSLOVJE

Neje Zaplotnik

POT

(Odlomek)

Stojim na vrhu belega sladkornega stožca, ki meče dolgo, ostro koničasto senco na temno zelene gozdove Martuljka. Pozna jesen je in na Zeleni glavi pod steno sem srečal gamsa. Ko se gamsi postarajo, se umaknejo v prepadne stene in počasi odhajajo. Ali pa je prišel mulit dolge šope ostre trave, ki je tu še tako lepo zelena? Zakaj sem se pričel umikati ljudem že mnogo prej, preden bodo lasje osiveli? Ali pa sem tudi jaz prišel iskat sončnega zelenja? Jesen je, zelo pozna jesen in macesni se obletavajo in po policah leži sneg in skala je mrzla, jaz pa bi tako rad še malo ostal in zopet enkrat bi tako zelo rad počasi sestopil v dolino, tako zelo rad bi se prepričal, da se mi nikamor ne mudi. Čez petdeset let ne bo nihče več vedel za ubogo zbegano paro, ki je iskala sebe in svet, zakaj bi torej hitel, zakaj bi se trudil? Samo zato, da bom zadovoljen sam s seboj, da si bom lahko na vrhu stisnil roko, da se bom lahko nasmeljan in prežet z močjo vrnil v dolino, samo zato, da bom lahko živel in se smehljaj v družbi, kadar bi najraje kričal in na silo odpiral oči ljudem, ki slepi tavajo po mravljiščih mestnih ulic, zaverovani v nekaj, kar je v meni popolnoma propadlo, še preden se je rodilo. Hitijo zaverovani v stehnzirano, zmaterializirano, plehnato, položeno, požigosano in predalčkasto civilizacijo, ki ima tehnične definicije za vse pojave na tem svetu in birokratske obrazce za vsako porcelanasto dušo bednega stremuštva. Tako rad bi udaril! Porcelan bi se zdrobil in razbiti delčki smrdeče kahle

bi pokazali pravo vrednost različne življenja. Premlad sem še, da bi se usedel in filozofiral, in že prestar, da bi zares udaril. Zato bom obstajal, še kar naprej obstajal in skušal biti živ spomenik brezplodnega življenja. Kaj mi je prineslo letošnje leto v alpinizmu? Zbiranje vzponov, kakor nekateri zbirajo znamke ali vžigalične škatlice? Bilo je lepo in bilo je težko, to lahko rečem. Toda kako je bilo lepo, kaj je bilo lepo, zakaj je bilo lepo, ne vem, ker nisem imel časa opazovati. In kje je bilo težko, zakaj je bilo težko, ne vem, ker sem že pozabil. Sedaj, ta trenutek, pa se bom usedel na osončni vrh sladkornega stožca, vsega belega in z velikansko temno koničasto senco na žarečih macesnih, ki se počasi obletavajo v pravljici krnici Pod srcem, in počakal bom prijatelje, ki sem jih videl plezati v sosednji smeri. Samo zato, da se bom lahko nekemu nasmehnil in da mi bo njegov veseli nasmeh odgovoril in mi vlil novo vero v življenje. Mogoče je šlo že preveč gnusa skozi moje mlado srce, mogoče je preveč vprašan naenkrat zbadalo v težki glavi? Utrujen sem in zato sedim in čakam tople roke in veselega nasmeha. In kadar boste osamljeni, vas bom z veseljem pričakoval, kadar boste sprti s seboj, pridite, usedite se za mizo in videli boste, da je življenje lepo. Tako lepo je življenje, če smo le pripravljene vsaj trenutek svojega dragocenega časa posvetiti drug drugemu in molčati. Če smo pripravljene učiti se razumeti. Vedeti in razumeti, ne da bi govorili...

Prijatelj polh

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame **Marije Korošec** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sodelavcem in prijateljem za darovano cvetje in vence, in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči sin Mirko

ZAHVALA

Ob boleči izgubi sina, brata in nečaka **Dragana Todiča** se iskreno zahvaljujem za izkazano pomoč v hudih trenutkih ter za izraze sožalja zdravnic dr. Ani Vodnik, oddelku prometne milice v Slovenj Gradcu, sodelavcem in vodstvu tozda Valjarna ter vsem sodelavcem, ki so ga v rodnem kraju pospremili na zadnji poti. Prav tako se zahvaljujem vsem sosedom za darovane vence in izraze sožalja.

Družina Todič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očima in dedka **Vinka Vivoda** se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje. Hvala Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev za žalostinke in pevske mu zboru obrtnega združenja

Dravograd za pesmi. Hvala g. župniku za opravljeni obred, tov. Poriuri in tov. Kralju pa za lepe poslovilne besede.

Posebej se zahvaljujem splošnim zdravnikom iz Dravograda za obiske na domu. Prav tako iskrena hvala dr. Weingerlu in dr. Veroniku ter strežnemu osebju internega A oddelka bolnišnice Slovenj Gradec.

Hvala vsem, ki ste bili z nami ob težkih trenutkih.

Žalujoči: žena Tončka, Marjan in Martin z družino ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Zahvaljujem se sindikatu tozda SGV za denarno pomoč ob boleči izgubi žene **Majde Satler**.

Damjan z otrokoma

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in brata **Jožeta Steharnika** se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem tozdog Jeklovarna in SGV, kem. laboratorija in VVO Ravne ter gasilcem občine Ravne za izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti, g. župniku za opravljeni obred in Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev za odigrane žalostinke.

Žalujoči: žena Terezija, sinovi Fridi, Jože in Peter, brat Stefan z ženo, snahi Metka in Milena ter vnuka Aleš in Tadej

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, sina, očeta in dedka **Franca Ferka** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje, cvetje in spremstvo na zadnji poti.

Hvala zdravnikom in patronažni sestri za pomoč in zdravljenje. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem in godbi za žalostinke.

Vsi njegovi

Izdaja delavski svet Zvezarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6000 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.

Telefon: 861 131, int. 304.

Tiska: CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Keber, H. Merkač, E. Petelin, M. Potočnik in P. Vujevič.

KOROŠKI
KINEMATOGRAFI
V NOVEMBRU IN
DECEMBRU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo v novembru in decembru predvidoma predvajali naslednje filme:

PAST V MONTANI — ameriško-nemški vestern, do 19. 11.

BOJEVNIKI IZ SVETIŠČA KUNGFU — hongkonški, do 19. 11.

HEIDI — ameriška risanka, do 19. 11.

BRILJANTINA II. — ameriški glasbeni, do 19. 11.

NAVAJO GROM — ameriški akcijski, 8. do 18. 11.

DEKLE Z REGRATOVIM CVETOM — nemški ljubezenski, 14. do 26. 11.

VROČA DEKLETA — nemška komedija, 15. do 26. 11.

SPIJON, IMENOVAN IGLA — nemška komedija, 15. do 26. 11.

NEONSKA DŽUNGLA — ameriški avanturistični, 22. 11. do 3. 12.

NE ČAKAJ NA MAJ — slovenska komedija, 29. do 25. 11.

SUPER ZMEDA NORE MISIJE — hongkonški, 21. 11. do 3. 12.

DIVA — francoski kriminalni, 22. 11. do 2. 12.

SAMO DVAKRAT SE ŽIVI — ameriški avanturistični, 21. 11. do 1. 12.

SOKOL NAPADA — francoska kriminalna, 6. do 16. 12.

KO TELEFON ZAZVONI — ameriška grozljivka, 5. do 18. 12.

OBDOBJE NEZNOSTI — ameriški, 4. do 9. 12.

MOŽ NA PREIZKUŠNJI — ameriška komedija, 6. do 16. 12.

ZGODBE O LEPOTICAH — nemški erotični, 6. do 16. 12.

OPERACIJA BANJAZ — francoska komedija, 5. do 16. 12.

Koroški kinematografi
Prevalje